19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮ މިޓީގެ ހަތަ ރު ވަނަ ބައްދަލުވުން
27 ނޮވެންބަރު 2019
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަ ން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ
ފެށުނު ގަޑި: 13:58
ނިމުނު ގަޑި: 16:17

}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން؛ އެ އީ މިއަދު. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު
މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިއުން. ސަރުކާރުގެ
ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލު މެންބަރުންނަށް ފޮނުވިފައިވާތާ މިހާރު ދުވަސްތަކެއް ވެދާނެ.
މި ވަގުތު މި ވަނީ މި ބިލުގެ މަޝްވަރާއާ ގުޅޭ ކޮމިޓީ ވަގުތު ހުޅުވައިލެވިފަ. މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޢަލީ ޢާޡިމް.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤަ އްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަން ދެ ގޮތެއް ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެ ގޮތަކަށް
ގެންދެވިދާނެ. އެއް ގޮތަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ކުޑަ ކޮމިޓީއެއް އެކުލަވައިލައިގެން ގެންދިއުން. ދެވަނަ ގޮތަކީ، އަޅުގަނޑުމެން
މިތަނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް އަވަސްކުރުމުގެ ވިސްނުމުގައި ގޮތެއް ނިންމުން. އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީން
ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން އެކުވެގެން އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ގާނޫނަށް އެބަހުރި ފުދޭވަރެއްގެ ގިނަ
އިޞްލާޙުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން އެކުލަވައިލާފަ. އޭގެ އެންމެ ބޮޑު؛ އަވަސްކުރުމުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ބޭނުމަކީ،
އަޅުގަނޑުމެން ވަކިން ޕާޓީގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު މިކަން ކުރުމުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ބޭނުމަކީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ
ބަޖެޓު ފާސްވެގެން ނުކުންނައިރުގައި މި ގާނޫނު ފާސްވެގެން ނުކުމެފައި އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާތީވެ،
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އިޞްލާޙުތަކަކަށް އެއްބަސްވެވި، އަދި އެ އިޞްލާޙުތައް މަޖިލީހުގެ
ތަޅުމަށް ހުށަހެޅުމަށް ވެސް ވިސްނާފަ. ނޫނިއްޔާ ކުޑަ ކޮމިޓީއެއް ނެ ގީމަ އެ ކޮމިޓީއާ ހިސާބަށް ދާ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަނޑު މުޤައްރިރުގެ ޢިޒުނަ ޔާ އެއްކޮށް އިޞްލާޙުތައް ހުށަ ވެސް އަޅަ އިލެވިދާނެ، ނޫނިއްޔާ ކުޑަ ކޮމިޓީއާ ހިސާބަށް
ގެންގޮސްގެން ވެސް މިކަން ކުރިއަށްގެންދެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، ކޮންގޮތަކަށްތޯ ކުރިއަށް ގެންދަން ލަފާދެއްވަނީ ބަލައިލާފައި
ކުރިއަށްދާނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދާނަން. އެހެން ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުން މީގެ ތެރެއަށް ގެންނާނަން. މިހާރު މި ވަނީ
ބިލު ހުށަހެޅި، އަދި އިއްޒަތްތެ ރި މެންބަރުންނަށް ބިލު ލިބިވަޑައިގެންފައިވާތާ ދުވަސްތަކެއް ވެއްޖެ. އެހެންވީމާ، ބިލާ ގުޅޭ
ގޮތުން ދެން އިތުރަށް ހުށަހަޅުއްވަންވާ ހުށަހެޅުންތައް މި ތަ ޅުމުގައި ހުށަހަޅައިގެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބިލު
1

ގެންގޮސް ނިންމިދާނެ ނުވަތަ ކުޑަ ކޮމިޓީއެއް މެދުވެރިކޮށްގެން ބިލު އިތުރަށް ބަލާފައި ދެން މި ތަނަށް ގެނެސްގެން ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިންމިދާނެ. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން އޮތް ވާހަކައަކީ، މިހާރު މެންބަރުންނަށް މި ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން
ވަރަށް ގިނަ ދުވަހު ވާނީ އެކި ގޮތްގޮތަށް ބިލު ކިޔުއްވަ އި، އަދި މަޢުލޫމާތު ހޯއްދެވިފަ. ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑަށް
ބިލު ލިބުނީއްސުރެ ފަށައިގެން އަޅުގަނޑު މި ބިލު ކިޔަ އި ހިތުދަސްވާ މިންވަރަށް ކިއިއްޖެ. ވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ
ގޮތުގައި ދެން ކުޑަ ކޮމިޓީއަކަށް ވަޑައިގަންނަވަން ބޭނުން ވެ ވަޑައިގަންނަ ވަންޏާ ކުޑަ ކޮމިޓީއެއް ނަންގަވައިގެން އެ
ކޮމިޓީއެއް މެދުވެރިކޮށްގެން ކުރައްވަންވީ. އަޅުގަނޑަށް ފެނުނު ގޮތުގައި މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު ހުންނެވީ ތައްޔާރަށް،
އެބޭފުޅުން ދެކެވަޑައި ގަންނަވާ އިޞްލާޙުތަކާ އެކުގައި. އާދެ، މަރަދޫ ދާއިރާގެ؛ މިހާރު ތަޅުންދޫކޮށް ނިކުމެވަޑައިގަންނަވަން
ބޭނުންވެވަޑައިގަންނަވާ، ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ވަޑައިގަންނަވަންވީ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީއެއް ނެތް
ބޭފުޅުން ސަޔަށް ވަޑައިގަންނަވާ ގަޑިއެއްގެ ގޮތުގައި ނުހައްދަވަ އި، އިންކަމް ޓެކްސްގެ ގަޑިޔަކަށް ހައްދަވައިލެއްވުން ވަރަށް
އަޅުގަނޑު އެދެން. މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޖިލިސް ފްލޯ ގައި ވާހަކަދެއްކިފައި އޮތީ. އަދި ގެންނަންޖެހޭ އިޞްލާޙުތަކާ
ބެހޭ ގޮތުން ވެސް މަޖިލިސް ފްލޯގައި ގެންދެވުނު. ދެން ކުޑަ ކޮމިޓީއަށް ގެންދާކަށް ނުފެނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަސްލުގައި އޮތް ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގެންފަ. އަޅުގަނޑު
އަސްލުގައި ހީކުރީ ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ކަމަށް. ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު
އަޅުގަނޑު އެރުވީ.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ކުޑަ ކޮމިޓީއަށް ގެންދިޔުމުގެ މާނައެއް ނެތް. މިއަދުން މިއަދަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މައްސަލަ ނިންމިދާނެ.
ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން ނިންމަންޖެހޭ ކަމަކީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕީ.ޖީ ލީޑަރު މިހާރު ގެންނަން ފާހަގަ؛ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ފާޅުކުރެއްވި ޚިޔާލުގެ އަލީގައި އިޞްލާޙުތައް ގެނެވި، އިޞްލާޙުތައް ހުށަހަޅައި، ތާއީދު ހޯދައި، މި މަޖިލީހުގެ
ހޯލް ހައުސްއިން ނިންމާލީމާ މިއަދުން މިއަދަށް އަޅު ގަނޑުމެންނަށް މި މައްސަލަ ނިންމިދާނެ. ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ޚިޔާލު ފާޅުކުރެއްވި. އިޞްލާޙާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކައިފި. އެހުރިހާ އިޞްލާޙުތައް އެއްކޮށްގެން
2

އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޕީ.ޖީ ލީޑަރު އެ ހުންނެވީ ތައްޔާރަށް. އެހެންވީމާ، އިޞްލާޙު އެ މަނިކުފާނު ހުށަހެޅުއްވުމަށް
އަޅުގަނޑު އެދެން. ހުށަހެޅުއްވުމަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި މައްސަލަ ނިންމޭ ހިސާބަށް ގޮއްސަ މި އޮތީ.
ހަމައެކަނި ޓެކްސްގެ ބައެއް އަދަދުތަކަށް ގެންނަ އިޞްލާޙެއް ފިޔަވައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މާ ބޮޑު މައްސަލައެއް އޮތް ކަމެއް
ނޫން މިއީކީ. އެހެންވީމާ، ޓެކްސް ނެގުމުގެ ގާނޫނު ބަލައިގެންފައި މަޖިލީހުން އޮތީ. ހަމައެކަނި ގެނެވޭ އިޞްލާޙުތަކެއް
ހުށަހެޅުއްވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެއަށް ޑެލިބަރޭޓު ކޮށްލާފައި ނިންމާލަން ހުށަހަޅާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤަ އްރިރު. ދެކަމެއް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން. ފުރަތަމަ ކަމަކީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެކެވުނު ވާހަކަތަކުގެ
ތެރެއިން، އަދި ހުށަހަޅާފައި އޮތް އިޞްލާޙުގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ ޓެކްސް ނެގެން ފަ އްޓާ ގޮތަށް އިޞްލާޙު ހުށަހަޅާފައި
މި އޮތީ 60 ހާސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ގެ ޚިޔާލަކީ ، ފުރަތަމަ ޓެކްސް ނެގެން ފެއްޓެންވާނީ 60 ހާހުންނޭ. އެއީ 60 ހާހާއި
1 ލައްކަ ރުފިޔާއާ ދޭތެރޭގައި ނެގޭ ޕަސަންޓޭޖު 3.5% އަށް އޮންނަންވާނެ ކަމަށް. އެއީ އެހެން އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ
ސަބަބަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ ގިނަ ބައެއްގެ އަތުން ނެގޭނީ މި ޓިއަރއިން ޓެކްސް ނެގޭނީ. ނެގޭއިރު ވަރަށް އާދައިގެ
މީހުންނަށް ވެސް މީގެ އަސަރުކުރާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީވެ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އެއީ
އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ބުއްދިއަށް ގެނެވޭނީ 60 ހާހުންނޭ ޓެކްސް ފެއްޓެންޖެހޭނީ. އަދި ނެގޭ ޕަސަންޓޭޖު ކުޑަވާންޖެހެއޭ 3.5
އަށް. ދެން އަނެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، މި ބިލު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅިގެން، ތަސްދީ ގުކުރާ
ހިސާބުން ފެށިގެން މިއަށް ޢަމަލުކުރަން މުއްދަތެއް ދޭންވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެގޮތުން، 6 މަސްދުވަހުގެ
މުއްދަތެއް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ދޭން. އެއީ ވަރަށް ގިނަ މީހުން މިކަމަށް ތައްޔާރުވާންޖެހޭނެ. އާއްމު ރައްޔިތުން ވެސް
މިކަމަށް ތައްޔާރުވާންޖެހޭނެ. މީހުންގެ ސިކުނޑި ވެސް މިކަމަށް ތައްޔާރުވާންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އަދި
މި ބިލުގައި ހުރި ކަންކަން ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުންފިލުވައިދޭން ވެސް މުއްދަތުތަކެއް ނަގާނެތީވެ، އަޅުގަނޑު 6 މަސްދުވަސް
މި ފާހަގަކޮށްލީ. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން ކުޑަ ކޮމިޓީއެއް ނަގައިގެން ވަރަށް އަވަހަށް މި ބިލުގެ މަސައްކަތް
ނިންމާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
3

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅު ގަނޑު މާމިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވާނަން.
އެއަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގުރޫޕުގެ ލީޑަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވާނަން. މާމިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު.
މާމިގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި ބިލު އެމް.ޑީ.ޕީގެ
ޕާލިމެންޓްރީ ގުރޫޕުގެ ލީޑަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް ކުޑަ ކޮމިޓީއަކަށް ދާން އަޅުގަނޑަށް ވެސް
ފެންނަ ވާހަކަ. އެހެން މިދެން ނެވީ، އެތައް ބައިވަރު އިޞްލާޙެއް އައިސްގެން ވާހަކަދައްކާއިރު ވަރަށް ތަފާތު ޚިޔާލުތައް
އަންނާނެ. މި ދައްކަނީ އިންކަމް ޓެކްސްގެ ވާހަކަ. އާދެ، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ކުޑަ ކޮމި ޓީއެއް ނަގާ ކަމަށް ވާއިރު ،
ދާއިމީ ކޮމިޓީއެއް އެބައޮވޭ. އެއީ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާލަން ބޭނުން، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށޭ، ދާއިމީ
ކޮމިޓީއެއް އޮތިއްޔާ އެ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވުމުގެ އަހަމިއްޔަތުކަން ވަރަށް ބޮޑޭ. އެހެންވީމާ، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް މި ބިލު
ފޮނުވުމަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް. ދެން އަނެއް ވާހަ ކައަކަށް ދަންނަވާލަން އޮތީ، އަޅުގަނޑުމެން އަދި
އިޞްލާޙުތައް ހުށަހަޅައިގެން މި ތަނުން މިކަން ގެންގޮސް ނިންމަން، މިހާރުން މިހާރަށް ނިންމަން އުޅޭއިރު، މިކަމަކީ
ވަރަށް ރަނގަޅަށް ވިސްނުންތެރިކަމާއެކު ނުކުރެވިއްޖެއްޔާ އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެއަށް އަންނަ އިންވެސްޓަރުންނާއި
އަދި ރާއްޖޭގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންތައްތައް ގޯސްވެގެން ހިނގައިދާނެ ކަމެއްކަން. އާދެ، މިދެންނެވީ، މަޞްލަޙަތާއި އަދި
އަމާންކަމާއި، ސަރުކާރަށް ކުރާ ތާއީދާއި، މި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް އަޅު ގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ. ހަމަ އެހެންމެ
އާމްދަނީ ހޯދުމަށް ވިސްނަންޖެހޭ ވިސްނުންތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން
ބޭނުންވަނީ، 60 ހާސް ރުފިޔާ ލިބޭ މީހަކީ ގާތްގަނޑަކަށް އޭގެ މާނައަކީ 4 ހާސް ޑޮލަރު. އެވަރު ގެ އާމްދަނީއެއް ލިބޭ
މީހެއްގެ އަތުން 3% ނެގުމަކީ ޖޯކެއްހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. އެއީ ވަރަށް ކުޑަ އެއްޗެއް އިނގޭތޯ. ވަރަށް މާފުކުރައްވާ!
ދެން އަޅުގަނޑު މިހެން ދަންނަވައިލެވުނީމަ ވެސް އަޅުގަނޑު ވެސް ބޭނުމެއް ނުވޭ ބޮޑު އެއްޗެއް ނަގާކަށެއް ބުނާކަށް.
އެހެންނަމަވެސް، މިކަން ކުރާއިރު، މިކަން ކުރުމަށް އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވްލީ ދާ ޚަރަދާއި، މިކަންކަމުގެ މައްޗަށް ވިސްނައިގެން
ކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ އެކަން ކުރަންވާނީ ހަމަޖެހޭ އުސޫލެއްގެ މައްޗަށް ބެލިގެން، ދުނިޔޭގެ މާލީ އިދާރާތަކުން ދޭ ލަފަޔާ
ވެސް އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއްކުރަން ވިސްނުން އެއީ ވިސްނުންތެރިކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާތީ، އެ
ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ހަމައެކަނި އެއްގޮތަކަށްވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ކުރުމުގެ ނަމުގައި ކަމެއް ކޮށްފީ ވިއްޔާ، ދެކޮޅުނުޖެހޭ
ގޮތަކަށް މިކަން ހިނގައްޖެއްޔާ މިކަމުގެ ސަބަބުން ލިބޭނެ ވަރަށް ބޮޑެތި، ނަތީޖާ ގޯސްވެގެންދާން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމެއް
ނޫން އެއްވެސް މީހަކު. މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެހައި ރައްޔިތުން. އަޅުގަނޑުވެސް ބޭނުން ވަށާޖެހޭ ޓެކްސް ނިޒާމެއް
4

އޮންނަން. އޭގެ ސަބަބުގެ ޤައުމުގެ ތަރައްޤީއާއި ކުރިއެރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަޕޯޓުކުރެވޭނީ ޙަޤީޤަތުގައި.
އެހެންނަމަވެސް، މިކަން ކުރެވޭއިރު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ، ބޭރުގެ އިންވެސްޓަރުން މި ތަނަށް އަންނަންޖެހޭ
ސަބަބެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބާއްވަންޖެހޭ ވަރަށް މުހިންމުކޮށް. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ހަމަ ފާހަގަކޮށްލުމާ އެކީގައި
އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް މި މައްސަލައި ފޮނުވައިދެއްވުމަށް ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑު ވެސް ބޭނުންވީ. މިދެންނެވިހެން ދާއިމީ
ކޮމިޓީއެއް އޮތީމަ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ދެން އަޅުގަނޑާ ސަޕޯޓުކުރައްވާ ބޭފުޅަކު ހުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް
ތާއީދުކޮށްދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް އެދެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު
ހުށަހަޅުއްވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިޞްލާޙުތައް ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން ޙަޤީޤަތުގައި މި އިޞްލާޙުތައް އެކުލަވައިލެވިފައި މިހިރީ ތިން މަސްދުވަސް
ވަންދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕާއި އަދި ސަރުކާރުގެ އެކިއެކި ފަރާތްތަކާއެކު އިށީނދެ ވަރަށް ގިނަ ދުވަސް
ވަންދެން ވާހަކަދައްކާފަ. ތިން މަސް ވީ އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގައި އުޅޭތާ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނުންވާ، ގިނަ ރައް ޔިތުން
ބޭނުންވާ، ނޫނީ ސަރުކާރުން ވެސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީހުން ވެސް، ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ވެސް، ދެންހުރި
އެހެނިހެން މިކަމާ ގުޅުންހުރި ހުރިހާ ބަޔަކާ ވާހަކަދައްކައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ ގޮތަކަށް އައިސްފަ އި އިނގޭތޯ.
އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާނަން ފުރަތައިނުން އެހެންވީމަ، 7 ވަނަ މާއްދާއަށް އިޞްލާޙެއް. 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް. ކުރީގައި
މިތަނަށް ހުށަހަޅާފައި އޮތް ގާނޫނަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުތައް މިއީ އިނގޭތޯ. 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި މި
ވަނީ، ފަރުދުންނަށް ލިބޭ؛ ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން މިއަށް، އިޞްލާޙަކާ ގުޅޭ ގޮތުން
މަޝްވަރާކޮށްލާފައި ކުރިއަށްދާނީތޯ؟ އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުންގެ ޚިޔާލު މިތިބީ އެއްގޮތްވެފަ. އެހެންނަމަވެސް، ދެން ތިބި
މެންބަރުންގެ؛ ފަހަރެއްގަ އި އެހެން ޕާޓީތަކަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުންގެ ޚިޔާލެއް ހޯދުމަކީ އަނެއްހެން ބުއްދިވެރިކަމެއް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހިތުލައިގެން މިހިރީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުއްވީމަ މިހާރު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައި
ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން. އަރުވާފައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ގޮތެއް ނިންމަން. އެހެންވީމާ،
5

އަދި ވަގުތުކޮޅެއް ވެސް އެބައޮތް. މިއީ ކޮމިޓީ ވީމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ގޮސް ހަމަ ހާގޮވަންދެން.
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރިއަށް ގެންދަވާ!
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅައިލާނަން އެހެންވީމަ މިހާރު 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް. ފަރުދުންނަށް
ލިބޭ ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީން މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޓެކްސް ނަގާނީ އަންނަނިވި ރޭޓުތަކުންނޭ
އިނގޭތޯ. މީގައި މި އޮންނަނީ، 7 ލައްކަ 20 ހާސް ރުފިޔާ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ކުޑަ މިންވަރެއް ވެއްޖެއްޔާ ސުން ޕަސަންޓު
ނަގާ ގޮތަށް. އޭގެ މާނައަކީ، ޓެކްސެއް ނެތޭ. 7 ލައްކަ 20 ހާހާއި 1 މިލިއަން 2 ލައްކަ ރުފިޔާ ނުވަތަ އެއަށްވުރެން
ކުޑަވެއްޖެއްޔާ 5.5%. އެއް މިލިއަން ދެ ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑު، ނަމަވެސް އެއް މިލިއަން އަށް ލައްކަ ރުފިޔާ ނު ވަތަ
އެއަށްވުރެ ކުޑަ ވެއްޖެއްޔާ 8%.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދެންނެވިން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެދިވަޑައިގަންނަވާ
ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި މި އޮންނަނީ 6 އިޞްލާޙު، ޖުމުލަ. އަޅުގަނޑަށް އިދާރީ މޭޒުން އެބަ އަންގަވާ
ފަހަރަކު އިޞްލާޙެކޭ ހުށަހެޅުއްވޭނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެއް އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުއްވީމާ ދެން އެހެން އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް އެކަމާ ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައި، އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އިޞްލާޙެއް
ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދީފައި ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވޯޓަށް ދެވޭނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު،
ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ދެންމެ ތި ހުށަހަޅުއްވަ މުންގެންދެވި އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވަ އި ނިންމަވާފައި އިހަށް
މަޑުކުރައްވާނީ. އާދެ! މާމިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މާމިގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ، އެ ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު ޕްރިންޓެޑު ފޯމެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބެން އެބަ ބޭނުންވޭ އެއަށް
ކޮމެންޓުކުރުމަށް. އެހެން ނެތިއްޔާ ހަމައެކަނި ލިސްޓެއް ލިޔެލާފައި މިހެން ހަދާލީމަ؛ ޓެކްސްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ.
އެހެންވީމާ، މިއީ އާދަޔާ ޚިލާފު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އަދި އެކަން ނިންމާލެވެން އޮތް ވާހަކަ. ހަމަގައިމުވެސް
އަޅުގަނޑު...
6

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޝުކުރިއްޔާ . އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޕޯޓަލްގައި އިޞްލާޙުތައް ވާނެ. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ހާޑު ކޮޕީއެއް މީގެ ؛ އާދެ! އެއްވެސް މެންބަރަކު ކަރުދާހުގައި
ލިޔެފައި އޮތް ގަނޑެއް ބޭނުންވެވަޑައިގަންނަވާ ނަމަ، ފަހުން ބިލުކުރާ ގޮތަށް އެ ކަރުދާސް ދެވިދާނެ ތި ބޭފުޅުންނަށް.
އާދެ! ހެންވޭރު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. 1 މިލިއަން 8 ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑު ނަމަވެސް، 2 މިލިއަން 4 ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ނުވަތަ
އެއަށްވުރެ ކުދަ އަދަދެއް ވެއްޖެއްޔާ 12%. ދެ މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑިއްޔާ 15%. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ
އިޞްލާޙު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ކުޑަކޮށް ސާފުކޮށްލަދޭނަން. އެއީ ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ހުށަހެޅުއްވި
އިޞްލާޙެއް އިނގޭތޯ. ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާއަކީ، ފަރުދުންގެ ޓެކްސްގެ ރޭޓުގެ މާއްދާ. އޭގެ (ހ)ގައި ސަރުކާރުން
ހުށަހެޅުއްވިއިރުގައި ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ގޮތަކީ، ފަރުދުންނަށް ލިބޭ ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީ މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން ޓެކްސް ނަގާނީ އަންނަނިވި ރޭޓުތަކުގައޭ. އޭގެތެރޭގައި އޭރުގައި މި އޮތް ގޮތަކީ ، ހުށަހެޅުނު ގޮތަކީ،
ހިސާބުކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގަ އި ލިބޭ ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީގެ ބްރެކެޓު. ހުށަހެޅިފައި އޮތީ، 4 ލައްކަ 80 ހާހަށް
ސުން ޕަސަންޓު. މިހާރު ހުށަހެޅި އިޞްލާޙަކީ، ހަތް ލައްކަ ވިހި ހާހަށް ސުންޕަސަންޓު؛ ވަރަށް ބޮޑުތަނުން ލުއިވީ.
ކުރީގައި މި އޮތީ، ހަތަރު ލައްކަ އަށްޑިހަ ހާހާއި ހަތް ލައްކަ ވިހި ހާހާ ދެމެދަށް 8%. މިހާރު މި އޮތީ، 7 ލައްކަ 20
ހާހާއި 1.2 މިލިއަނާ ދެމެދަށް 5.5%. ދެން މި އޮތީ ، 7 ލައްކަ 20 ހާހާއި 1.2 އާ ދެމެދު ކުރީގައި 10 އޮތީ. މިހާރު
1.2 މިލިއަނާއި 1.8 މިލިއަނާ ދެމެދު 1.2 .8% މިލިއަނަށްވުރެ މައްޗަށް ކުރީގައި ނަގަންވެގެން ނިންމިފައި އޮތީ 15%.
މިހާރު މި އޮތީ، 1.8 އާއި 2.4 އާ ދެމެދު 12%، އަދި 2.4 އިން މަތިވެއްޖެއްޔާ 15%. އެހެންވީމާ، ހުށަހެޅިފައި އޮތް
ގޮތާއި މިހާރު ހައުސް ގެ މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު އެ ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙުގައި އޮތް ގޮތަށް އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވީ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ކަރުދާސްތަކާއި، މި ޝީޓުތަކާއި، މި މަޢުލޫމާތުތައް އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންގެ އަތްޕުޅުގައި ހުންނަތާ މިހާރު ތިން މަސްދުވަހާ ގާތްވަނީ. އިޞްލާޙުތަކެއް އެނގިވަޑައެ އް ނު ގަންނަވާނެތާ.
އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީން މިއަދު ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
7

މާމިގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަޖެހެއޭ މި ކަރުދާސްތައް ލިބެން. މަނިކުފާނު އަތްޕުޅުގައި ހުރެގެން
ވަރަށް ފަސޭހަކޮށް ތި ވިދާޅުވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން އަތުގައި ނެތޭ. މި ޕޯޓަލުން މި ދޭތި އެއްފަހަރާ ބަލާއިރު، މި އެއްޗެހި
ނެތިއްޔާ ކިހިނެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަނީ؟ އަޅާކިޔަން، ސަރުކާރުން ކުރީގަ އި އައިއްސަ އޮތް ގޮތާއި ؛ ސަރުކާރުން
ފޮނުވިއިރު ހަމައެކަނި އެއްޗެހިތަކެއް ލިޔެލާފައި ފޮނުވިކަން އަޅުގަނޑަށް މި އެނގުނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާލަމެންޓްރީ
ގްރޫޕްގެ ލީޑަރު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވި ގޮތުން. ސަރުކާރާ ވެސް ވާހަކަދައްކަވާފަހޭ މިހާރު މި އޮތީ. ވަރަށް ބޮޑެތި ތަފާތުތަކެއް
ތި ގެންނަވަނީ. މިހާރު އާމްދަނީއަށް ލިބޭނެ ކަމަށް 700 ވަރަކަށް މިލިއަން ރުފިޔާ ޖައްސަވާފައި އޮތްއިރު ، ދެން ކޯއްޗެއްތޯ
ލިބެނީ؟ އެހެންވީމާ، ނަތީޖާއަކަށް ވެގެންނަނީ ބަޖެޓު ޑެފިސިޓު ކިހާވަރަކަށް ބޮޑުވެގެންދިއުންތޯ؟ މި ހުރިހާ ސުވާލުތަކެއް
އެބައާދޭ ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، މި ދަންނަވަނީ؛ އަނެއްކޮޅުން ތި ކުރައްވާ ލުޔަށް އަޅުގަނޑު މަރުޙަބާއޭ. އެކަމަކު، އެކަމުން
ނަތީޖާ ހާސިލުވޭހެއްޔޭ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. ދެން މީގެ ސަބަބުން ދެން މިހާރު މިގޮތަށް ތިން މަސްދުވަހަށް
ބާއްވާފައި އިރު ކޮޅަކުން އަނެއްކާވެސް 12% އަށް ބަދަލުކޮށްފައި، މިގޮތަށް ހަދަންތޯއޭ މި އުޅެވެނީ؟ އެހެންވީމާ، މި
ހަމަޖެހޭ އުސޫލަކަށް މިކަން ކުރެއްވުން ހަމަ ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް ފެންނާތީ ހަމަ އެ ވާހަކަ އަނެއްކާވެސް ދަންނަވަ އިލެވުނީ.
ދެން ކޮންމެއަކަސް އަޅުގަނޑު ވެސް ކޮމިޓީއަކަށް ދާން ވިދާޅުވެފައި އޮތީ. އެކަމަކު މިއަށްވުރެން ބޮޑު ކޮމިޓީއެއް ނެތް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިތާނގައި މަޑުކޮށްލައިގެން މި އިނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު؛ މިހާރު މިގެންނަ ބަދަލުން، ސަރުކާރުން ހުށަހެޅި ގޮތުން ސަރުކާރުން އަންދާޒާކޮށްފައި އޮތީ،
އާމްދަނީގެ ޓެކްސްއިން ލިބޭނީ 350 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަމަށް. އެއީ 1 އަހަރުދުވަހު އެ ޓެކްސް ނެގިއްޖެއްޔާ. އެއީ
ސަރުކާރުގެ އަންދާޒާ. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިކަމާ ވިސްނަވާފައި ފާހަގަ ކުރެއްވީ، އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގީމާ
ލިބޭނެ އަންދާޒާ ހިސާބު ވަރަށް އުނދަގުލޭ ހިސާބުޖަހަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަޖުރިބާއެއްގެ ގޮތުގައި ލިބެން އޮތީ ،
2010ވަނަ އަހަރު ޓެކްސްތައް ނަގަމުން އައިއިރުގައި އޭގެ ކުރީގައި ކުރި އަންދާޒާތަކާއި ، ޓެކްސްއިން ޙަޤީޤަތުގައި ލިބުނު
އަދަދާ، ވަރަށް ބޮޑު ފަރަ ގެއް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙުތަކުން އާމްދަނީއަށް
އަންނާނެ ބަދަލު އޮތީ އަންދާޒާވެފަ. ހަމަގައިމު ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެބަ ވިދާޅުވޭ އަންދާޒާކުރެވިފައޭ އޮތީ. އެ
އަންދާޒާއިން ބަލާއިރުގައި ޑެފިސިޓަށް ބަޖެޓަށް މީގަ އި އަސަރެއް ނުކުރާނޭ ގިނަވެގެން 3 މަ ސްދުވަހުގެ ؛ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް
ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ވިދާޅުވޭ ޖަނަވަރީ 1 އިން ފެށިގެން ދެން މި ތަންފީޒެއް ނުކުރެވޭނޭ. މިއަދުއޭ މިހާރު
8

މި ފާސްކުރަންވެގެން އުޅެނީ. ކުރީގައި އަޅުގަނޑުމެން އު އްމީދުކޮށްފައި އޮތީ ، ޖުލައި މަހު ތެރޭގައި ބިލު ނިންމޭނެ ކަމަށް.
އެހެންވީމާ، ތަސްދީ ގުކުރެވިގެން އެކައުންޓެންޓުންނާއި އެހެން ބޭފުޅުންނަށް ބިލު ލިބި، މުތާލިޢާކުރެވި، ދިރާސާކުރެވި،
ބޭބޭފުޅުންގެ ޚަރަދާއިބަރަދު ބަދަލުކުރެވިގެންދާނޭ. އެހެންނަމަވެސް، ކަންދިމާކުރި ގޮތުން މިހާރު މިއީ ޑިސެންބަރު މަސް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި މިކަން މި ވަނީ .އެހެންވީމާ، ޖަނަވަރީ 1 ގައިތޯ ނަގަން ފަށަނީ؟ އެވެސް ސުވާލެއް.
އަދި އަޅުގަނޑުގެ ނަޒަރުގައި ބަޖެޓު ފާސްކުރުމުގެ ކުރީގައި މި ބިލު ފާސްކުރުން ވަރަށް މުހިންމު. އޭރުން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އި އްޒަތްތެ ރި މެންބަރުންނަށް އެނގިވަޑަ އިގަންނަވާނެ އަންދާޒާއަށް ބަދަލެއް އައިސްގެން ބަޖެޓަށް
ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލަކީ ކޮބައިކަން ވެސް. އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދަންނަވާނަން، އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އަރިހުގައި އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު ސަރުކަރުން ހުށަހެޅި ގޮތުގެ ކޮޕީއެއް ޕޯޓަލްގައި ވާނެ.
އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އަރުވަނީ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. ދެން އޭގެ އިތުރުން އަދި މި ވަނީ ހުށަހެޅުނު
އިސްލާޙުތަކުގެ ކޮޕީއެއް. އެހެންވީމާ، އެ 2 ކޮޕީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަތްޕުޅުގައި އޮންނާނެ. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްރެރި
މެންބަރުންނަށް އެދެނީ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ތަނުގައި ތިބެގެން ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެދިވަޑަ އިގަންނަވާ ގޮތްތައް
އަޅުގަނޑުމެން އަޑުއަހައިގެން އެއަށް ބަދަލެއް ގެންނަވައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެންގޮސް މި ކޮޅެއްގަ އި ޖެއްސިދާނެ
ކަމަށް. އަޅުގަނޑުގެ ތަޖުރިބާގައި ކުޑަ ކޮމިޓީއަކަށް އެއްޗެއް ފޮނުވީމާ، އަނެއްކާވެސް ބޮޑު ކޮމިޓީއަށް އައިސް މި ޖެހެނީ
އެކުޑަ ކޮމިޓީގައި ކުރި ކަންތައް އަނެއްކާވެސް ނިއުޅުވަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން، ހުރިހާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ބައްލަވައިގެން މިކަމުގެ ތެރޭގައި ތިއްބެވުން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް.
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންނަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް އެދުނީ އިއް ޒަތްތެރި ރައީސް ، މި ބިލު އެޖެންޑާ 19 ގައި
ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން މި ހިމަނާފައިވާ ނަމުގައި މި އޮންނަނީ، ފަރުދުންގެ އަމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލު، ނުވަތަ
އަމިއްލަ އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުން. ދެން މީގައި އިންކަމް ޓެކްސް ބިލު...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއްވެސް މެންބަރަކު މިހާރު ނުކުމެވަޑައިގެންފިއްޔާ ކޯރަމް ގެއްލޭނެ އިނގޭތޯ.
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންނަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
9

އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލު...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން ކޮމިޓީ ހުއްޓާލަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. ހުރިހާ ކޮމޮޓީތައް ހުއްޓަ ވައިލައްވަންވީ ނޫންތޯ. މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ
ހިނގާތީވެ، ހުރިހާ ކޮމިޓީތައް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އިހަށް މި ވަގުތަށް މަޑުކުރަން.
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންނަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް އެދުނީ، ބައެއް ފަރާތްތަކުން، ޓެކްސް ދައްކާ ދަރާތްތަކުން ސާފުކުރަން ބޭނުންވާ
މަޢުލޫމާތުތަކެއް އެބަހުރި އަދިވެސް މީގައި. ދެން ހަމަ ބައެއް؛ އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު ހަމަ ކުރީގައި ވިސްނިފައި
އޮތީ ބައެއް ފަރާތްތަކަށް، އެއީ އިންކަމް ޓެކްސް ބިލު އެކަނި ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މީގައި ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް
ވެސް އެބައޮތް ހިމެނިފައި ހަމަ މި ބިލުގެ ތެރޭގައި. އަދި ފަރުދުންގެ އާމްދީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ކަންކަން ވެސް އެބަހުރި
މީގައި، ހިމެނިފައި ބިލުގައި. ދެން ބައެއް ފަރާތްތަކުން، މިސާކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން މާއްދާއެއް. 55 ވަނަ
މާއްދާގައި ހަމަ ކުރީގަ އި ވެސް އޮވޭ ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސްގައި 10% ދައްކަންޖެހޭނެ ކަމަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގައި، މިސާލަކަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގަ އި ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ ފަރާތަކަށް އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ތެރެއިން
ބާވަތެއްގެ ފައިސާ އެއް ދަ އްކާ ނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ ފަރާތްތަކުގެ ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި
އެ ފައިސާގެ ޖުމުލައިން 10% އުނިކުރަން ވާނޭ. މިއީ ހަމަ ކުރީގައި ވެސް ދިވެހިރާއްޖެ އިން، މިސާލަކަށް އޮންލައިން
ބުކިންގ ޑޮޓްކޮމް، މިސާލަކަށް ޓްރެވަލް އެޖެންސީތައް ހިންގާ ފަރާތްތަކުން، ގެސްޓްހަ އުސް ހިންގާ ފަރާތްތަކުން އެބަދައްކާ
އެފަރާތްތައް ކޮމިޝަންގެ ގޮތުގައި 10%. ދައްކާ ކޮމިޝަނުގެ 10% ގެ ތެރެއިން 10% އެއީ ، އެ ދައްކަންޖެހޭ ޓެކުހުގެ
ގޮތުގައި. އެއީ އެ ފަރާތަކީ އެއީ ގްލޯބަލް ވިޔަފާރި ހިންގާ ފަރާތްތަކެއް، މުޅި ދުނިޔެ ލާމެހިގެން. އެހެންވީމާ، ސުވާލަކީ،
ބައެއް ފަރާތަކުން ކުރާ ސުވާލަކީ، ތިމަންނަމެން ރާއްޖޭގައި ނޫޅޭތީ؛ ތިމަންނަމީ ދިވެއްސެކޭ . ތިމަންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި
ނޫޅޭތީ ތިމަންނަ ޓެކްސް ދައްކަންޖެހިދާނެހޭ؟ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އެހެން ދައްކަންނުޖެހޭނެ ކަމަށް. އެއީ ކުރީގަ އި ވެސް
ހަމަ ނަގަމުންދިޔަ ޓެކްސެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މި ބިލުގައި ހިމެނޭ ބައެއް ކަންކަން
ޓެކްސް ދައްކާ ފަރާތްތަކަށް ސާފުނުވެގެން އަދިވެސް ސުވާލުކުރާކަން. އެހެންވީމާ، މި ފާސްވެގެންދާއިރުގައި ވީހާވެސް
ބޮޑަކަށް ބިލުގެ ހޭލުންތެރިކުރުވުން އެއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. ބައެއް މިހާރުވެސް ނަގަމުންދާ ޓެކްސް މި ބިލުގެ
ތެރޭގައި ހިމެނިފައި އެބަހުރި. ހަމަ އެ ނެގެމުންދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުމަކީ، ވީހާ ވެސް ބޮޑަށް
10

ހޭލުންތެރިކުރަން ވަރަށް މުހިން މު ބިލެއް ކަމަށް. މުޅި ޓެކްސް ނިޒާމަށް ބަދަލެއް އަންނަ ކަމަކަށް ވާތީވެ. ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މިހާރު މި ބިލުގެ މަސައްކަތް ދާއިރު،
ކުޑަ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވައިގެންތޯއޭ މަސައްކަތްކުރަނީ؟ ނޫނީ ހަމަ މިގޮތަށް ހަމަ މުޅި މަޖިލިސް އެއްކޮށް ކޮމިޓީއަކަށް
ބަދަލުކޮށްގެންތޯއޭ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ހުށަހެޅިފައި މި އޮތީ، މުޅި މަޖިލިސް އެއްކޮށް މިގޮތަށް ދާން. އަދި އޭގެއިތުރަށް ދެން މާމިގިލީ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ކުޑަ ކޮމިޓީއެއް ހަދަން. ދެން އަޅުގަނޑު އެއަށް ތާއިދު ލިބި ވޯޓު ލިބިއްޖެއްޔާ ކުޑަ
ކޮމިޓީއަކަށް ދާނަން. އަޅުގަނޑު މާމިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ އަރިހުގައި ވެސް އަދި އެހެން އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންގެ އަރިހުގައި ވެސް މި ދަންނަވަނީ، ބޮޑަސް ، ކުޑަޔަސް މި ޖެހެނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދާދި އެއްތާކުއޭ. އަނެއްކާ
ވެސް އައިސް ހަމަ ހުރިހާ މެންބަރުން މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކަވަން އެބަ ބޭނުންވެވަޑައިގަންނަވާ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން ހޭދަކުރާ ވަގުތެއް، ކުޑަ ކޮމިޓީއަކީ ވެސް މިއީ ކަމަށް ކިޔާފައި މި ތަނުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތިބެގެން
ދެއްކެން ހުރި ވާހަކައެއް ދެއްކުން އަޅުގަނޑު ހިތަށް ވަދެފައި މި އޮތީ. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މިހާރު މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް އި ޞްލާޙު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މާމިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަށް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ސާފުނުވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވިހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ އިޞްލާޙު ހުށަހެޅިފައި އޮތް ގޮތުން މި އޮންނަނީ، ހިސާބުކުރާ މުއްދަތު. އޭގެ މާނައަކީ، އެއް އަހަރަށް ހަތް ލައްކަ
ވިހި ހާސް ރުފިޔާ ލިބިއްޖެއްޔާމުން އެ ހަތް ލައްކަ ވިހި ހާހުން މި ނަގަނީ ސުން ޕަސެންޓޭ. މާނައަކީ މަހަކަށް 60
ހާސް ރުފިޔާގެ އާމްދަނީ ލިބޭ މީހެއްގެ އަތުން ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި ނެގޭނީ ސުން ޕަސެންޓޭ. ދެން 60 ހާހާއި އެއް ލައްކައާ
ދެމެދަށް ލިބޭ މީހާ، އެ ދެމެދަށް ލިބޭ މީހާގެ އަތުން 5.5%. އޭގެ މާނައަކީ އަހަރަކަށް ބަދަލުކޮށްލީމާ މި އަންނަނީ، އެއީ
11

7 ލައްކަ އާއި 1.2 މިލިއަން ރުފިޔާއާ ދެމެދު. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އިޞްލާޙުގައި މި ހުށަހެޅީ، މުޅި އަހަރަށް ލިބޭ
އާމްދަނީގެ ޖުމުލަ؛ އެގޮތަށްހެ ން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. އޭތި މަހަކަށް ބަދަލުކޮށްލީމާ ޖެހޭ ރޭޓް އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ.
އާއްމުކޮށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި މި ވާހަކަ ދެކެވިފައި އޮ ތީ، މަހަކަށް އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި މިވެނި ވަރެއް ލިބިއްޖެއްޔާ
މިވެނި ވަރެކޭ ނަގާނީ. އެހެންވީމަ، އެހެން ދެ ގޮތަކަށް މީތި އައިމަ ކަންނޭނގެ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއީ އޮޅޭ ކަހަލަ
ގޮތެއް ވެފައި އިނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ އިޞްލާޙު؛ އިޞް ލާޙު އިނީ ރަނގަޅަށް. އެކަމަކު އިޞްލާޙު ސާފުކޮށްދޭންވެގެން
އަޅުގަނޑު މަސައްކަތް މި ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެއް ލައް ކައާ އި އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާ މަހަކަށް
ލިބެންޏާ 8%، އެއް ލައްކަ ފަ ންސާސް ހާހާއި ދެ ލައްކައާ ވެއްޖެއްޔާ ، އެ ދެމެދަށް ލިބޭ އާމްދަނީން މި ނަގަނީ 12%.
ދެ ލައްކައަށް ވުރެ މަތިން އާމްދަނީ ލިބެންޏާ އިތުރަށް ލިބޭ ވަރުން، އެއަށްވުރެ މަތިން ލިބޭ އާމްދަނީން މި ނަގަނީ 15%.
އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެން ޑަބަލް ޗެކްކޮށްލަން ހަމަ އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމްގެ ފަރާތުން
ވެސް އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، އެއީތޯއޭ؟ އަޅުގަނޑު މިދެންނެވީ ރަނގަޅަށްތޯއޭ؟ ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! 12 އިން ގެއްލައިލީމަ އެ އަދަދުތޯ އަންނަނީ؟ އެހެންވެއްޖެއްޔާ ރަނގަޅު ކަމަށް ފެންނަނީ. އަޅުގަނޑު މި ވަގުތު
ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމަށް.
ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މާމިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މާމިގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުމީ، ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުއްވަންޏާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވީ، ކުޑަ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުއްވިޔަސް؛ އެ ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވީމަ އަޅުގަނޑު ދެންނެވިން، އެހެން
ދަންޏާ އެއީ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއޭ. ނޫނިއްޔާ ހަމަ ރައީސް ގެންދާ ގޮތް ރަނގަޅޭ އިނގޭތޯ. އެއީ ދެންނެވި އެއްޗަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
12

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ވީ މިންވަރަކުން އަޅުގަނޑު މި ބަލަނީ ހުރިހާ
ބޭފުޅުންގެ މަޝްވަރާ މީގައި ހިމެނިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތެއް. ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވަރަށް ރަނގަޅުހެން މި ގެންދަވާ ގޮތް. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި މުޅި މަޖިލީހުގެ
ކޮމިޓީއެއް ނަގަ އި، އަދި ޓެކްސް ބިލުތައް އަދި ޚާއްޞަކޮށް މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރާ ގޮތަށް މި އޮންނަނީ
ވެސް ހުރިހާ މެންބަރުންގެ ބައިވެރިވުން ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި އޮތުން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މުޅި މަޖިލީހުގައި ކޮމިޓީ
ބާއްވާފައި، އަނެއްކާ ކުޑަ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވީމަ ހަމަ ދެން އެއްތާކު މި ޖެހެނީ. މުޅިން އިތުރު ދިގު ޕްރޮސެސަކަށް ދާކަން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރަނގަޅުހެން މީގައި. އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގެނެވުނު
ބަދަލުތަކުން ޓެކްސްނަގާ މިންވަރަށް މިއިން ކޮންމެ ބްރެކެޓެ އްގައި ބަދަލު އެބައާދޭ. އަދި ނަގާ މިންވަރު ވެސް އެބަ
ބަދަލުވޭ. އެހެންވީމާ ، ޖުމުލަ ކިހާވަރެއްގެ ފަރަގެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިސާބުކުރެވިފައި މި އޮތީ؟ މިހާރު ސަރުކާރުން
ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް މިހާރު ބަދަލުގެނެވުނީމަ ކިހާވަރެއްގެ ފަރަގެއްތޯ ބައްލަވައިލެވިފައި އޮތްތޯ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވޭ.
ދެން ޖުމުލަކޮށް ބަލާއިރު ޓެކްސެއް ނަގަން ފަށާއިރު ކުޑަކޮށް އޮތުމަކީ ހަމަ ރަނގަޅު ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޭގެ
ވަގުތު ލިބިގެންދާ މިންވަރުން އަދި ބޮޑުކުރަންޖެހިއްޖެ ކަމުގައި ވަނީނަމަ، އިޞްލާޙުގެނެސްގެން އެކަންކަން ކުރިއަށް އޮތް
ތަނުގައި ކުރެވިދާނެ. އަދި ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ބަޖެޓް ހުށަހަޅުއްވަމުން ވެސް ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުގައި
ފޮނުއްވި ރިޕޯޓުގައި ، މުޅި ޖުމުލަ މި ބަޖެޓަކީ ވެސް މިއީ ރާއްޖޭގެ މިހާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު އިތުރަށް
ރަނގަޅުކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅުއްވާ ބަޖެޓަކަށް ވާއިރު، ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ޑެފިސިޓުވެގެންދިއުމަކީ އަނެއްހެން
މައްސަލައެއް ނޫން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކްސްޕެންޝަނަރީ ފިސްކަލް ޕޮލިސީއެއްގެ ގޮތުގައި ކަމަށް ބަޖެޓު ކޮމިޓީގައި
ވެސް ވިދާޅުވި، މި ބަޖެޓް މި ގެނެސްދެއްވަނީ. އެހެންކަމުގަ އިވަނީނަމަ، އަ ޅުގަނޑުމެން ޓެކްސް އިތުރުކުރަން މާ ބޮޑަށް
މި ދަނޑިވަޅުގައި ހިފުމަށްވުރެ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ޓެކްސް މަދުކޮށް އޮތުން މައްސަލައެއް ނޫން ކަންނޭނގެ މި އަހަރަށް
ބަލައިލެވޭއިރު. އެހެންވީމާ، ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙުތަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރެވޭ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ދެން މީގެ ފަރަގަކާ
ގުޅޭ ގޮތުން ހިސާބުޖެއްސެވިފައި އޮތްކަމުގައި ވަނީނަމަ އެ ހިސާބެއް މި މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު ތަފްސީލު ދެއްވައިފިއްޔާ ވަރަށް
ރަނގަޅު. ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
13

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަލިފުށީ؛ ފަރަގާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު، ޙަޤީޤަ ތަކީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު،
އަންދާޒާކުރެވިފައި އޮތީ މުޅި އަހަރުދުވަހު އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގީމާ 350 މިލިއަން ރުފިޔާ ކަމަށް ލިބޭނީ. ދެން
އެހެންނަމަވެސް އެ އަންދާޒާއަކީ ވަރަށް ބޮޑު އެލަވަންސެއް ނުވަތަ ފަރަގެއް އައިސްދާނެ އަންދާޒާއެއް ކަމަށް ހުރިހާ
ފަރާތްތަކުން ވެސް ދެކޭ އަންދާޒާއެއް. އެއީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްއިން ވެސް އަންދާޒާ ދެކެނީ އެގޮތަށް. އަދި
އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން ކުރެވުނު ދިރާސާތަކުން ވެސް އަންދާޒާ ފެންނަނީ އެގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލަފާކުރެވޭ
ގޮތުގައި ބުރެކެޓުތަކަށް ބަދަލުކޮށްގެން ވެސް ވަކިވާނެ ސީދާ އަންދާޒާއެއް އަދި މި ވަގުތަކު ލިބޭކަށެއް ނެތް. ލަފާކުރެވެނީ
މިގޮތަށް މި ބްރެކެޓުތަކަށް ބަދަލުކުރީމާ ކުރީގެ އަންދާޒާއާ އަޅާ ބަލާއިރުގައި 150 މިލިއަނަށްވުރެ ގިނަ ރުފިޔާ މަދުވެގެން،
ދައުލަތަށް މަދުވެގެންދާނެ ކަމަށް ކުރީގެ އަންދާޒާއާ އަޅާބަލާއިރު. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލުގެ
ސީދާއެއް ބާވަތެއްގެ ޖަވާބަކީ 150 މިލިއަނޭ. އެއީ ލިބިދާނެ އެއްޗެއްގެ ؛ ކުރީގައި އަންދާޒާކުރި ވަރަށްވުރެ ދެގުނަ ކުޑަ
މިންވަރެއް. އަލިފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން. މިހާރު އަނެއްކާ ވެސް މަޖިލިސް މި ބަދަލުވީ؛
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ނިމުނީ. ނިމިފައި އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަންނަވާލަން،
ހަމަ ސާބިތުކަންމަތީ ތިއްބަވާ! މަޖިލިސް ނިންމާފައި އަޅުގަނޑު އަނެއްކާ އެނބުރި އަންނަންޖެހެނީ މުޅި މަޖިލީހުގެ
ކޮމިޓީއަށް.
(ރައްޔިތުން ގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދެވުން: 14:30 އިން 14:31 އަށް)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަނޑު؛ ނޫން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަޅުގަނޑު، އަޅުގަނޑު އިދާރީ މޭޒުގައި ތަކުރާރުކޮށް އެބަ ދަންނަވަން،
މަޖިލިސް ނިމުނީއޭ އަޅުގަނޑަށް މި ތަނުގައި ބުނެވިއްޖެއްޔާ އޭގެ ނަތީޖާ ވަރަށް އެހެން ގޮތަކަށޭ ފެންނާނީ. އެއީ މުޅި
މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ ކޯރަމް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެއްލޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ މުޅި މަޖިލީހުގެ
ކޮމިޓީގައި. ދެން އަޅުގަނޑު ބައެއް ރައްޔިތުންނަށް ސާފުކޮށްދޭނަން. އަޅުގަނޑަށް ސުވާލުއާދޭ، މި މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ
ހިނގާ ގޮތް ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް، ރައްޔިތުންނަށް ސާފުނުވާތީވެ، ކީއްވެބާއޭ މި ކޮމިޓީގެ ބައެއް ދުވަސްދުވަހު މެންބަރުން
ކޮޅަށް ތެދުވެވަޑައިނުގަންނަވާ ވާހަކަދައްކަވަނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ކައިރީގައި އިއްޔެ އެއްސެވި ބޭފުޅަކު އެއްސެވީ ، މެންބަރުން
އަޅުގަނޑު ދެކެ ރުޅިއައީތޯއޭ؟ ދެން އަޅުގަނޑު ދެންނެވިން، ނޫން އެބާވަތުގެ ކަމެއް ހިނގައިގެން އުޅެނީކީ ނޫނޭ. މި
މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު އޮތް ގޮތޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމް ނަސީމަށް.
14

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އެއްވެސް ކޮމިޓީއަކަށް އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ދިއުމުގެ މާނައެއް ނެތް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ
ކޮމިޓީތައް ހުއްޓަވައިލަ އްވާށޭ. ދެން ކޮމިޓީއަކަށް ނުދެވުނަސް ވެސް އެއީ މި ވަގުތުގައި އެ އްވެސް މައްސަލައެއް ނޫން.
މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ. ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އިންކަމް ޓެކްސްގެ ބިލު ވާންޖެހޭނީ ވަރަށް ސިމްޕަލް ބިލަކަށް.
ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން އަލަށް މިކަން ފަށާއިރު، ވަރަށް ކޮމްޕްލިކޭޓެޑް ބިލެއްގެ ގޮތުގައި މިހާރު މި އޮތް ބިލު
އަޅުގަނޑަށް ފެނިގެންދަނީ. އެގޮތަށް އެކަން ވެފައި އެ އޮތީ، ބިޒްނަސް ޕްރޮފިޓް ޓެކްސްގެ ބިލާއި، ދެ ބިލު އެއްކުރަން
އުޅުމުން ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. މި ބިލުގެ މާއްދާ 1 އިން ފެށިގެން 16އާ ހަމައަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް
އައިސްފައި، 17 ވަނަ މާއްދާގެ ސަބަބުން މުޅި ބިލު ވަރަށް ބޮޑަށް އޮޅޭ ގޮތް އެބަވޭ. އަދި ހަމައެއާއެކު 17 ވަނަ މާއްދާއާ
ގުޅިގެން ދެން މިއަންނަ 32 ވަނަ މާއްދާލ 32 ވަނަ މާއްދާ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ގަވާއިދުގައި މި އޮންނަ ގޮތަކީ ، އި ޞްލާޙެއް ހުށަހެޅުނީމާ، އެ އިޞްލާޙަށް
ބަހުސްކުރައްވާފައި، އެއަށް އި ޞްލާޙެއް ހުށަހަޅުއްވަން ބޭނުންވެލައްވަންޏާ އިޞްލާޙެއް ހުށަހަޅުއްވާނީ. ދެން އެ އި ޞްލާޙަށް
ވޯޓަށް އަހާނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ސާފުކޮށްލަދިނީ މިހާރު ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިޞްލާޙު. އެހެންނަމަވެސް، މުޅި ބިލާ ގުޅޭ
ގޮތުން ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާ .
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
15

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް އި ޞްލާޙަކީ، ހަމައެކަނި އިންކަމް ޓެކްސް ނަގާ ރޭޓުތަކަށް އޮތް
އިޞްލާޙެއް. އެ ރޭޓުތަކާ މެދު އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ އެއްވެސް ޝަކުވާއެއް ނެތް. އެ ރޭޓުތައް ކުރިން އޮތް ގޮތަށްވުރެ މާ
ރަނގަޅަށް އަދަދުތަކާއި ޕަސެންޓުތައް ހުށަހެޅިފައި އެހެރީ. އެހެންވީމާ، އެ އިސްލާހަށް ތާ އީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް ،
މުޅި ބިލަށް ހަމަ ވާހަކައަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. އެހެންވީމާ، އެ ފުރުޞަތު އަދި ފަހުން ނަމަވެސް ދެއްވުން ވަރަށް
ބޮޑަށް އެދެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކުރިއަށ ގެންދަވާ!
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު މުޅި ބިލަށް އެއްޗެއް ދަންނަވަންޏާ، އަޅުގަނޑު 17 ވަނަ މާއްދާ، އެއަށްފަހު 32 ވަނަ މާއްދާގެ 5 ،4 ،3
އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން. މިހާރު މި އޮތް ގޮތުން ޙަޤީޤަތުގައި ކަންތައްތައް ރަނގަޅަށް ދަންނަ މީހުން
މިއަށް، އިންކަމް ޓެކްސް ނުދައްކާ ރެކުމުގެ ފުރުޞަތު ވެސް މި ބިލުގައި އެބައޮތޭ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ. އަދި
އަމިއްލައަށް އޭނަގެ އިންކަމް ޓެކްސްއާ ކުޅެގެން ދައްކާ އިންކަމް ޓެކްސް މަދުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ވެސް މި ބިލުން އެބަދޭ.
އެހެންކަމަށްވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޤްޞަދެއް ހާސިލެއް ނުވާނެ. އެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެވިގެންނުވާނެ.
މިހާރު މި އޮތް ބިލުގައި އެ ފުރުޞަތު އެބަދޭ. އަދި ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކު ރަން، މިހާރު ބިލު މި އޮތް
ގޮތުން ވޮލެޓަށް ބިލުބޮނޑި ޖަހައިގެން އުޅެންޖެހޭނީ. އެއީކީ މިހާރުގެ ދުނިޔޭގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ އުސޫލެއް ނޫން.
މަސް ފެށުނީމާ ބިލުބޮނޑި ވޮލެޓަށް ޖަހައިގެން އުޅެފައި، މަސް ނިމުނީމާ އަމިއްލައަށް ހިސާބު ހަދާފައި އޭނާގެ އިންކަމް
ޓެކްސް ބަޔާން ހުށަހަޅާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި އޮތީ. މިއަށްވުރެ މާ ބޮޑަށް ސިމްޕަލްކޮށްފައި ، ޙަޤީޤަތުގައި ޕެންޝަނަށް
ފައިސާ ކަނޑާހެން މުސާރަދޭ ފަރާތުން އިންކަމް ޓެކްސަށް ވާ ބައި އުނިކޮށްލާފައި ދޭ ގޮތަށް ހަދައިފިއްޔާ މިހާރު މި އޮތް
ގޮތަށްވުރެ މާ ރަނގަޅުވެފައި ދައުލަތަށް މާ ބޮޑު އެއްޗެއް ވަންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. މިހާރު މި އޮތް
ގޮތަށް މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ތާއީދެއް ނުކުރަން. ސަރުކާރުގެ މަޤް ޞަދެއް ހާސިލެއް ނުވާނެ.
އިންކަމް ޓެކްސްއިން ރެކުމުގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ބޮޑަށް މީގައި އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އެންމެހައި މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން މިކަމާއި ވިސްނާވަޑައި ގަތުމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން. އެހެންވީމާ، އަމިއްލަ ފަރުދުންނަށް އެ
ފުރުޞަތު ނުދެއްވައި، ތަންކޮޅެއް ސިމްޕަލްކޮށް، މުސާރަދޭ ފަރާތުން އިންކަމް ޓެކްސަށް ވާ ބައި އުނިކޮށްފައި ، ދައުލަތުގެ
އެ ފޮނުވަންޖެހޭ ވުޒާރާއަކަށް ، ހަމަ ޕެންޝަން އޮފީހަށް ފޮނުވާ އުސޫލުން ފޮނުވާ ގޮތަށް ހަދައިފިއްޔާ ފަރުދުންނަށް ވެސް
16

ވަރަށް ބޮޑަށް ފަސޭހަވޭ. އަދި ހަމައެހެންމެ، މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ފުރުޞަތު ވެސް ކުޑަވެގެންދާނެ. މީގައި މި އޮތް
ގޮތުން މަކަރާއި ހީލަތް ހެދުމުގެ ފުރުޞަތު އެބައޮތް. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިންކަމް ޓެކްސް ދައްކާ ގިނަ ބޭފުޅުންނަކީ މުސާރަ ލިބޭ ބައެއް ނޫން. އެ
މީހުންނަށް އެއްޗަކުން ކަނޑާފައި ތާކަށް ދާންވީ ތަނެއް ، ވަރަށް ކުޑަ ތަނެއް އޮންނަނީ އިނގޭތޯ. ދެން ޓެކްސް ރިޓާރންސް
ފައިލްކުރުމަކީ ވަކި ފަރުދުން ގެ ޒިންމާއެއް. އެ މީހެއްގެ ޓެކްސް ރިޓާރން. ދެން އެގޮތަށް އެ މީހާ އެކަން ނުކޮށްފި ނަމަ،
ޓެކްސް އޮފީހުން ކުރާ އޮޑިޓެއްގައި އޭނާ ފައިލްކޮށްފައި އޮތީ އޭނަ ނުބައި ރިޓާރނެއް ކަމަށް ވަނިއްޔާ އޭނާއަށް އަދަބު
ލިބޭނީ. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ވެސް ތިކަން ވިސްނޭ. އެހެންނަމަވެސް ދަންނަވަންތޯ، މީގައި އިންކަމް
ޓެކްސްގައި ދެ ވައްތަރެއްގެ މީހުން ތިބޭނެ. މުސާރަ ލިބޭ ބަޔަކާއި އޭނައަށް އެ ލިބޭ، ކުންފުނިތަކުން ލިބޭ އާމްދަނީ ލިބޭ
މީހުންނާ. މުސާރަ ލިބޭ މީހުންނަށް މި އަންނަނީ އެންމެ ބޮޑެތި ވިޔަފާރިވެރިން ގޮތަށް އަމިއްލައަށް ބަޔާން ހަދައިގެން
ހުށަހަޅަން. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. ކޮންމެ މީހަކީ ވެސް ، ކޮންމެ ވިޔަފާރިވެރިއަކީ ވެސް ކޮންމެވެސް
މުސާރައެއް ލިބޭ މީހެއް. އޭނަގެ މުސާރަ އެގޮތަށް ކެނޑުމަށްފަހު، ދެން ހުންނަ އިންކަމްތައް ހުންނާނެ. އޭނަގެ
ޑައިރެކްޓަރސް ފީއާއި މިފަދަ އެއްޗެހި. މިސާލަކަށް ހަތަރުފަސް ކުންފުންޏަކުން ޑައިރެކްޓަރސް ފީ ލިބޭ މީހުން ވެސް
ތިބޭނެ. އެ ބައިތައް އަމިއްލައަށް ފަރުދީ ޒިންމާ ނަގަން ދޫކޮށްލަންޖެހޭނީ. މުސާރައިގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ބައި ފަރުދީ ޒިންމާ
ނަގަން ދޫކޮށްލުމަކީ އެއީކީ އަސްލު ރަނގަޅު ގޮތެއް ނޫން. އަދިވެސް ހަމަ އިތުރަށް ވިސްނާވަޑައިގަތުމަށް އަޅުގަނޑު
ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ބިލުގެ އުސޫލަށް މި ބަދަލުތަކާ އެއްޗެތި ކަނޑައަޅުއްވާފައި
މި ވަނީ، މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން މުޠާލިޢާކުރެއްވި މާހިރުން އަޅުގަނޑުމެން ގާތުގައި ސާފުކޮށްދި ން ގޮތަށް. އިންކަމް ޓެކްސް
ނަގާއިރުގައި ޕެންޝަނަށް ފައިސާ ކަނޑާހެން އިންކަމް ޓެކްސް ކަނޑައިލާފައި ދެވޭ ކަހަލަ އުސޫލުތަކެއް ގެންގުޅޭ ޤައުމެއް
17

ފެނޭތޯ ބެލިދާނެ. އެފަދަ ޤައުމެއްގައި އެކަހަލަ ކަންތައް ހިނގާފައި އޮތް ގޮތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހޯދިދާނެ.
ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ.
ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އުޅުނީ، އިޞްލާޙުތައް ހުށަހަޅައި ނިމުނީމަ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ވެރިންނާއި
ޕާލިމަންޓްރީ ގްރޫޕުތަކުގެ ލީޑަރުން އެއްވެގެން ހުށަހެޅޭ އިޞްލާޙުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ޚިޔާލު އެއްގޮތް ކޮށްލާފައި ކޮމިޓީ
ކުރިއަށް ގެންދަން، ބޮޑު ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދަން އުޅެފިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް ފަސޭހަވާނޭ. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ، އިޞްލާޙުތައް
ހުށަހަޅައި ނިމުނީމަ ބޮޑު ކޮމިޓީ ކުޑަ ބްރޭކެއް ދެއްވާފައި ޚިޔާލު އެއްގޮތްކޮށްލައިގެން ގެނެސް ކޮމިޓީގައި ވޯޓަކަށް އަހަ އި
ނިންމައިލާ ގޮތަށް. އޭރުން އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ވަރަށް ސްޕީޑު އަވަސްވާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ
ދަންނަވާލަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވަރަށް ބުއްދިވެރި ވާހަކައެއް ތިޔަ ވިދާޅުވީ. މީހަކު ހަމަ އަޖައިބުވާނެ، ކެނދިކުޅުދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ތި މަގުން މަސައްކަތް ކުރެވޭތޯ ބަލާނަން. ހިތަދޫ ދެކުނު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއް ޒަތްތެރި ރައީސް. އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމު ގެ ބިލުގެ ހަތްވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުންތަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަދި އަޅުގަނޑު ތާއީ ދުކުރާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑަށް
ހަމަ އިނގޭ ސަރުކާރަށް ލިބޭނެ އާމްދަނީ ސަތޭކަ ފަންސާހާއި ދުއިސައްތަ މިލިއަނާ ދޭތެރޭގެ އަދަދެއްގެ ފައިސާ ކުރިއަށް
އޮތް އަހަރު ގެ ބަޖެޓުން މަދުވެގެންދާނެ ކަމަށް މިޔާ އެކީގައި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންޑާ 19 ގައި ފާހަގަކުރި
ފަދައިން، ރައްޔިތުންނަށް، ރަ އްޔިތުންގެ ކައިރިއަށް ގޮސްފަ އި އަޅު ގަނޑުމެން ވިއްކި އެއްޗެއް ވަރަށް ބޮޑު ބައެއް
ހާސިލުވެގެން އެބަދޭ މި އިޞްލާޙުން. އެހެންވެ އަޅުގަނޑު ހަމަ މި އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން.
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
18

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމަށް.
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބަޖެޓަށް މި ހުށަހެޅި
އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރަން. 7ވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ) އަށް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ހަމަ މި ބޮޑު މަޖިލީހުގެ ބޮޑު ކޮމިޓީން
މިކަން ނިންމާލީމަ އެއްފަހަރުން ނިމުނީ. މިހާރު ތިން މަހަށްވުރެ ގިނަވީ. ފައިދާވާ ގޮތަށް، ސަރުކާރުން ފޮނުވި ގޮތަށްވުރެ
ރައްޔިތުންނަށް މީގެ ފައިދާ އިތުރުވާނެ ގޮތަށް ހުށަހެޅޭ އިޞްލާޙުތަކެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ބަލައިލީމަ އަޅުގަނޑަށް މި
ފާހަގަވީ. އެ ވާހަކަ ދަންނަވަން . ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދަންނަވަންތޯ! މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް ސަރުކާރުން ހުށަހެޅި ގޮތާއި މިހާރު ގެނެވުނު
އިޞްލާޙުތަކާ އަޅަ އިބެލީމަ މި ވަނީ، މިތަނަށް އެކިއެކި ކުންފުނިތަކުގެ ޑިރެކްޓަރުންނާއި ، އެކައުންޓެންޓުންނާއި ، އެކިއެކި
ބާވަތް ބާވަތުގެ ބޭފުޅުން، އެމް.އެމް.އޭ އިންނާއި، ހުރިހާ ބޭފުޅުން މި ތަނަށް ވަޑައިގެން އެކިއެކި ވާހަކަ ދައްކަވައި ، މި
ހުރިހާ ވާހަކައެއް މީގެތެރެއަށް ގެނެވި، ދެންވެސް ދެކެވެން ހުންނާނެ ވާހަކަ ޔަޤީންކަށަވަރު ހުންނާނެ. މަރަދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް އެދުނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ
ލީޑަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރަން. އާދެ! މި ގޮތަށް އޮތުމުން ވަރަށް ބޮޑަށް ރައްޔިތުންނަށް ލުއިވެގެންދާނެ.
އަދި ވަކި ޕީރިއަ ޑެއް އޮތުން މިއީ ވެސް ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް އިނގޭތޯ. ފަސްދޮޅަސް ހާސް ރުފިޔާ މިސާލަކަށް އެއް
މަހު ލިބިފައި، އަނެއް މަހު މުސާރަ ލިބޭ މީހާއަށް މިހެން އޮތުމަކުންނެއް ޓެކްސް ދޭކަށްނުޖެހޭނެ. ބައެއް ބޭފުޅުން އެބަ
ވިދާޅުވޭ ، ކޮންމެ މަހަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަ ކި އަދަދެއް ހަދައިފި ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ ، ފަސްދޮޅަސް ހާސް ރުފިޔާ ލިބޭ ؛
ހަތްދިހަ ހާސް ރުފިޔާ ލިބޭ މީހުން ދީފައި، ސާޅީސް ހާސް ރުފިޔާއަށް އަނެއް މަހު ތިރިވީމާ އަ ނެއް މަހު ތިރިވީމާ އެކަހަލަ
ދަތިތަކާ ކުރިމަތިވާނެ. ޓެކްސް ޕީރިއަޑެއް އޮތުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް. މިގޮތަށް އޮތުމުގެ ސަބަބުން، އެއް އަހަރުދުވަސް
ހަމަވީމާ އެ އަހަރުދުވަހަށް ލާރި ދައްކަންޖެހޭނީ. މިހާރު ކަނޑައެޅިފައި އޮތް ބްރެކެޓުގެ ތެރޭގައި އޮތް އުސޫލުން ބްރެކްޓު.
19

އެހެންވީމާ، ޖަނަވަރީ މަހުގައި ވެސް މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަކުން ވެސް ދަތިތަކާ ކުރިމައްޗެއް ނު ވާނެ އިއްޒަތްތެރި
މުޤައްރިރު. އެއީ ޖަނަވަރީން ފެށިގެން ޑިސެންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހަތް ލައްކަ ވިހި ހާސް ރުފިޔާ ލިބޭ އެންމެން ޓެކްސްއިން
އެގްޒެމްޓްވާނެ. އަދި ބާރަ ލައްކަ ރުފިޔާ އާ ހަމައަށް ލިބުނީމާ، އެއަށްވުރެ މަތިން ލިބޭ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ މި ދޭންޖެހޭނީ
5.5. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެން ތެރޭގެ ބައެއް އިއްޒތްތެރި މެންބަރުން ކަންބޮޑުވޭ މި ގާނޫނު ހިންގަން ދަތިތަކެއް
ވެދާނެ ކަމަށް. ދައްޗެއް ނުވާނެ. އެއީ ސަބަބަކަށް ވަނީ، ޓެކްސް ޕީރިއަޑް އޮތުމުން، މި ހާރު ޖަނަވަރީ މަހު ގާނޫނު
ހިންގަން ފެށި ކަމަށް ވިޔަސް ވެސް، ރައްޔިތުން ޓެކްސް ދައްކަންޖެހޭނީ މި ގާނޫނު ހިންގަން ފަށާތާ އެއް އަހަރު ފަހުން،
އެ އަހަރު ލިބުނު އާމްދަނީތަކުގެ މައްޗަށް. އެހެންވީމާ، ބަރާބަރަށް ރައްޔިތުންނަށް ހޭލުންތެރިކަން ވެސް އިތުރުކޮށްދެވޭނެ
އެ އަހަރުގެ ތެރޭގަ އި ޓެކްސް ދައްކަންޖެހޭ ހިސާބަށް އަންނަންވާއިރުގައި. އަދި މިހާރު މި އޮތް ގާނޫނުގެ ތެރެއިން،
ކުރީގައިވެސް ހުރި ޓެކްސްތައް ، ހަމަ ވިޔަފާރިތަކުން ނަގާ ޓެކްސްތައް ނަގަމުންދަނީ. އެ ނަގާތާ ކިތަންމެ ދުވަހެއް ވެއްޖެ.
ޖީ.އެސް.ޓީ، ބީ.ޕީ.ޓީ، ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް އަދި ކެޕިޓަލް ގެއިންސް ފަދަ ޓެކްސްތައް. އެ ހެންކަމަށްވާނަމަ، ހަމައެކަނި
މި ގާނޫނުން އިތުރަށް މިއަންނަ ބަޔަކީ، ފަރުދުންގެ އާމްދަނީގެ ޓެކްސް ކަމަށް ވީއިރު، ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނެ އެއް
އަހަރުދުވަސް މި ކަމަށް ތައްޔާރުވާން. އެހެންވެގެން އަހަރަކަށް، ޓެކްސް ޕީރިއަޑެއް ކަނޑައަޅާފައި ، ޕީރިއަޑްގެ ތެރޭގައި
ވަކި އަދަދަކަށް އޮތީ. އެއީ މިދެންނެވި ގޮތަށް، މަހުން މަހަށް ހަދައިފި ކަމަށް ވަނީ ވިއް ޔާ ފަސްދޮޅަސް ހާހަށްވުރެ
ގިނައިން ލިބޭ މަހުގައި އާމްދަނީ ދޭންޖެހޭ ގޮތަށް އޮވެދާނެ. އެހެންވީމާ، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އޮޅޭ ގޮތަށް މިހާރު މެންބަރު އެ ވާހަކަފުޅުދައްކަވަނީ އިނގޭތޯ. އިންކަމް ޓެކްސަކީ މަހުން
މަހަށް ނަގާ އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑަށް އޮޅިގެން އެ ވާހަކަދައްކަވަނީ އިނގޭތޯ. އެ ހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު
ހަމަ ފާހަގަކޮށްލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
20

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި މާއްދާއަށް މިހާރު އެއްފަހަރު ވާހަކަ ދައްކަވައިފި. މިހާރު މި އޮތް ގޮތުން މި
ވާ ގޮތަކީ، ކޮންމެ މާއްދާއަކަށް ތި ދައްކަވަނީ. ދެން އާދެ! ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ހަމައެކަނި ހުށަހެޅުނު އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ޕްރޮޕޯސް ކުރާ ބަދަލެއް. ބިލުގެ ހަތްވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް އަންނަނިވި
ގޮތަށް ބަދަލުގެންނަން ހެންވޭރު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ޕީ.ޖީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރ ހުށަހެޅި އިޞްލާޙަށް،
އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ހަތް ލައް ކަ ވިހިހާސް ރުފިޔާއާ އި 1.2 މިލިއަން ރުފިޔާއާ ދޭތެރޭގަ އި އިންނަ ޓިއަރގެ ޕަސެންޓޭޖަށް
އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން 5.5ގެ ބަދަލުގައި 3.3. މި ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑަށް ތާއީދުކޮށްދެއްވުމަށް އެދި
ދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަޑުކޮށްލައްޗޭ. ކޮން ބްރެކެޓެކޭ ތޯ؟
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙް މަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަތް ލައްކަ ވިހި ހާސް ރުފިޔާ އާއި 1.2 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ފުރަތަމަ ބްރަކެޓު. ފައިވް ޕޮއިންޓް ފައިވް، ތްރީ ޕޮއިންޓް
ތްރީއަށް ބަދަލުކޮށްދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދު اله.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ ޕީޖީ ލީޑަރު ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙު އޮންނަ ގޮތަށް ހަމަ ފާސްކުރަން ހަމަ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަނީ. ދެން
ރޭޓު މި ނޫން ގޮތަކަށް ބަދަލުނުކުރެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު އެދެން. ދެން އޭގެއިތުރުން އަސްލު ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑު
ފުރުޞަތަށް މި އެދުނީ، ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ފާހަގަކުރައްވައިފި ، މި ޓެކްސް
ބިލު އޮތް ގޮތުން ވަރަށް ހިންގަންދަތިވާނެ ކަމާއި، އަދި ޓެކްސް ދައްކާ ފަރާތްތަކުން ވަރަށް ބޮޑެތި ބައިވަރު އޮޅުވާލުންތައް
21

އޮޅުވަ އިލާނެ ވާހަކަ. އެއީ ކޮން ކޮން މާއްދާތަކެއްގައި ކޮންކަމެއް ހުރެގެންތޯ އެ ސާފުކޮށްލަން އަސްލު އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާތީ
ފުރުޞަތަކަށް މި އެދުނީ. އެހެންވީމާ، އެކަން ސާފުކޮށްލަދެއްވައިފި އްޔާ ވަރަށް ރަނގަޅު ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މީގައި ހުރި ލޫޕް ހޯލްސްތައް ހުރި ތަންތަނުގެ، އެ ބާވަތުގެ އެއްވެސް ކަހަލަ
ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަދެވެން އޮތިއްޔާ އަޅުގަނޑު ހިތުން އެއީ ބޭނުންތެރި ކަމަކަށް ވާނެ.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ އެންމެ ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަދޭނަން އިނގޭތޯ. ދެން ހުރި ކަންތައްތައް ޔަޢުޤޫބަށް އަޅުގަނޑު ސީދާ
ފޮނުވާލަދޭނަން. މިހާރު މި ބިލުން އެބަ ހިތްވަރުދޭ އަމިއްލަ ފަރުދުން ވިޔަފާރިކުރަން. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެން
ވިޔަފާރިކުރަންޖެހެނީ. ބީ.ޕީ.ޓީ ދައްކަން އެބަޖެހޭ. މި ބިލު އޮތް ގޮތުން މިހާރު ފަސް ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ދަށުން އަހަރަކު
ފައިދާވަންޏާ، ފަސް ލައްކައިން މަތިވާ ކޮންމެ ރުފިޔާއަކުން 15% މި ނަގަނީ. މި ބިލު އޮތް ގޮތުން އޭގެ އެޑް ވާންޓޭޖު
ނެގޭނެ 2.4 މިލިއަނާ ހަމައަށް. އަމިއްލަ ފަރުދުންނަށް ވިޔަފާރިކުރަން ހިތްވަރުދޭ މީގެން. ރަނގަޅަށް ބައްލަވާ! އަމިއްލަ
ފަރުދުންނަށް އިންވެސްޓްމަންޓްކުރަން ހިތްވަރުދޭ ރަޖިސްޓްރީނުކޮށް މި ބިލުން. އަޅުގަނޑު އެ ހުރިހާ އެއްޗެއް
ހިއްސާކޮށްދޭނަން ޔަޢުޤޫބަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަކި ވަކި ފަރުދުން ވިޔަފާރިކުރުން އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫން ގޮތުގައި ތި ދެކިވަޑައިގަންނަވަނީ؟ ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަނީ ބޮޑަށް އެންމެ ފުރަތަމަ ޓެކްސް ފެށެން އޮންނަ ހަތް ލައްކަ ވިހި
ހާސް އެއަށް ވުރެ ކުޑަ ކޮށްލަން. ސަބަބަކީ، ރައްޔިތުން ދައްކަނީ ޓެކްސް. ހަމަ އެގޮތުން ޓެކްސްއިން ލިބޭ ފައިސާ ވެސް
ޚަރަދުވަނީ ރައްޔިތުންނަށް. މިސާލަކަށް ހަމަ މި ރާއްޖެއަކީ ޞިއްޙީ ނިޒާމު ހިލޭ، ބްރެކްފާސްޓް ހިލޭ. ހުރިހާ އެއްޗެއް
ލިބޭއިރު، އަޅުގަނޑު ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަނީ ހަމަ ސަރުކާރުން ހުށެހި ގޮތަށް ސާޅީސް ހާހުން ފެއްޓުމަށް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ދެން ހަ މައެއާއެކު އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބާރަވަނަ މާއްދާގައި ޑިވިޑެންޑުން ،
22

ކުންފުނިތަކުގެ ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގުން އެބައޮތް. ދެން އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން
ޓެކްސް ހަމަ އެ މީހަކަށް ލިބޭ ވަރުން އެ މީހަކު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ދައްކަންޖެހޭ. ލިބެނީ ވެސް އަނބުރާ އެ މީހުންނަށް.
ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަޖުރިބާކާރު ބޭފުޅުން ވިދާޅުވަނީ، ކައިރި ޤައުމުތަކުގެ ޓެކްސް މިއަށްވުރެ؛ އިންޑިއާ، ލަންކާ،
ސިންގަޕޫރު، މެލޭޝިއާ ތަންތާނގައި ޓެކްސް ފެށެއޭ މިއަށްވުރެ މާ ކުޑަ އިންކަމަކުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ
ތާއީދުކުރަނީ ސަރުކާރުން ހުށަހެޅި ގޮތަށް ހަތަރު ލައްކަ އައްޑިހަ ހާސް ރުފިޔާއިން ފައްޓަން. ހަމައެއާ އެކު، ޑިވިޑެންޑުން
ޓެކްސް ނުނެގުމަށް. އެއީ ބީ.ޕީ.ޓީގެ 15% ހުރިހާ ކުންފުންޏަކުން ނަގަމުންދާތީ، އަނެއްކާ ޑިވިޑެންޑުން ނަގައިފިއްޔާ
ޑަބަލް ޓެކްސް އަށް އެބަވޭ. އެހެންވީމާ، ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކުން ވެސް ވިޔަފާރިކުރުމަށް މަގުފަހިވާން އެބަޖެހޭ. ދެން
ވިޔަފާރިވެރިންނަކީ ހަމައެކަނި ސަރުކާރަށް ލާރި ދައްކަންޖެހޭ ބަޔަކަށް ވެގެންނުވާނެ. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ
ތާއީދުކުރަން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢާޡިމް ހުށަހެޅުއްވި ކުޑަ ކޮމިޓީއަ ކުން މި މަސައްކަތް ކުރައްވާފައި މަޖިލީހަށް
ފޮނުއްވުމަށް. ފަސޭހަވާނެ ކަމަށް ފެންނާތީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޑިވިޑެންޑުން ނަގާ އަދަދު؛ އެއީ ބިލުގެ ބާރަ ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އަށް
އެބައޮތް އިޞްލާޙެއް ހުށަހަޅުއްވާފައި، އެއް މިލިޔަން ރުފިޔާއަށްވުރެ މަތިން ޑިވިޑެންޑަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވަންޏާ
ޑިވިޑެންޑުން އެއީ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި އޭގެން އެއް މިލިއަނަށް ވުރެ މަތީގެ އަދަދު އެ މީހާގެ އާމްދަނީގެ ތެރެއަށް ފުރޮޅިގެން
މި ދަނީ. ދެން މި ބުނަނީ، ފަސް ލާރި ދެއްވަހަރޭ. އެ އަދަދު، މިލިއަނަކަށްވުރެ މަތިން މަހެއްގެ މައްޗަށް ލިބުނީމާ ފަސް
ލާރި ދެއްވަހަރޭ ދެން މި އެހެނީ. އެވެސް މިލިއަނެއް އަހަރަކަށް. މިލިއަނަކަށްވުރެން މަތިން ލިބޭ؛ އެއީ މިލިއަނަކުން
ނުނަގާނެ. އެހެންވީމާ، އެއް މިލިއަން އެއް ސަތޭކަ ވެއްޖެއްޔާ އޭރުން އެ ދައްކަންޖެހުނީ ތިން ރުފިޔާ އަހަރެއްގެ މައްޗަށް.
މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލަށް.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިންކަމް ޓެކްސް ނެގޭނީ
އަހަރު ނިންމާފައި އަހަރުގެ ހިސާބާ އެކީގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސާފުކޮށްދެއްވަފާނަންތޯ އަޅުގަނޑުމެން އިންކަމް
ޓެކްސް ނަގަން މި އުޅެނީ މަހުން މަހަށްތޯ ނޫނީ އަހަރަކު އެއް ފަހަރުތޯ؟ އެ ސާފުނު ވާހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ.
އެހެންވީމާ، އެ ސާފުކޮށްދެއް ވުން އެދެން.
23

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޓެކްސް އެއީ އަހަރަކު އެއް ފަހަރު ނަގާ އެއްޗެއް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިހާރު ޓެކްސްގެ އަހަރެއް އޮންނަނީ އިނގޭތޯ.
ދެން ޓެކްސް ރިޓާންސް ހުށަހަޅާން އޮންނަނީ. ޙަޤީޤަތުގައި އެއް އަހަރަކު ނުވެސް ނަގާނެ. ޓެކްސް ރިޓާނެއް މީހަކު
ހުށަހެޅީމާ އެއަށް އޭނަގެ އާމްދަނީން ކަނޑަނީ، އޭނަ އޭތި އަބުރާ ދައްކަނީ ޓެކްސްގެ އަހަރުގެ ތެރޭގައި. ދެން އަހަރަކަށް
ވިޔަސް ، ކޮންމެ އެއްޗަކަށް ވިޔަސް، މަހުން މަހަށް އޭނައަށް ލިބުނު އެއްޗެއްގެ މަތިން ނެގެމުން މި ދަނީ. މާމިގިލީ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް.
މާމިގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ޓެކްސްގެ މި ބިލު އޮތް ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އޮޅުން އެބަ އަރާހެން.
އެހެންވީމާ، އަރަނީ ، ރައީސް ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު ވިދާޅުވެއްޖެ، ތެދުފުޅެއް، މި ބިލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި
އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމްޕިއުޓަރުގައި އޮންނަތާ؛ ދެން އެހެންނަމަވެސް، މީގެތެރެއަށް ރަނގަޅަށް ނުވަދެވި އަޅުގަނޑުމެންގެ
ތެރޭގައި ތިބިކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ގިނަ މެންބަރުން މިތާ ދައްކަވާ ވާހަކަފުޅުން އެބަ އެނގޭ. އަނެއްކާ މި ކޮމިޓީން
މަރުޙަލާގައި މިތާ މި ތިއްބެވީ ވެސް ވަރަށް މަދު މެންބަރުން މިހާރު. ކިރިޔަކިރިޔާ ކޯރަމް ހަމަވެގެން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑު
ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި މައްސަލައިގައި ބަހުސްކުރައްވާއިރު ހަމަ ފުރިހަމަ ވަގުތު ލިބިގެން މި ކަމަށް
ބަހުސްކުރެއްވުމާއި، އަދި އިތުރަށް އޮޅުންފިލުވަ އި ދެއްވުން ވެސް އެބަ؛ މެންބަރުންނަށް އެބަ ސާފުވާންޖެހޭ ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އިންކަމް ޓެކްސަކީ ވެސް އެހެން ވެސް ޓެކްސް ނަގާހެން ކޮންމެ މަހަކު ލިބޭ އާމްދަނީއަށް ލިބޭ
އެއްޗަކުން ދައްކަމުން ގެންދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއާއެކު އަހަރުދުވަހެއް ގެ؛ ރައީސް ތިވިދާޅުވިހެން، އަހަރުދުވަހެއްގެ
ރިޓާން އެ މީހަކު މުޅި ހިސާބު ހުށަހެޅީމާ އޭނައަށް ރިޓާން އެއްޗެއް ދޭންޖެހޭ ކަމަށް ވަންޏާ ދޭނީ. އަތުލަންޖެހޭ ކަމަށް
ވަންޏާ އަތުލާނީ. އެކަމަކު ކޮންމެ މަހަކު ވެސް ލިބޭ އެއްޗަކުން ކަނޑަމުން ނުދިޔައިއްޔާ އެންމެ ފަހު ވަގުތު، އަހަރުދުވަސް
ހަމަވެގެން ނަގަން ބަލާއިރު، އޭނަގެ އަތުގައި ލަރި ނެތިއްޔާ ކިހިނެއްތޯ ހަދާނީ؟ އެހެންވީމާ، ލަނޑަކަށް ވާނީ އިނގޭތޯ.
އެހެންވީމާ، އެހެންނުވާނެ ގޮތަކަށް މި ކަންކަން ކުރަންޖެހޭނީ. މިކަމުގެ ޔަޤީންކަން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް ވެސް ލިބެންޖެހޭނެ.
އަދި އަމިއްލަ ފަރުދަކަށް ވެސް ބުރައެއް ނުވާ ގޮތަށް، ފަހުން ލަނޑަކަށް ނުވާ ގޮތަށް އެކަން ކުރަންޖެހޭނީ. މިސާލަކަށް
އެކައުންޓުގައި ލާރި ހުއްޓާ، ޓެކްސް ނުދައްކާ ހުރި ގޮތަށް ހުއްޓާ ކަމެއް ދިމާވެގެން އެ ފައިސާ ބޭނުންކުރަންޖެހިއްޖެ
ހާލަތެއްގައި އޭނަ ހުންނާނީ ބޭނުންކޮށްފަ. ދެން އަނެއްކާ ފަހަތުން ދުވެގެން އޭނާއަށް އިތުރު މައްސަލަތަކެއް ދިމާވުން
އޮންނާނީ. އެހެންވީމާ، މިދެންނެވީ، މި ބާވަތުގެ ކަމެއްގެ ތެރެއަށް ވަންނައިރު އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސާފުކޮށް
އެނގިގެން ތިބެގެން މީގެތެރެއަށް ވަނުން ވަރަށް ރަނގަޅުވާނޭ. ދެން ކޮންމެއަކަސް މި މައްސަލަ ނިމިގެންދާއިރު މަނިކުފާނު
24

ތިވިދާޅުވިހެން، ބަޖެޓުގައި ލަފާކުރަން އޮތީ، ހަ ސަތޭކަ ކޮނެމެވެސް މިލިއަނެއް އާމްދަނީގެ ޓެކްސްއިން ލިބިގެންދާނެ
ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަނެއްކާ މިގޮތަށް ކުޑަކޮށްލެއްވީމާ ތި ވިދާޅުވާހެން 300 މިލިއަން މީގެތެރެއަށް
ވަދެގެންދާނެ. ދެން ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވާ ފަދައިން ، މީގެތެރޭގައި އެބަހުރި ވަރަށް ބޮޑެތި
ކަންތައްތައް. އަޅުގަނޑު ވެސް މިހާރު ބަލައިލީމަ މި އެނގުނީ. މީގެތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފުނުވާ ބައެއް
މައްސަލަތައް؛ އެއްބައި ބޭފުޅުން މި ވިދާޅުވަނީ، މަހަކު އެއް ފަހަރު ދައްކާ އެއްޗެކޭ. އަނެއްބައި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވަނީ،
އަހަރަކުއޭ. މިހެންނޭ، އެހެންނޭ، މިކަހަލަ ވާހަކަތަކެއް ވެސް އެބައުޅޭ. އެހެންވީމާ، މިއަށްވުރެ މާ ރަނގަޅަށް މިކަން
ސާފުވާން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، މިކަން އެ ވާހަކަ ހިތަ ށްއެރީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސަ ށް ދަންނަވައިލާނަމޭ. އަދި
މުޤައްރިރުކަމުގައި ވިޔަސް އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވީ 3 ނުކުތާ. ގިނަ މެންބަރުންނަށް ރަނގަޅަށް މީގެތެރެއަށް ނުވެންނެވޭ ވާހަކަ.
އަޅުގަނޑު މީގެ 100 އަހަރު ފަހުން މިކަން ގެނަޔަސް ވެސް ގިނަ މެންބަރުންނަކަށް މީގެތެރެޔަކަށް ނުވެންނެވޭނެ.
އަޅުގަނޑު ވެސް މީގެތެރެއަށް ވަދެވިފައި އިން ކަމަށް ތިޔަ ބޭފުޅުންނަށް ފަހަރުގައި ލަފާކުރެވުނެއް ކަމަކު ، ޙަޤީޤަތުގައި
މިއީކީ މީހުންނަށް ވަދެވޭ ބާވަތުގެ ކަންކަމެއް ނޫން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިތާ ތިބެގެން ކިޔުއްވިދާނެ އިނގޭތޯ މިވެނި
މާއްދާއެއް މިވެނި އެއްޗެއް. މިވެނި އެއްޗެއް. އެކަމަކު ޙަޤީޤަތަކީ ތަނެއްދޮރެއް؛ ޙަޤީޤަތުގައި މާ ބޮޑަށް މާހިރުންގެ ކަމެއް
މިއީ. މިކަން އެކުލަވައިލާފައި ، މިބިލު ޑްރާފްޓުކޮށް އެކުލަވަ އިލާފައި މި ވަނީ، ދުނިޔެއަކުން ދެނެއް ނުނެރެވޭނެ މިއަށްވުރެ
ރަނގަޅަށް ހަދައިގެން. އަޅުގަނޑު އެކަމާ އެއްވެސް ޝައްކެތް ނުހިންގަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މީގެތެރެއަށް
ނުވަދެވުން؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މީގެތެރެއަށް، އަ ޅުގަނޑުމެންނަށް އެޓޮމްސް ސްޕްލިޓްކޮށްލާ ކަމުގެ ސައިންސްގެ ތެރެއަކަށް
ވެސް ނުވަދެވޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މީތި ކިޔާފައި ، މި އަޅުގަނޑުމެން އަތްމަތީގައި އޮންނަތާ 3
މަސްދުވަސް ވެއްޖެ. ދެން އިތުރު އަދި 3 މަސްދުވަސް ދީގެން އަޅުގަނޑު ހިތަކަށް ނުވަދޭ މިތަނުން އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަކަށް މީގައި އިތުރަކަށް މީގައި ވާއެއްނުވާއެއް އަދި ސާފުވެދާނެ ކަމަކަށް. ދެން މެންބަރުން މިތާ ނުތިއްބެވުން؛
އެވެސް ޠަބީޢީ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ލަސްކުރިއެ އް ކަމަކު ، އެކަމުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަރައިގަނެވޭނެ ކަމަކަށް
އަޅުގަނޑަކަށް ލަފައެއް ނުކުރެވޭ. އާދެ! އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަށް. ކޮންމެވެސް މިންވަރަކަށް މީގެ ތެރެއަށް ވަދެވަޑައިގެންނެވި އިން ބޭފުޅެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މިދެކެނީ.
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:
25

ނޫން، އަޅުގަނޑު އަދި ނުވަންނަން މީގެތެރެއަކަށް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނި ފުރުޞަތަކަށް މި އެދުނީ، ގައްދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރަން. ދެން އަޅުގަނޑު މި އިޞްލާޙަށް
ތާއީދުކުރަނީ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ޓެކްސް ނިޒާމް ފަށައިގަންނައިރު ، މާ ބޮޑު އަދަދަކުން ޕަސެންޓޭޖު އަޅުގަނޑު
މިދަންނަވަނީ އިނގޭތޯ. ފަށައިގަނެފިއްޔާ އަނެއްކާ އިތުރުކުރަން އުނދަގޫ ވާނެތީވެ. އެހެންވީމާ، ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ވާހަކަދައްކަމުން އައީ 3.5%، އެއީ 60 ހާސް ރުފިޔާ މަހެއްގެ މައްޗަށް ލިބޭ ފަރާތްތަކުން އާމްދަނީ ޓެކްސްނަގާ ގޮތަށް.
އެހެންވީމާ، އެއަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް އެދުނީ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އިދާރީ މޭޒުން ވަރަށް ޓެކްނިކަލް މައްސަލައެއް އެބަ ޖައްސަވާ އިނގޭތޯ. އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވާ ވާހަކައަކީ ،
ގަވާއިދުގައި މި އޮންނަ ގޮތަކީ ، ޢަލީ ޢާޡިމް ހެންވޭރު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް،
އިޞްލާޙެއް ހުށަހެޅުއްވީ ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ގަވާއިދުގައި އޮންނަ ގޮތް ކަމަށް ވަނީ، އެ އިޞްލާޙަށް
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް އަދި ތާއީދެއް ނުކުރެއްވޭނެ. އެ އިޞްލާޙު ބަލައިގަތުމަށް ނިންމެނީ ހުށަހެޅުއްވި
ބޭފުޅާއަށް. އެހެންނޫނިއްޔާ އެ އިޞްލާޙު ބަލައިނުގަނެވޭ ކަމަށް މި ވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް އަދި މިއީ މުޅިން
ދެކޮޅުޖެހޭ ވާހަކައެއްގެ ގޮތުގައި ނުފެނިގެން އަޅުގަނޑު ސާފުކުރަން ވެގެން މި އުޅެނީ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން އެވެސް އަނެއްކާ އަޅުގަނޑުމެން ލިޔެފައި ފާސްކޮށްފައި އޮތް އެއްޗެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިންގާ ގަވާއިދަކީ
ވެސް. ކާށިދޫ ދާއިރާ ގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
اله
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދު ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ؛ ފުރަތަމަ ކަމަކީ، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމޭ ބުނީމާ މި މަޖިލީހުގެ
މެޖޯރިޓީ މެންބަރުންނަށް ހީވަނީ އެއީ މި ރާއްޖޭގެ ދެތިންހަތަ ރު މުއްސަންޖަކު އަތުން ނަގާ ޓެކްސް ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. އެހެނެއް ނޫން އެކަން އޮތީކީ. މި ރާއްޖޭގައި ތިބި ، ދެކޮޅުނުޖެހިފައިތިބި ނިކަމެތި، ޔަތީމު، މިސްކީނު ރައްޔިތުންގެ
އަތުން އަނެއްކާ ވެސް ބޮޑު އެއްޗެއް ފޭރިގަތުމުގެ ނިޔަތުގައި ހަދައިގެން އުޅޭ ތާކުންތާ ކުނުޖެހޭ އެއްޗެއް މި އެއްޗަކީ.
ހިންގަވާ ކުޑަކޮށް ހިސާބުޖަހައިލަމާ! އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިސާބުޖަހައިގެން ވާހަކަދައްކާހިތްވާ ދުވަހެއް މިއަދަކީ. ހިސާބުން
އޮޕަރޭޓްކުރީމަ ހުރިހާ އެއްޗެއް އަންޑަސްޓޭންޑު ވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު ރާއްޖެ ކަހަލަ ކުޑަ ޤައުމެއް ގަ އި ޓެކްސް
26

ނަގަމުންނަމުންގޮސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެ ޕްރޮމޯޓުކޮށްފައި މި އޮންނަނީ ޓެކްސް ހެވަނެއްގެ ގޮތުގައި. ޓައްކިޔާފައި
މާ އޯވަރލޯޑެޑް ޓެކްސް، އިންކަމް ޓެކްސް ނަގަންވީ ކޮން ހިސާބަކުންކަން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅަން އެބަޖެހޭ. ދުނިޔޭގެ
ޓެކްސްނަގާ ނިޒާމުތަކުގައި ވަރަށް އަމާނާތްތެރި މީހުން ޓެކްސް ފައިސާ މެނޭޖުކުރަން ތިބެނީ. އެންމެ ފަހު ން ދިޔަ
ސަރުކާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކަންކުރި މީހާ 3.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ ކޮޑަށް ލައިގެން ދިޔައީ. އޭނާ އެހެރީ ކަނަކުރި
އިސްމާޢީލްފުޅަށް ވެސް ލަނޑުދީފަ. ދެން ތިބި މީހުން ދެން ތިބި ވައްކަން މި ކުރަނީ. މި ރާއްޖޭގައި މިހާރު މި އޮތް
ސަރުކާރުން، މިހާރު މި ހިނގާ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ގެ ސަރުކާރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ނިމިދިޔަ ބަޖެޓު 31
ބިލިއަނަށް އޮތް އެއްޗެއް ކިޔައިދޭކަށް ފިނޭންސް މިނިސްޓަރަކަށް ނޭނގުނު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހިތާމަޔަކީ، މި
ރާއްޖެއަށް ލިބޭ ލާރި އެކި ގޮތްގޮތުން ބަހައި، ތިމާގެ މީހުންނަށާއި އައުލާދު މީހުންނަށް ވަޒީފާ އަންބޮނޑި ބޮޑުކޮށް ، މާ
މަތީ ބާރެއް، ސަރުކާރެއް ހިންގުމުގެ ސަބަބުން މި ރާއްޖޭގެ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހެންވޭރު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަނެންހެން ދެން ޕޮޕިއުލަރ ވާހަކައެއް ދައްކަންވެގެން، ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވާލަން އެހާ ގިނައިރު
މި ވަގުތު ގައި ؛ މި އޮތީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ ކޮމިޓީއެއް އެކުލަވަ އިލައިގެން ސީދާ އިޞްލާޙު ހުށަހަޅައިގެން އެ
އިޞްލާޙަށް ބަހުސްކުރަމުން މި ދަނީ. ދެން އިތުރަށް ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަ ދެއްކިދާނެ. ވަގަށް ވެސް ގޮވިދާނެ. އެހެންވީމާ ،
މިވަގުތު އެކަން ނުކުރައްވަން ހަމަ އަޅުގަނޑު އާދޭސްދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ އަރިހުގެ އާދޭސް ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލައިގަންނަން. އަދި އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއާ ގުޅިގެން
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އެއަށްވުރެ އިތުރަށް އާދޭސްދަންނަވަން، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ބަރާބަރަށް
އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް.
اله
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދު ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން މި ތަނަށް ރެޕްރެޒެންޓުކުރަން މި ތިބީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން. އެންމެހައި ރައްޔިތުން. އަޅުގަނޑު
ވަރަށް މުނާސަބުކަމަށް ދެކެން، ކޮމިޓީ ދާއިރުގައި ވެސް އަދި އަޅުގަނޑު އެ ކޮމިޓީއެއްގައި ނުހިމެނޭނެކަން ވެސް
27

އަޅުގަނޑަށް އިނގޭ. ދެން މި ކޮމިޓީއަކީ ، އެ ކޮމިޓީ ކަމަށް ވަންޏާ މި ކޮމިޓީގައި ދައްކާ ވާހަކަ އަކީ މި ކޮމިޓީގައި
ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު އެހެން ވާހަކައެއް ނުދައްކަން. އަމާނާތްތެރި ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ނިޒާމެއް ނެތި، މަތި
ބަރު ސަރުކާރެއް އޮންނަ ގަޑިއެއްގައި އަނެއްކާ އިންކަމް ޓެކްސް ނަގަންޖެހޭތީ ރައްޔިތުންނަށް އޭގެ ބާރޑަން ކީއްވެހޭ
ދޭން މި ޖެހެނީ؟ ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބޭ އާމްދަނީން ރައްޔިތުންނަށް ސީދާ ސަރވިސް ދިނުމަށްޓަކައި
ކުރާންޖެހޭ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގައި އެތައް ކޮރަޕްޝަނެ އް އެކުލެވިގެންދަނީއޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ލީކޭޖު ހުއްޓުވާފައި
ރައްޔިތުން އަތުން ޓެކްސް ނުނަގައި ، މީގެ މައްސަލައަކީ ޓެކްސް ނެގުމެއް ނޫން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއިން ކޮންމެ
ގާނޫނަކީ ގާނޫނާ އެއްގޮތަށް ނޫޅެވިއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ހައްޔަރުކޮށް ޖަލަށް ލާނެ ކަންތައްތައް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން
އެހާ..
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަފުޅަށްފަހުގައި މި މާއްދާއަށް
އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓަށް އަހާނީ. ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު އަހާނީ، ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅައި، ވިލުފުށީ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރ ތާއީދުކޮށްފައިވާ ގޮތަށް. އެގޮތަށް ވޯޓު ގުނުމަށްފަހުގައި، އެގޮތަށް ނެގޭ ވޯޓު ގުނުމަށްފަހުގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ހުށަހެޅުމަށް ކުރިއަށްގެ ންދެވޭނީ. ރަނގަޅަށް ދަނީ.
މިހާރު ފުރަތަމަ އިޞްލާޙަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިޞްލާޙަށް ފުރަތަމަ ވޯޓަށް އެހޭނީ. އެ އިޞްލާޙު ފާސްވެއްޖެއްޔާ ފުރަތަމަ
ހުށަހެޅުނު އިޞްލާޙަކަށް؛ ވަރަށް އާދަ. އާދެ، ވިލިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަ ޙްމަދު އުޝާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވީ، މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު މި ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ހުށަހަޅާފައި އޮތް އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ
ދަންނަވާލަން. ދެން އޭގެއިތުރުން ބައެއް މެންބަރުންގެ ވާހަކައިގައި މިހާރު މި ބިލު ފަރުމާކުރެވިފައި އޮތް ގޮތުން ޓެކްސް
ނުދައްކައި ވައްކަންކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތް ކަމަށް ވިދާޅުވާތީ، ދެން އަޅު ގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ،
ވައްކަންކުރަންއުޅޭ މީހަކު ވައްކަންކުރާނޭ އަޅުގަނޑުމެން ބިލުގައި ކޮންމެ އެއްޗެއް ލިޔުނުކަމުގައި ވީނަމަވެސް.
އެހެންނަމަވެސް، މުޅި ބިލު އެއްކޮށް ކިޔަ އިލާއިރުގައި އަޅުގަނޑަކަށެއް މީގެން މާ ބައިވަރު ލޫޕްހޯލްތަކެއް ޙަޤީޤަތުގައި
ނުފެނޭ. މީގައި ވިތްހޯލްޑިން ޓެކްސް ވެސް ނެގޭ ގޮތަށް މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އުޖޫރަ ލިބޭއިރުގައި ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް
ނެގޭކަމުގައި ވަނީނަމަ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް ވެސް ކޮންމެވެސް ކަންތައްތަކެއް ލާޒިމު އެބަކުރޭ. އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު ހަމަ
28

ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން، މިއީ ވަރަށް ޓެކްނިކަލް ބިލެއް. މީގައި
ހުރި ގިނަ ކަންތައްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ގިނަ މެންބަރުންނަކަށެއް ޙަޤީޤަތުގައި ނުވެއް އެނގޭ. އެހެންކަމުން،
އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން މިކަމުގެ އެކްސްޕާޓުން ގެނެސް، އެ ބޭފުޅުން އޮޕީނިއަނެއް ހޯދާލުން އެއީ
ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެންނާތީ ހަމަ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށް މި ދަންނަވަނީ، 3 މަސްދުވަހު މި ބިލު އެކްސްޕާޓުންނާ
އެކީގައި ވާހަކަދައްކާފައި އަދި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަ ށް ވެސް މިކަމުގައި ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެން އަރުވާފައި މި ވަނީ. މި
ބިލު މިހާރު މި އޮތް ގޮތަށް 2 ލޯ މަރާފައި ފާސްކޮށްލިޔަސް، ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ޤަ އުމެއް ނޯންނާނެ މީގައި މައްސަލަޖެހޭނެ.
ދެން، އަދި މި ބިލަށް ހައުސް މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙުތަކާ އެކީ ގައި ފާސްކުރި ނަމަވެސް ، ދުނިޔޭގައި
އެއްވެސް ޤައުމެއް ނޯންނާނެ މިއަށް މައްސަލައެއް އުފެއްދޭނެ. މާމިގިލީ ދާއިރާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މާމިގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާކުރަން މަނިކުފާނުގެ ވާހަކަފުޅުގައި ތި ވިދާޅުވަނީ މި ބިލު ހަދާފައި މި އޮތީ ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް
ބަޔަކަށް މައްސަލަނުޖެއްސޭނެ ފެންވަރަށޭ. ދެން އެހެން އެކަން އޮއްވާ ތި ބޭފުޅުންގެ ސަރުކާރުން؛ މާފުކުރައްވާ! ތި
ބޭފުޅުންގެ ޕާޓީން މި ބިލު އެކުލަވައިލައްވާފަ އި ސަރުކާރުން މީތި ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާއިރުގައި، އަނެއްކާ ދޭތެރެ މެދުތެރެއިން
މި އަންނަނީ އަނެއްކާ ތި ބޭފުޅުންގެ ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުން ހުށަހަޅުއްވަނީ އަނެއްކާ އިޞްލާޙެއް. މިހެންވީމާ، އެބަ އެނގޭ
ފުރިހަމަނުވާކަން ވެސް. އެހެންވީމާ، މިއީ ޑިމޮކްރަސީ ވިޔަސް އަދި އެހެން އެއްޗެއް ކަމަށް ވިޔަސް. ދެން އަޅުގަނޑު
ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މީގައި ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެން އަދި ބޭނުންތެރިވާ ކަމަށް. ދެން އަދި
ހަމައެހެންމެ، މީގައި ދިމާވެދާނެ މައްސަލަތަކާއި ، ޤަ އުމަށް ކުރިމަތިވެދާނެ އުނދަގުލާއި ދުއްތުރާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން
ވިސްނަން އެބަޖެހޭ. އެ ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލީ. އެ ޓެކްސް ހެވަނެ އްގެ ގޮތުގައި އޮތް ތަނެއް މިގޮތަށް ހުރިހާ
ދިމާލަކުން ޓެކްސް ނެގިގެންދާއިރު، ދެން ދިމާވާނެ ކަންތައްތައް ވެސް. ހަމަ އެހެންމެ، ރައްޔިތުންނަށް ދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތްތައް
ކޮށްދިނުމަށް ފައިސާ ހޯދާނެ ގޮތް ވެސް، އޭ ގެ މުހިންމުކަން ބޮޑުކަން އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކުރަމޭ ހަމަ ދެކޮޅަށް ވެސް.
އެހެންވީމާ، މި ދަންނަވާލީ، ޓެކްނިކަލް ބިލަކަށް ވާތީ، މި ކަންތައްތައް އޮންނަ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރާއިރު،
މީގެން އިތުރު ބަޔަކަށް އަނިޔާ ލިބި، އަދަބު ލިބުމަށްވުރެން ދައުލަތުގެ ބޭނުންފުދޭ ގޮތަށް މިކަން ކުރެވިގެންދިޔުމުގެ
29

މުހިންމުކަމުގެ މައްޗަށް ވާހަކަދައްކާލަން ބޭނުންވީ. އެއީ ރައީސް ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅަކާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު އެހެން މި
ދަންނަވާލީ. އާދެ، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެބައޮތް ހަމަ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހަމަ ބޭނުންވެވަޑައިގަންނަވާ ވަރަކަށް ވާހަކަދައްކަވަމުން
ގެންދެވުން. އަޅުގަނޑުމެނަށް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކަންބޮޑުވެލައްވާ ކަންކަން ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން، އެ މާއްދާތަކާ
އެކީގައި ފާހަގަކޮށްލަދެއްވީމާ، ދެން އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަ ރުންނަށް އެއީ ކަންބޮޑުވެލައްވާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަވީމާ،
ދެން ވޯޓުދިނުމުގައި އަޅުގަނޑު ހިތުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ބަދަލު އަންނާނެ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ވޯޓަށް އަހަނީ، ބިލުގެ
7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން. އަޅުގަނޑު ވަރަ ށް ސާފުކޮށްދޭނަން. 7 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) ގައި މި ވަނީ ބްރެކެޓުތައް. އެއީ ފުރަތަމަ ހުށަހެޅިފައި އޮތްއިރުގައި ހުށަހެޅިފައި އޮތީ، 40 ހާސް ރުފިޔާއިން
ފެށިގެން، ސާޅީ ސް ހާސް ރުފިޔާގެ މަތިން ޓެކްސް ނެ ގޭ ގޮތަށް، އާމްދަނީން ނަގާ ޓެކްސް. އެގޮތުން ހުށަހެޅިފައި އޮތީ،
40 ހާހާއި 60 ހާސް ރުފިޔާއާ ދެމެދު ލިބޭ މީހަކަށް، 40 ހާސް 40000ރުފިޔާގެ މަތިން ލިބޭ އާމްދަނީއަށް ހުށަހެޅިފައި
އޮތީ 8%. އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު އެ ބަދަލުކުރުމަށް ހުށަހަޅުއްވާ އަދަދަކީ، 5.5%. ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބަދަލުކުރައްވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ މިންވަރަކީ، ނަގަން
އެދިވަޑައިގަންނަވާ މިންވަރަކީ، 3.3%. ހުށަހެޅިފައި އޮތީ 60 ހާހާއި އެއް ލައްކައާ ދެމެދުން 10% ނެގުމަށް ހުށަހެޅިފައި
އޮތީ. 60 ހާހާއި އެއް ލައްކައާ ދެމެދަށް މިހާރު ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ 5.5%. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެއް ސިކުންތު؛
އަޅުގަނޑު ވެސް މީގެތެރެއަށް ވަންނަނީ. ހުށަހެޅިފައި އޮތީ، 40 ހާހާއި 60 ހާހާ ދެމެދުން ނަގާ އެއްޗަކުން 8% ނަގަން.
އެމް.ޑީ.ޕީން ހުށަހަޅަނީ 60 ހާހާއި 1 ލައްކަ އާ ދެމެދުން 5.5% ނަގަން. އަދި 1 ލައްކައާއި 1 ލައްކަ 50 ހާހާ
ދެމެދުން 8% ނަގަން. 1 ލައްކަ 50 ހާހާއި 2 ލައްކައާ ދެމެދުން 12% ނަގަން. 2 ލައްކައިން މަތިން 15% ނަގަން.
އެހެންވީމާ، ހުށަހެޅިފައި އޮތް އަދަދަށްވުރެ ވަރަށް ބޮޑުތަނުން ކުޑަ އަދަދެއް އިޞްލާޙުގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅިފައި މި އޮތީ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ އިޞްލާޙަށް؛ އެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙަކީ، 60 ހާހާއި 1 ލައްކައާ، އެއީ 7 ލައްކަ 20 ހާހާއި 1.2 މިލިއަނާ ދެމެދުން
އިންކަމް ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި 3.3% ނެގުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅު ގަނޑު ފުރަތަމަ ވޯޓަށް މި އަހަނީ 3.3% ނެގުމަށް
ވޯޓުދެއްވާ! ނެގުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ވޯޓު ދެއްވުން އެދެން. 3.3% ނެގުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
30

[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފު
ކޮމިޓީގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 32
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 03
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 26
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 29
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 15
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސްނުވޭ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އާމްދަނީގެ ޓެކްސް
ނެގުމުގެ ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގައި ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙަށް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު. އެއީ ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އެ އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުއްވީ. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރެއްވީ. މި ކޮމިޓީގެ އަދަދަކީ؛
87 މެންބަރުން. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 32 މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 3 މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް 26
މެންބަރުން. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓު ނުދެއްވާ މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 29.
15 ވޯޓު ބޭނުންވެވަޑައިގަންނަވާ އެ ފާސްވާން. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ އިޞްލާޙު ފާހެއްނުވި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
31

އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ވޯޓަށް އަހަނީ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި؛ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އެކުގައި. އެއީ އާ ބުރެކެޓުތައް.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙު. ދެން އަޅުގަނޑު މި އިޞްލާޙު ކިޔަން އިދާރީ
މޭޒަށް އަޅުގަނޑު ހަވާލުކުރާނީ.
އިދާރީ މޭޒުން އިއްވެވުން:
ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަދަލުކުރުން. ފަރުދުންގެ ޓެކްސް ރޭޓު. 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)-
ފަރުދުންނަށް ލިބޭ ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީ. މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޓެކްސް ނަގާނީ އަންނަނިވި
ރޭޓުތަކުގައޭ. ހިސާބުކުރާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، އާދެ! 7 ލައްކަ 20 ހާސް ރުފިޔާ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ކުޑަ، ސުމެއް
އިންސައްތަ. 7 ލައްކަ 20 ހާސް ރުފިޔާ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ބޮޑު ނަމަވެސް، 1 މިލިއަން 2 ލައްކަ ރުފިޔާ ނުވަތަ
އެއަށްވުރެ ކުޑަ؛ 1 .5.5% މިލިއަން 2 ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑު ނަމަވެސް، 1 މިލިއަން 8 ލައްކަ ރުފިޔާ ނުވަތަ
އެއަށްވުރެ ކުޑަ؛ 1 .8% މިލިއަން 8 ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑު ނަމަވެސް، 2 މިލިއަން 4 ލައްކަ ރުފިޔާ ނުވަތަ
އެއަށްވުރެ ކުޑަ ؛ 2 .12% މިލިއަން 4 ލައްކަ ރުފިޔާއަށް ވުރެ ބޮޑު؛ 15%.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. މަޑުކުރައްވައްޗޭ! އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 32
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 31
32

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 31
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 16
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އާމްދަނީން ޓެކްސް
ނެގުމުގެ ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ހުށަހެޅުނު އިޞްލާޙު؛ އެއީ
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވަ އި، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމް ނާޒިލް ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިޞްލާޙު. ކޮމިޓީގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ ؛ 32. ފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވީ؛ 31. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ މެންބަރަކު ވެސް ނެތް.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 31 މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 16. އެހެންވީމާ، މި އިޞްލާޙު ފާސްވެއްޖެ.
އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހެންވޭރު މެދު ދާއި ރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޠިމަށް. އެއީ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުގެ ދެ ވަނަ އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުޑަ އެއްޗެ އް ފާހަގަކޮށްލާނަން. އަޅުގަނޑުމެން
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅީ 15 އޮކްޓޯބަރުގައި. އެ ބިލު އަޅުގަނޑުމެންގެ ، މެންބަރުންގެ
ހުރިހާ މެންބަރުންގެ އަތްޕުޅުގައި ހަމަ އެ ދުވަހުން ފެށިގެން އޮތް. ކިޔާނެ ވަރަކަށް ކިޔަންވީ. އިޞްލާޙު ހުށަހަޅާނެ
ވަރަކަށް ހުށަހަޅަންވީ. އޭގެއިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެން ޕާޓީގެ ފަރާތުން، އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ މެންބަރުން ތަކުރާރުކޮށް
ކޮންމެ ދުވަހެއްގައި ކަހަލަ ގޮތަކަށް، ކޮންމެ ހަފުތާއަކު ދެ ދުވަހު ކަހަލަ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރަމުންދިޔައިން
ވަޒީރުންނާ އަދި މިކަމާ ގުޅު ންހުރި ފަރާތްތަކާއެކު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، މި
ތަޅުމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސްވީ، އެއްގޮތަކަށް އިޞްލާޙު
ހުށަހަޅަން. ދެން އިތުރު އިޞްލާޙެއް މިތާނގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަރާތުން. އެހެންނަމަވެސް، ޚިޔާލެއް އޮވެއްޖެއްޔާ
އަދިވެސް ދެވިދާނެ. އަނެންހެން ނުދެވޭނީކީ ނޫން މި ތަޅުމުގައި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސްވެގެން އައި
33

ގޮތް މިގޮތަކީ. ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހަޅާލީ، ޙަޤީޤަތުގައި ދެންމެ ވާހަކަދައްކަވައިފި ބައެއް މެންބަރުން، ބޮޑުކަމުން
އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހެޅި އަދަދު. ޙަޤީޤަތުގައި ކުޑަވެގެން މި ދިޔައީ ރައްޔިތުން އަތުން ނަގާ ފައިސާ، ނޫނިއްޔާމުން
އިންކަމް ޓެކްސް. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ ކުރިން ހުށަހަޅާފައި ސަރުކާރުން އިނީ ސާޅީސް ހާހުން ނަގާ ގޮތަށް.
މަހަކަށް ސާޅީސް ހާހަށްވުރެ މަތި. އޭގެ މާނައަކީ ، ސާޅީސް ހާސް އެއް ރުފިޔާ އަރައިފިއްޔާ އެއް ރުފިޔާ އިން އެކަންޏޭ
ޓެކްސް ނަގާނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ހެދީ ފަސްދޮޅަސް ހާސް ލިބޭ މީހުން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން
މަޖިލިސް މެންބަރުންނަށްވީތީވެ، ފަސްދޮޅަސް ހާހުން މައްޗަށް އަރާ ކޮންމެ ރުފިޔާއަކަށް ލާރި ނަގާ ގޮތަށް، ޓެކްސެއް
ނަގާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ބްރެކެޓް މި ހެދީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން ބަލާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ
ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ލުއިކަމެއް ނޫނީ ލާރި، ފައިސާ ލިބޭ މީ ހު ންނަށް ވެސް. އަޅުގަނޑު ދެވަނަ އިޞްލާޙު ހުށަހަޅައިލާނަން
ގިނައިރުނުކޮށް އިނގޭތޯ. ބިލުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. ޓެމްޕަރަރީ ރެސިޑެންޓް
ވޯލްޑްވައިޑް އިންކަމުން ޓެކް ސް ދައްކަންނުޖެހޭ ގޮތަށް ހެދުން. ދައްކަންނުޖެހޭ ގޮތަށް ހެދުން. މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި
އެހެން ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެ ސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަގުތީ ގޮތުން ވަޒަންވެރިވާ މީހުންގެ ޖުމުލަ އާމްދަނީގެ ތެރޭގައި
ހިމެނޭނީ އެ ފަރާތަކަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ލިބޭ އާމްދަނީއޭ. އެއީ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޢަބްދުލްޣަފޫރަށް.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
މިއީ ވަރަށް ޞައްޙަކޮށް އޮތް ކަމެއް. އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ އިތުރަށް ދެން މި މާއްދާގައި އެހާ ގިނަ ބަހުސްތަކަކަށް
ދާކަށް ވެސް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން، އަވަހަށް ހަމަ މި މާއްދާ މި އޮތް ގޮތަށް
ފާސްކޮށްލަދޭން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހުށަހެޅި، އިޞްލާޙު ހުށަހެޅި ތާއީދު ލިބިފައިވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ގަވާއިދުގައި އޮތް ގޮތުން ތި ބޭފުޅުންނަށް
ބަހުސްގެ ފުރުޞަތު އަރުވަންޖެހޭ. މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެ ރި މެންބަރު.
34

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުނުކުރަން. އެއީ ސަބަބު ވެސް ދަންނަވައިލާނަން. ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ޓެކްސްނަގާ ޤައުމެއް ގައި
ވެސް ޕާމަނަންޓް ރެސިޑެންޓުން ގެ ގޮތުގައި އެތަނެއްގައި އުޅޭއިރުގައި އެ ރެސިޑެންޓުގައި ތިބޭ މީހުން، އެ މީހުންގެ މުޅި
ދުނިޔޭގައި އެ މީހުންނަށް ލިބޭ އާމްދަނީން ޓެކްސް ނަގާ ގޮތަށް އޮންނަނީ. އެނޫން ގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރަނީ، ޓެކްސްގެ
އެގްޒެމްޕްޝަން ހަދައި، ދޭދޭ ޤައުމުތަކުގެ މެދުގައި އެއްބަސް ވެވޭ އެއްބަސްވުމުން. މި ގާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާ މިހާރު
އޮތް ގޮތް ރަނގަޅު ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވައިލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުގައި އެ މާއްދާގައި ކުރެވުނު ބަހުސްގައި ނުވަތަ ޚިޔާލު
ބަދަލުކުރުމުގައި ފާހަގަ ވީ، ރާއް ޖޭގައި މުއްސަނދިން ދިރިއުޅުމަށް ގެނައުން؛ އެއީ ބޭނުންތެރިކަމެކޭ. އެހެންވީމާ، އެ މީހުން
ރާއްޖެއިން ބޭރުން ހޯދާ އާމްދަނީން މި ތަނުގައި ޓެކްސްނަގާ ގޮތަށް އޮތީމާ މި ތަނަށް މުއްސަނދިން އައިސް ދިރިއުޅެން،
އުޅޭއު ޅުމަށް ބޮޑު ހުއްޓުމެއް ގެނެވޭތީ ބޭރުގެ މުއްސަނދިންނަށް މި ތަނުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ޖާގަ ދިނުމަށާއި، އެ މީހުންގެ
އިންވެސްޓްމަންޓް ގެނައުމަށާއި، އެ މީހުންގެ އާމްދަނީ ގެނައުން. މި އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން އިތުރު ބޭފުޅަކު، އިތުރު
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައެއް ނުވޭ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހެންވޭރު ދެކުނު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢަލީ ޢާޡިމް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން، ރައީސް ތި
ވިދާޅުވި ފަދައިން، މި ރާއްޖެއަށް ބޭރުގެ ފަރާތްތައް ގެންނަން އަޅު ގަނޑުމެން އެންކަރޭޖުކުރަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު އެއަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ވޯޓު ވެސް ދޭނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އަހަނީ މި މާއްދާގެ ވޯޓަށް. އަޅުގަނޑު އިދާރީ މޭޒުން މި އެދެނީ
އެ އިޞްލާޙު ކިޔައިދެއްވުމަށް.
35

އިދާރީ މޭޒުން އިއްވެވުން:
ބިލުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ގޮތުގައި އަންނަނިވި ފަދައިން އަކުރެއް އިތުރުކުރުން. ޓެމްޕަރަރީ ރެސިޑެންޓުން.
ވޯލްޑްވައި ޑް އިންކަމުން ޓެކްސް ދައްކަންނުޖެހޭ ގޮތަށް ހެދުން. 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ). މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން
ބަޔާންކޮށްފައި ވީ ނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަގުތީ ގޮތުން ވަޒަންވެރިވެފައިވާ މީހެއްގެ ޖުމުލަ އާމްދަނީގެ ތެރޭގައި
ހިމެނޭނީ، އެ ފަރާތަކަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ލިބޭ އާމްދަނީއެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 39
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 27
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރި ވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 28
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 15
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
36

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އާމްދަނީން ޓެކްސް
ނެގުމުގެ ބިލު ގެ މަސައްކަތް ކު ރިއަށްގެންދިއުމުގައި މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވައި،
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ، ބިލުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ގޮތުގައި
އަކުރެއް އިތުރުކުރުމުގެ އިޞްލާ ޙަށް ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. ކޮމިޓީގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި
މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 29. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ ؛ 27. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ އެންމެ
މެންބަރެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓު ނުދެއްވާ މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 28. ފާސް ވާން
ބޭނުންވަނީ 15. ވީމާ، މި އިޞްލާޙު ފާސްވެއްޖެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. އެއީ މި ބިލުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ)ގެ (ށ) އަށް އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙަށް ފުރުޞަތުއެރުވުމަށް. މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި އަސްލު ގާނޫނު ބަލައިލާފައި ނޫނީ އަޅުގަނޑަށް ކުޑަކޮށް އޮޅުންއަރާތީ. ދެން
އޮތް އިޞްލާޙު އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނޫން، ނޫން، ނޫން، އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަދީފާނަން 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އަސްލު ގާނޫނު އޮންނަ ގޮތް. 12ވަނަ
މާއްދާގައި (ހ) ގައި ވެގެން މިދާ ގޮތަކީ ޑިވިޑެން ޑުން ޓެކްސް ނެގުން. ގާނޫނުގައި ހުށަހެޅިފައި އޮތްއިރުގައި ހުށަހެޅިފައި
އޮތީ، ޑިވިޑެންޑުން ނެގޭނެ ކަމަށް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ބަހުސް އިތުރުވެގެންގޮސް ބޭފުޅުން ވިދާޅުވީ، ދެން
އެއީ ވަރަށް ކަމުދާ ކަމެއް ނޫނޭ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތިޔަ އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވަނީ ، ޑިވި ޑެންޑު ގެ ގޮތުގައި
1 މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރު އެއްޗެ އް ލިބިއްޖެއްޔާއޭ ޓެކްސްގެ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި އާމްދަނީ ހިމަނާނީ. މިހާރު
އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުގައި ނިމިގެން އައި ގޮތަކީ، ޕަސަންޓެއް ނޫން. މީގައި ނިމިގެން އައި ގޮތަކީ ނުވަތަ
މަޝްވަރާކުރެވިގެން އައި ގޮތަކީ، ޑިވިޑެންޑު ގެ ގޮތުގައި އެއްމިލިއަނަށްވުރެން އިތުރަށް ލިބޭ ކޮންމެ ރުފިޔާއެކޭ ޓެކްސަބަލް
37

ނުވަތަ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ހިމެނޭނީ. އެހެންވީމާ، އެއްމިލިއަން ޑިވިޑެން ޑުގެ ގޮތުގައި ދެން ލިބިވަޑަ އިގަންނަވާ ބޭފުޅުން
އެއްމިލިއަނަށް ވުރެ މަތިން މި އަންނާނީ. އެހެންވީމާ، މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވަރަށް ގިނަ ފާހަގަކުރުންތަކާ އެކީގައި މި މާއްދާގެ؛ ބާރަވަނަ މާއްދާގެ
(ހ)އާއި (ށ) އަޅުގަނޑުމެން ގެނެވިފައި މި އޮތީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ، މިސާލަކަށް ޑި ވިޑެން ޑު؛
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޑިވިޑެން ޑުން އަޅުގަނޑުމެން މި ނަގަނީ އެއްމިލިއަނަށްވުރެ މަތިވީމަ. މެދުހެންވޭރު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން ފުދޭވަރަކަށް ގިނަ ވަގުތު ދުއްވާލި މާއްދާއެއް މި މާއްދާއަކީ. ޙަޤީޤަތުގައި
އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކުރުމަށް ނޫނީ ބަހުސްކުރުމަށް. އަޅުގަނޑު މިހުށަހަޅަނީ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ)
އަންނަނިވި ގޮތަށް ބަދަލުކުރުން. ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނެގުމުގެ އުސޫލު ބަޔާންކުރުން. 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)-
ދިވެހިރާއްޖޭގަ އި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ކުންފުންޏަކުން ލިބޭ ޑިވިޑެންޑު
ހިސާބުކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޖުމްލަ އެއްމިލިއަން ރުފިޔާ ހަމަވުން. (ށ)- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ
ޕާޓްނަރޝިޕަކުން އެ ޕާޓްނަރޝިޕްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ޕާޓްނަރުންނަށް ބަހާ ފައިދާ ހިސާބުކުރާ
މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޖުމުލަ އެއްމިލިއަން ރުފިޔާއާ ހަމައަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލަނީ އެ މާއްދާގެ ބަހުސަށް. ހެންވޭރު ދެކުނު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް.
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
38

މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި، ބާރަވަނަ ނަންބަރުގެ (ހ)އަށް ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަށް ކުޑަކޮށް ބަހުގެ މައްސަލައެއް އުޅޭތީ މި އުޅެނީ އިނގޭތޯ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ
ކުންފުންޏެއް އިނުމުގެ ބަދަލުގައި ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ކުންފުންޏެއް އެގޮތަށް އިމުލާ ކުށް
އިޞްލާޙުކޮށްލަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ދެ ބައިގައި ވެސް އިނގޭތޯ. ޕާޓްނަރޝިޕްގައި ވެސް އެހެން އެބައިން. ހަމަ އޭގެ
(ހ) އާއި (ށ) އިނގޭތޯ. އެ ދެ ބައިގައި ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީވެފައިވާ ކުންފުންޏެއް ގޮތަށް ބަދަލުކޮށްލީމަ،
އިމުލާ ކުށެއް އެއީ. އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން ވެގެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ހިތަށް ހަމަ ކުއްލިޔަކަށް ދަންނަވަން ނުކެރިގެން މިއުޅެނީ މީ އިމްލާ ކުށެއް ބާވައޭ.
ވަޒަންވެރިވުމަކީ، މި ގާނޫނު ބުނާ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރުންބާވައޭ. ކުންފުންޏެއް ވަޒަންވެރި ވުމަކީ ކޮބައިބާއޭ. ގާނޫނުގައި
މާނަކުރާ މާއްދާތަކުގައި އެބަވޭ ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތިޔަ ވިދާޅުވާ ވާހަކައަކީ ވެސް ހަމަ ރަނގަޅު ވާހަކައަ ކަށް ވެސް
ވެދާނެ. އެހެންނަމަވެސް ، މީގައި ކުށެއް ޖެހިފައި؛ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރައްވާ ވާހަކައަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި
ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ޕާޓްނަރޝިޕުންނެއް ނުތިބޭނޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީ ވެފައިވާ ޕާޓްނަރޝިޕެކޭ ވާނީ.
ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ކުންފުންޏެއް ނުހުންނާނޭ. ވަޒަންވެރިވެފައިވާ މީހުން ތިބެދާނެ. އެކަމަކު މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ކުށެއް ނޫން އެއީކީއެއް. އެއީ، މިހާރު ވިޔަފާރީގައި ބޭނުންކުރާ ޓަރމިނޮލޮޖީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ
ބަހެއް ޑޮމިސައިލް އިނގިރޭސި ބަހުން ބުނަނީ. އެއީ، ބޭރުގެ ކުންފުންޏެއް މިތާނގައި ހުރެދާނެ، ބޭރުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރާ
ކުންފުންޏެއް ވެސް ރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެ، ރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރިކޮށްފާނެ. އާ ގާނޫނުތައް ހުންނަ ގޮތުން މިހާރު
ކުންފުނިތައް ރަޖިސްޓްރީކުރަން ނުޖެހި ވެސް ހުރެދާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ކުންފުންޏެއްގެ މިސާލަކަށް ޓީ.ޔޫ.އައި ؛ އެއީ މި
39

ރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްގެން ނެއް ނޫން. އެ މީހުން އައިސް މިތާ ނަންބޯޑު ޖަހައިގެން ވިޔަފާރިކުރަނީ. އެހެންވީމާ ،
އެހެން ހުންނަ ތަންތަން އެއީ. މި ރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރިކުރާ ކުންފުންޏެއް. މި ރާއްޖެއިން އާމްދަނީ ލިބޭ ތަނެއް. އަދި
އިންޓަނެޓުގެ ޛަރީޢާއިން ވިޔަފާރިކުރާއިރު ގައި ބުކިންގ ޑޮޓްކޮމް ކަހަލަ ތަންތަން ވެސް މި ހުންނަނީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ،
އެ އުސޫލުން ބަލާއިރު މި ބަސް ރަނގަޅު ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، މިއީ އެހާ ކަންބޮޑުވާންވީ ކަމެއް ނޫން. (ހ)، (ލ) އެއީ ބިލުގެ ކޮންމާއްދާއެއް؟ އެހެންތޯ؟
79ވަނަ މާއްދާގެ ސަފުހާ 92 އޭގައި މި ވަނީ، ރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ ފަރާތް ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތުގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނޭ ފަރާތްތަކެވެ. ޔަޤީންތާ! އެހެންވީމާ ،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވުމަކީ ކޮބައިތޯ އޮންނާނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވުމަކީ، (ހ)، (ތ)، 91 ވަނަ ސަފުހާ.
-1 ފަރުދަކާ ގުޅޭގޮތުން ނަމަ، -2 ކުންފުންޏަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ނަމަ. އެހެންވީމަ، އެއްވެސް ހާލެއްގައި އޮޅުމެއް ނޫން.
އެއް ވެސް ހާލެއްގައި އޮޅުމެއް ނޫން އެއީ. ވަރަށް ސާފު ޞަރީޙަ ބަހުން އޮތް ވާހަކައެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު
މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ހަމަ އަދިވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، މި މާއްދާއަށް ވެސް ހަމަ ކުރިންވެސް އަޅުގަނޑު
ދެންނެވިހެން އިންކަމް ޓެކްސް އިން ވި ޔަސް އަދި ކޮންމެ ޓެކްސަކުން ވިޔަސް މި ލިބެނީ ހަމަ އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ
ރައްޔިތުންނަށޭ. ރާއްޖޭގައި ވަރަށް ގިނަ ކަންތައް ރައްޔިތުންނަށް ހިލޭ ކޮށްދޭއިރުގައި ހަމަ ރައްޔިތުންގެ އަތުން
އެކަށީގެންވާ ވަރެއްގެ ޓެކްސެ އް ނެގުމަކީ މައްސަލައެއް ނޫން. އެކަމަކު ވަކި ބައެއްގެ ޓެކްސް މާ ބޮޑުތަނުން ބޮޑުވެ، އަދި
އަމުދުން، އެ ޓެކްސް އެއީ ޑަބަލް ޓެކްސަ ކަށް ވީމާ އެއީ އިންސާފެއް ނޫނޭ. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ.
މިސާލަކަށް ވިޔަފާރި ފައިދާއިން ލިބޭ ޓެކްސް އިން އެބަ ނަގައޭ 15% މިހާރުވެސް ބީ.ޕީ.ޓީގެ ނަމުގައި. އަނެއްކާ އެއިން
އެއްބައިން އަނެއްކާ 15% ޓެކްސް ވީމާ އެބަވޭ 30% ޓެކްސް. އެހެންވީމާ، އެއް ބަޔަކު ދައްކަންޖެހޭވަރު މާ ބޮޑުވޭ.
އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ވާހަކައަކީ ، ބީ.ޕީ.ޓީ ނަގާފައި އަދި ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގީމާ ޑަބަލް ޓެކްސް އެބަ ހިމެނެއޭ. މިތާ
އަޅުގަނޑު ކުރީގައި އަބަދުވެސް ވާހަކަދެއްކޭ ، ޑިއުޓީ ނަގާފައި، އަނެއް ކާ ޓެކްސް ނެގީމަ ޑަބަލް ޓެކްސޭ. އަޅުގަނޑު
މިދަންނަވަނީ މީ ހަމަ އެކަހަލަ ކަމެކޭ. ބީ.ޕީ.ޓީއަކީ ޓެކްސް ނަގާ އެއްޗެކޭ 15%. އަނެއްކާ އެއިން ބަޔަކުން އަނެއްކާ 15%
ނެގީމާ ޑަބަލް ޓެކްސަށް އެބަ ވެއޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
40

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ހިތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އެ ވިދާޅުވާ ނުކުތާ ފާހަގަވާންޖެހޭނެ އިނގޭތޯ. އޭތި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓު ދެއްވިޔަސް، ނުދެއްވިޔަސް،
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރާ ނުކުތާ ތި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފާހަގަވުމަކީ ބޭނުންތެރިކަމެއް .
ވިދާޅުވާ ވާހަކައަކީ، ވި ޔަފާރީގެ ފައިދާ ނަގާއިރުގައި ޑިވިޑެންޑުގައި، އޭގައި ހުރި ހުރިހާ އެއްޗެއް މި އޮތީ ޓެކްސް
ނެގުމަށްފަހުގައޭ ޑިވިޑެންޑު ދެނީ. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމް ނަސީމަށް.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، މިހާރު ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނަގަނީ ލިބޭ ކޮންމެ ލާރިއަކުންނެއް
ނޫން. ވަރަށް ބައިވަރު ޑިވިޑެންޑުގެ ގޮތުގައި ލީބުނީމާ އެއްޗެއް ނަގާ ގޮތަށް މިހާރު މި އޮތީ. ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މި އިޞްލާޙުން އަޅުގަނޑަށް ސިފަވަނީ، ރަންބިސްއަޅާ ކުކުޅެއް ގަދަކަމުން ހިފަހައްޓާފައި ނޮޅާލަން ބާވައޭ
އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތް ކުރަނީ. އެގޮތަށް އެކަން ކުރެވިއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ މީގެ ހިތި ނަތީޖާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފަހުން ފެނިދާނެ. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން، އެއް މިލިއަނަށްވުރެން އިތުރުވީމަ ނަގާ ގޮ ތަށް މި އޮތީ. އެކަމަކު އެއް
މިލިއަނަކީ އެއީ، ކިރިޔާ ވިޔަފާ ރިއެއް ކުރާ މީހަކު ވެސް އެއް މިލިއަން ހޯދާނެ ޑިވިޑެންޑު ގެ ގޮތުގައި އިނގޭތޯ. ޑިވިޑެންޑު ގެ
ގޮތުގައި ޓެކްސްނެގުމަކީ މައްސަލައެއް ނޫން. ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނެގުމަކީ. އެކަމަކު ޑިވިޑެންޑު ؛ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ
ބަލަންޖެހޭ ޑިވިޑެންޑު މި ލިބެނީ ކިހިނެއްކަން. ބީ.ޕީ.ޓީ އަށް 15% ދައްކާފައި، ދެން ޑިވިޑެންޑު މި ލިބެނީ. ޑިވިޑެންޑު ން
ޓެކްސްނަގާ ޤައުމުތަކުގައި ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނަގަނީ ބީ.ޕީ.ޓީ 15% ދެއްކުމުގެ ކުރިން ، ކުންފުނީގެ ހިއްސާދާރުންނަށް
އޮވޭ ފުރުޞަތު ލިބިފައި އޭނަގެ އަމިއްލަ ޕާސަނަލް ޚަރަދުތައް ރަސްމީކޮށް ކުރަން. މިސާލަ ކަ ށް އެޕަރޓްމަންޓް ކުއްޔާ އި،
41

ކާރު ޑްރައިވަރުގެ ޚަރަދާއި، މިފަދަ ޚަރަދުތައް ބީ.ޕީ.ޓީ ދެއްކުމުގެ ކުރިއަށް ކުރެވޭނެ. އެއަށްފަހު، ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނަގާ
ޤައުމުތަކުގައި. އެހެންނޫންކަމަށްވަންޏާ މީތި ވާނީ ޑަބަލް ޓެކްސަށް. ޑިވިޑެންޓުން ޓެކްސްނަގާ ކަމަށް ވަންޏާ ބީ.ޕީ.ޓީގެ
ކުރިއަށް ކުންފުނީގެ ހިއް ސާދާރުންގެ އަމިއްލަ ޚަރަދުތައް ރަސްމީކޮށް ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ހުރިހާ ޤައުމެއްގައި ވެސް އޮތީ
ދީފައި އަޅުގަނޑު ދިރާސާކުރިއިރު. އެހެންނޫނީ މީތި ޓަބަލް ޓެކްސަށް ވެގެންދާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއް ކެ ވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދެއް ނުކުރަން ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނަގާކަން، އަސްލު ޙަޤީޤަތުގައި ޑަބަލް
ޓެކްސެއް އެ ނެގެނީ. މިހާރު ޑިވިޑެންޑު މި ދެނީ 15% ޓެކްސް ނަގާފައި އޭގެފަހުގަ އި އަންނަ އެއްޗަކުން. އެހެންވީމާ،
އަނެއްކާ އޭގެން ދެން ޓެކްސް ނަގަންވެއްޖެ އްޔާ ހަމަ ޑަބަލް ޓެކްސް މި ނެގެނީ. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން
ބޭނުން، އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅިފައި މި އޮތް އިޞްލާޙު ވެސް އެހާ ސާފެއް ނޫން. މީގެން އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ،
އެއް މިލިއަނާ ހަމައަށް، އެއްމިލިއަނަށްވުރެން އިތުރަށް ލިބުނީމަތޯ ޓެކްސް ނަގާނީ، ނޫނީ އެއްމިލިއަނާ ހަމައަށްތޯ ޓެކްސް
ނަގާނީ؟ ދެން ކިހާ ރޭޓެއްތޯ ޓެކްސް ނަގަނީ؟ ދެން ވަރަށް ކުޑަކުޑަ އަދަދަކުން ނަގަންޏާ މާނައަކީ، މިހާރު މިސާލަކަށް
އަހަރަކަށް ބަހާލައިފިއްޔާ ވަރަށް ކުޑަ އެއްޗެއް މި އިންނަނީ ޑިވިޑެން ޑަށް. އެއް މިލިއަން އަހަރަކަށް ބަހާލައިފިއްޔާ
ގާތްގަނޑަކަށް މި ލިބެނީ 83 ހާސް ރުފިޔާ މަހަކަށް މި ލިބެނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ، މީތި މިވަނީ އަސްލު
ނޮމިނަލް އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަށް މި ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، މީގެ ސަބަބުން ދިމާވާނެ މައްސަލައަކަށް އޮންނާނީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޑިވިޑެންޓުން ޓެކްސްނަގާ އަދި ޑަބަލް ޓެކްސް ނެގޭ ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި ލޭބަލްވާނެ. އޭރުން އަޅުގަނޑުމެން
ބޭރުގެ އިންވެސްޓަރުންނާއި އަދި އެހެނިހެން މުއްސަނދިން މި ޤައުމަށް ގެންނަން މަސައްކަތްކުރެވޭ އިރު، ލޭބަލް މި
އިންނަނީ ޓެކްސް ނެގޭ ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި، ޑަބަލް ޓެކްސް ނެގޭ ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި. އެކަމަކު ޙަޤީޤަތުގައި ނޮމިނަލް
އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައި. އެކަމަކު އަސްލު ރިއަލް ވެލިއުއަށް ބަލަންޏާ ނޮމިނަލް އެއްޗެއް މި ނެގެނީ. އެހެންވީމާ ، އަޅުގަނޑު
ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ތާއީދެއް ނޫން ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނަގާކަށް. އަދި ފަށައިގަންނައިރު އަމުދުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން ، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދުގެ ވާހަކައަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
42

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ވެސް އޮތީ ހަމަ ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާފަ. އެހެންވީމާ، ފުރުޞަތުދެމުން އަޅުގަނޑު
ގެންދާނަން ދެން މިތަނުގައި ނިޒާމާ ބެހޭ ނުކުތާއެއް ނެގުމުގެ މާނައެއް ނެތް.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޑިވިޑެންޑުން މި ނަގަނީ އެއް މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެން އިތުރުވާ އެއްޗެއް. އޭގެ މާނައަކީ 60 ހާސް ރުފިޔާ ލިބޭ
މީހާ 5.5% ދައްކާފައި އޮއްވާ، އަނެއްކާ އޭނައަށް އެއް މިލިއަން އިތުރަށް އެބަލިބޭ ޑި ވިޑެންޑު ގެ ގޮތުގައި އޭނަގެ
އެކައުންޓަށް ލާން. އޭގެން އިތުރުވާ އެއްޗަކުން މި ނަގަނީ. ނަގާއިރުގައި އޭނަ އެބަ ފޯލްވޭ 10% ކެޓަގަރީ އަންނަ މީހާ
އިންނަ ޕޮޒިޝަނަށް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އޭނަގެ އަތުން 10% ނޫނީ 11% އަރައިގެންދިއުމަކީ އެއީ މައްސަލައެއް ނޫން
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ހަމަ ޑިވިޑެންޑު އެއްމިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެން އިތުރުވާ އެއްޗަކުން ޓެކްސްކުރެވެންޖެހޭ.
އަނެއްކާ ޓެކްސްގެ ރެޖީމް ބަދަލުވޭ އިނގޭތޯ. އިންކަމް ޓެކްސްއިން ކުންފުނިން ހުންނަ ފައިދާ ބަހާފައި ލިބޭ ލާރިން އެ
މީހާގެ އަމިއްލަ އިންކަމްގެ ގޮތުގައި އެ ފައިސާގޮސް މި ވަންނަނީ. އެހެންވީމާ، ކޯޕަރޭޓް ޓެކްސްއިން އެބަ އިންކަމް
ޓެކްސަށް ރެޖީމް ވެސް ބަދަލުވޭ. ބަދަލުވާއިރުގައި ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ޤައުމެއްގައި ވެސް ހަމަ ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނަގާ.
މި ތަނުގައި އެބައިން އެއްމިލިއަން ރުފިޔާ ދީފަ. މި ކުންފުނީގެ ފައިދާއަކީ ، ހުރިހާ ޚަރަދެއް ކެނޑުމަށްފަހު ޓެކްސަށް 15%
މި ނަގަނީ. ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރުގެ ކާރާއި ، އޭނަގެ ގޭގެ ކަރަންޓު ބިލާއި، މި ހުރިހާ އެއްޗެއް ކުންފުނީގެ
ޚަރަދުތަކުގެ ގޮތުގައި އުނިކުރުމަށް ފަހު، ކުންފުނިން 15% ޓެކްސް މި ދައްކަނީ. ދައްކާފައި އެއަށްފަހު ބާކީ ހުންނަ ލާރި
ހަތަރު ހިއްސާދާރުންނަށް މި ދެނީ، ކޮންމެ ހިއްސާދާރަކަށް އެއް މިލިއަން އެއް ރުފިޔާ. ދިނީމަ ބާކީ މި އޮންނަ އެއް
ރުފިޔާއިން އަޅުގަނޑުމެން މި ނަގަނީ 5.5%، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއި ވަރަށް ސާފުކޮށް އޮތް ކަމެއް. މިއީ ހަމަ
ނަގަންޖެހޭ އެއްޗެއް އިއް ޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. އަޅުގަނޑަކަށް ކަންބޮޑުވުމެއް ނޫން މީކީއެއް، ޑިވިޑެންޑުގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ލާރި،
އެއްމިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެން އިތުރަށް ލިބޭ ލާރިން 5.5% ނެގުމަކީ މައްސަލައެއް ނޫން. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އެހެންޏާ
ނުދޭ އެއްޗެއް ދެން ދެވެނީ މި. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ވެސް ދައްކަންޖެހޭ. އެކަމަކު ދެން ދޭނީ. މައްސަލައެއް ނޫން. މިއީ
43

ހަމަ ރަނގަޅު ކަމެއް. މީގެން ފުދުންތެރިކަން ކުޑަ އެތައް ފަރާތްތަކަކަށް މީގެން ފައިދާ ކުރާނެ ކަމަކަށް ވާތީ އަޅުގަނޑު
ވަރަށް އުފާވޭ މީގައި ބައިވެރިވެވޭތީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް އެދުނީ، މި ބައެއް ފަރާތްތަކުން އެބަ ދައްކާ ވަރަށް ގިނައިން
ވިޔަފާރިވެރިންގެ އަތުން ވަރަށް ބައިވަރު ޓެކްސް ނަގާ ވާހަކަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ މި ރާއްޖޭގައި
ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ނަގާ ގޮތަށް؛ އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަ އެބަ ކުރެވޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޅި
އިކޮނޮމިކް ސިސްޓަމު އޮންނަ ގޮތުން، ސަރވިސް ސެކްޓަރ ދާއިރާގައި ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސްގައި ވެސް ބައެއް ސު ވާލުތައް
އެބައާދޭ، ރެސިޑެންޓް ސް، ނޮންރެސިޑެންޓްސް؛ ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތްތަކާއި ވަޒަން ވެރިވެފައިނުވާ ފާރާތްތަކުގެ. އެކަމަކު
އެވެސް އަޅުގަނޑަސް ވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް އޮތީ. ދެން މީގެތެރޭގައި ހަމަ ގްރީން ޓެކް ސް ވެސް މިއީ ސަރވިސް
ދާއިރާއިން، ސަރވިސް އިންޑަސްޓްރީން ނެގޭ އެއްޗެއް. ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީ ވެސް މި ނެގެނީ ހަމަ ސަރވިސް އިންޑަސްޓްރީން.
އެކަމަކު ބީ.ޕީ.ޓީ ؛ ހަމައެކަނި ވިޔަފާރި ފައިދާއިން ނެގޭ އެތިކޮޅެއް ފިޔަވައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުނެގޭ ވިޔަފާރީގެ
ފައިދާއަކުން ނެގޭ އެއްޗެއް. ޓީ.ޖީ.އެސް.ޓީއަކީ ފަތުރުވެރިޔާގެ އަތުން ކޮންސިއުމަރ ޓެކްސް އެއީ. ޖީ.އެސް.ޓީއަކީ ވެސް
ކޮންސިއުމަރ ޓެކްސް . އާއްމު ރައްޔިތު މީހާ ދައްކާ ޓެކްސެ އް. ދެން ރިސޯޓުގެ ބިމު ކުލިން ނަގާ އެއްޗެއް ނުދައްކަން މި
އުޅެނީ ކީއްވެގެން ބާވައޭ އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ. ރިސޯޓުގެ ބިމު ކުލި، އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ވަރު ވާއަށް ، އޭރު
ލިބޭ ކާށިކޮޅާއި ދަރުކޮޅާއި ވިއްކައިގެން އުޅުނު ރަށް. ކުލި ދައްކަންޖެހޭނެ. ކުލި ދައްކަންޖެހުނީމަ އެއަށް
ފާޑުކިޔައިގެންނުވާނެ. މި ބިލަށް ޖެހިގެން އުޅޭ އެންމެ ބޮޑު މައްސަލައަކީ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ، މި ހުރިހާ
ޓެކްސެއް ، ކުރީގަ އި އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގެ ފްލޯގައި ވަރަށް ގިނައިން ވާހަކަދެއްކިން، ރެޑް ޓޭޕް. ބިއުރޮކްރަސީއޭ،
ތަފާތު ގިނަ މި މާލީ ބަޔާންތަކާ އެއްޗެހި ހަދަންޖެހުނީމަ، ހިސާބުތައް ހަދަންޖެހުނީމަ އުނދަގޫވަނީއޭ. މިއަށް އެބައޮތް
ވަރަށް ބޮޑު ލުޔެއް ލިބިފަ. މި ބިލުން އެބައޮތް ވަރަށް ބޮޑު ލުޔެއް ލިބިފައި މިހާރު. ހުރިހާ މުޅި ޓެކްސްގެ ނިޒާމަށް.
އެއީ 2011 ވަނަ އަހަރު މަނިކުފާނުގެ ވެރިކަމުގައި ވެސް އޭރު ތަޢާރަފުކުރި ބިލުތަކާއި، އެ ހުރިހާ؛ ބީ.ޕީ.ޓީ ވެސް އަދި
އެއާ ގުޅޭ އެހެނިހެން ބިލުތައް ވެސް މީގައި އެބަހިމެނޭ. ތަންކޮޅެއް ލުއިފަސޭހަކޮށްލެވިފަ. ދެން ފާޑުކިޔައި، އެ ވިދާޅުވީ
އެއް ބޭފުޅަކު އެ ފާހަގަކުރެއްވީ ، ފަރުދުންގެ ވިޔަފާރި. ފަރުދުންގެ ވިޔަފާރިއަށް ވެސް ބޮޑަށް ލުއިފަސޭހަކަމެއް ލިބިފައި
44

މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، މީގައި އަޅުގަނޑަށް ނުފެނޭ، އެކަމަކު މާނަކުރުމުގައި ބައެއް ފަރާތްތަކުން މީގައި މާނަކޮށްފައިވާ
ގޮތް؛ މިސާލަކަށް، ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތް ނުވަތަ ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ ފަރާތް، 181 ދުވަސް ދިވެހިރާއްޖެ އިން، އެއީ
ކޮންބައެއްތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ އޮންލައިން ޓްރެވަލް އެޖެންސީތަކުގައި މިހާރުވެސް ނަގަމުންދާ ވިތްހޯލްޑިންގ
ޓެކްސް. އޭގެ 10% ދައްކާ. އެ 10% އަކީ ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑްކޮށްދޭ ބޭރުގެ ފަރާތަކުން އެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ
ދިވެހިން ޓްރެވަލް އެޖެންސީ ނުވަތަ ގެސްޓްހައުސަ ކުން އެ ދައްކާ ފައިސާގެ 10%. ނަގަނީ ވެސް 10%. އެ ނަގާ 10%ގެ
ތެރެއިން 10% ދައްކާ ވާހަކަ. ދެން މީގައި ކުޑަކޮށް ތަފާތެއް އެބަފެނޭ. އެހެންނަމަވެސް، މުޅި ނިޒާމު އަޅުގަނޑަށް
ފެންނަނީ ފަސޭހަކޮށް. މުޅި އިކޮނޮމިކް ސިސްޓަމު؛ ރާއްޖޭ ގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި ޓެކްސް ބިލަށް ވާހަކަދައްކާއިރު
މުޅި ރާއްޖޭގެ މުޅި އިކޮނޮމިކް ސިސްޓަމު އޮތީ ކިހިނެއްތޯ ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ. ރާއްޖޭގެ އެންމެ ބޮޑު ސިނާޢަތަކީ
ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތް. ފަތުވެރިކަމުގެ ސިނާޢަތުގައި އެބަ ހިމެނޭ، ޓްރެވަލް އެޖެންސީތައް އެބަ ހިމެނޭ. ޓުއަރިސްޓް
ރިސޯޓުތައް އެބަ ހިމެނޭ. ޑިވިޑެންޑުން އަޅުގަނޑުމެން ނަގަންޖެހޭ ސަބަބަކީ އިއްޒަތްތެ ރި ރައީސް، މި ރާއްޖޭގައި
ރިސޯޓުތައް؛ ބިން ލީސްކޮށްފައި އެބަހުރި 100 އަހަރަށް، ޓައިމް ޝެއަރ ބޭސްއަށް ވިއްކައިލާ އެބަ ހަމަ ހުރި ގޮތަށް
ބަނގަލޯތައް. ބަނގަލޯތައް ވިއްކަ އިލާފައި އެ ފަރާތްތަކުން އެބަދޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެބަ ތިބި އަދި ދުނިޔޭގައި ؛ އަދި
ރާއްޖޭގައި މި ތިބަ، އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގއި މި ތިބީ އަނެއްހެން ބުނާ ނަމަ، އަނެއްހެން ވަރަށް ފަގީރު ބައެއް ކަމަށް
އަޅުގނޑު ގަބޫލުކުރެ ވެނީ. ރާއްޖޭގައި އެބަތިބި ބޮޑެތިސިންގާ ކުންފުނިތަކުގެ ފަރާތްތައް. ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި ކުންފުނިތައް
އިންވެސްޓު ކޮށްގެން އެބަހުރި ރާއްޖެއަށް. އެ ފަރާތްތައް އެބަ ވިއްކައިލާ ހުރި ގޮތަށް ބަނގަލޯތައް. ރިސޯޓު އަޅަނީ. އަޅާފައި
ރިސޯޓު ވިއްކައިލާފައި ހަމައެކަނި ރިސޯޓަކީ ކޮޓަރި ވިއްކަން ހަދާ ތަނެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ތަންކޮޅެއް ދިގުކުރަން
ވެސް މި ޖެހުނީ މި ބިލަށް ފާޑުކިޔާ ފަރާތްތަކުން ހަމަ އެއްވެ ސް ބޭފުޅަކަށް ނުދެއްކޭނޭ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ. އެއްވެސް
ބޭފުޅަކަށް ނުދެއްކޭނެ، ވިޔަފާރިން، މިވެނި ތިމަންނަގެ ވިޔަފާރިން މިހާވަރަށް ނަގައޭ. ކޯއްޗެއްތޯ އެއީ؟ ރައްޔިތުންގެ
އަތުން ނަގަނީ ޖީ.އެސް.ޓީ. ރައްޔިތުންގެ އަތުންނާއި ފަތުރުވެރިޔާ އަތުން މި ނަގަނީ ޓީ.ޖީ. އެސް.ޓީ. ސާފުކޮށް ބުނެދޭންވީ
ކޯއްޗެއްތޯއޭ އަޅުގަނޑުމެން ނަގަނީ ވިޔަފާރިވެރިޔާ އަތުން؟ އެހެނެއް ނޫން...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
45

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ ކުދިކުދި ކަންބޮޑުވުންތަކާއި ކުދިކުދި އޮޅުންތައް
ވެސް ހުންނާތީވެ، އެކަންކަން އަދިވެސް ހަމަ މި ޓެކްސްގެ ބިލު، އިންކަމް ޓެކްސް ބިލު ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން ކުޑަކޮށް
އޮޅުންފިލުވާލަން ބޭނުންވާ ބައެއް ކަންތައްތައް އެބަހުރި. އެހެ ންވެގެން ހަމަ އެކަންކަން ސާފުކޮށްލަން ވެސް ބޭނުންވޭ
ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް. މިސާލަކަށް ރައީސް، ޑިއުޓީ ކިޔާ އެއްޗެއް ވެސް އެބަ ދެއްކޭ. ބައެއް ކަހަލަ މުދާތަކުން ވެސް
ޑިއުޓީއެއް އެބަ ދެއްކޭ. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި ބީ.ޕީ.ޓީ (ބިޒް ނަސް ޕްރޮފިޓް ޓެކްސް)އެއް އެބަ ނެގޭ. ބިޒްނަސް ޕްރޮފިޓް
ޓެކްސް ވެސް މި ނެގެނީ، ހަމަ ބެހިގެން އަންނަ އެއްޗެއް އާމްދަނީ، ވިޔަފާރިކޮށްގެން ލިބޭ ފައިދާ. ހަމަ އެއާއެކީގައި
އަނެއްކާ އިންކަމް ޓެކްސެއް. އިންކަމް މި ވަނީ، ބިޒްނަސް ޕްރޮފިޓްވީމަ ލިބޭ އެއްޗެއް މި ބަދަލުވަނީ އިންކަމަށް.
އިންކަމުން އަނެއްކާވެސް ޓެކްސް މި ނެގެނީ. ނަގާފައި އަނެއްކާވެސް، ހަމަ އަނެއްކާ މި އަންނަނީ އެއާ ގުޅިގެން 4
ވަނައަށް ޑިވިޑެން ޑު. އެއަށް ވެސް އަނެއްކާވެސް، އަނެ އްކާވެސް ޕަސެންޓެއް މި ނެގެނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހިތުން
ޓެކްސްގަ އި އެބައުޅޭ، އަނެއްކާ ޖީ.އެސް.ޓީއެއް ވެސް އެބަ އުޅޭ. މިހެންގޮސް ހަތަރުފަސް މަރުޙަލާއަކަށް ވާއިރުގައި ކުޑަކޮށް
ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް މީތި ސާފުވާނެ ގޮތަކަށް، ޑަބަލް ޓެކްސޭ ނުކިޔޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ނަންތައް ވެސް
ނޫނީ ބަދަލުކޮށްގެން ނަމަވެސް އެބަޖެހޭ ކަންނޭނގެ ވަރަށް ތަފްޞީލުވާން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް އެކަން ފެންނާތީވެ،
އަދި އިތުރަށް ހަމަ ތަފްޞީލުކޮށްލަދެއްވެން އޮތްތޯ ވެސް ދަންނަވާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި ބޭފުޅުންނަށް ކުޑަ އޮޅުމެއް އަރާ ވަޑައިގަންނަވާހެން ހީވާތީ އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް ދަންނަވާލަން
ބޭނުންވަނީ. އަޅުގަނޑަށް މާ ބޮޑު އެއްޗެހިތަކެއް އިނގޭތީކީ ވެސް ނޫން. ޑިވިޑެންޑުން މި ނަގާ ޓެކްސަކީ ޑަބަލް ޓެކްސެއް
ނޫން. ވަރަށް ސާފު. އެއީ ހިއްސާދާރާއި ކުންފުންޏާ މިއީ އެކެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް
ވިސްނިވަޑައިގެން އުޅުއްވާތީ އޮޅުން މި އަރަނީ. ކުންފުންޏަކީ ވަކި ގާނޫނީ ޝަޚުޞެ އް. އަމިއްލަ ނަމުގައި ދަޢުވާކުރެވޭ
ޝަޚުޞެއް. ހިއްސާދާރުންނަކީ ވަކި ބައެއް. އެހެންވީމާ، ކުންފުނިން ޚަރަދުކޮށްފައި، ކުންފުނީގެ ވަޒީފާގައި ހިއްސާދާރަކު
ހުންނަ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ މުސާރަ ވެސް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. އަދި ލިބޭ ގޮތުން އާމްދަނީން، ފަރުދުންގެ އާމްދަނީން
މުސާރަ ޓެކްސް ދައްކަންޖެހެންޏާ ދައްކަންޖެހޭ، ބްރެކެޓެއް ފެތިއްޖެއްޔާ ދައްކާނެ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން. ހަމައެއާއެކީ
ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާއަކީ، އެ ހުރިހާ ކަމެއް ކޮށްފައި ސްލީޕިންގ ޕާޓްނަރެއް ނުވަތަ ހިއްސާދާރެއް ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެން
46

މިސާލަކަށް މި އޮތީ ދަންނަވާ ނަމަ، ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް އިން ހިއްސާ ބައިވަރު ގަނެފަ. އެ ތަނުން ލިބުނީ ބައިވަރު
ލާރި. 1 މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރަށް ލިބޭ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ އެ ލިބުނު އާމްދަނީއަކުން ޓެކްސް ދައްކަންޖެހޭނެ.
ބޭންކުން ކުރާ ވިޔަފާރިން ބޭންކުން ބީ.ޕީ.ޓީ ދެއްކުން، އަދި އެ ނޫން ޓެކްސްތައް ދެ އްކުން، މުޅިން އެހެން މައްސަލަ އެއް
އެއީ. އަޅުގަނޑުމެން އެއިން ކުންފުންޏަކުން، އެމް.ޓީ.ސީ.ސީން ނޫނިއްޔާ އެމް.ޕީ.އެލްއިން ނޫނިއްޔާ އެސް.ޓީ.އޯ އިން،
ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން ހިއްސާ ގަނެފައި އޮތް ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ އެ ހިއްސާއަކުން ލިބޭ އާމްދަނީއަކީ 1 މިލިއަނަށްވުރެ
ގިނަ ރުފިޔާ ކަމަށް ވަންޏާ 1 މިލިއަނާ ހަމައަށް އިސްތިސްނާވާނެ ކަމަށް ޓެކްސްގައި މި ބުނަނީ. އޭގެފަހުން ލިބޭ
އެއްޗަކުން އެހެން އާމްދަނީއެކޭ އެއްގޮތަށް ހިއްސާއިން ޓެކްސް ދައްކަންޖެހޭނެ ކަމަށް. އެއީ ޓަބަލް ޓެކްސެއް ނޫން.
ކުންފުނިން ދައްކާ އެއްޗަކީ އެ ކުންފުންޏަކީ ވަކި ގާނޫނީ ޝަޚުޞެއް ކަމަށް ވާތީ އެކަ ން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ
ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގނޑު ހިތަށްއެރީ ހިއްސާކޮށްލާނަމޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.
ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް ސާފުކޮށްލުމުގެ ބޭނުމުގައި ފުރުޞަތަކަށް އެދުނީ. އެއީ އެ
ޑިވިޑެންޑު އެއީ، ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ވިދާޅުވޭ އެއިން ނެގޭނެ ވާހަކަ. އަނެއްބައި ބޭފުޅުން އެއިން ޓެކްސް
ނުނެގޭނެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ސިންގަލް އޯނަރޝިޕަކު ނުވަތަ އަމިއްލަ މީހަކު ކުންފުންޏެއް
ނުހަދައި ވިޔަފާރިކޮށް، އޭނަ ބީ.ޕީ.ޓީ ދައްކާފައި ދެން އޭނައަށް ލިބޭ އެއްޗަކަށް ވާނީ ކިހިނެއްތޯ ؟ އޭގެން ދައްކަންޖެހޭނެތޯ؟
އެއީ ކޮން ކެޓަގަރީއަކަށްތޯ؟ ނޫނީ ކޮން ބްރެކެޓަކަށްތޯ އެބައި ހިމެނެނީ؟ އެއީ އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑަށް ސުވާލަށް ޖަވާބުއެރުވިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަލުން ސުވާލު ވިދާޅުވެދެއްވާ!
ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، މީހަކު ކުންފުންޏެއް ނުހަދައި ވިޔަފާރިކުރަނީ. އޭނާ ވެސް ؛ އާދެ! ސޯލްޕްރޮޕަރޭޓަރ. އޭނަ ވެސް
އެބަ ދައްކާ ބީ.ޕީ.ޓީ. އެކަމަކު އޭނަ އެއީ ހަމަ އެންމެ މީހެއް. އެހެން ވީމާ، އޭނައަށް ލިބޭ، ވިޔަފާރިކޮށްފައި ބީ.ޕީ.ޓީ
47

ދައްކާފައި ، ދެން ހުރި އެއްޗެއް ދައްކާފައި ލިބޭ އެއްޗަކުން ވެސް ދައްކަންޖެހޭތޯ؟ ނޫނީ ކޮން ކެޓަގަރީއެ އްގައިތޯ އެ
ހިމެނެނީ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
ދައްކަންޖެހޭ. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްޗެއް ސާފުކޮށްލަންވެގެން އިނގޭތޯ. އެއީ ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ ޑިވިޑެން ޑުން ޓެކްސް
ނަގާ ވާހަކަ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާއްމުކޮށް މި ގަބޫލުކުރެވެނީ، ޑިވިޑެންޑު ހިއްސާދާރުންނަށް ބެހީމާ، އެ މީހާގެ
އަތުންނޭ މި ޓެކްސްނަގަނީ. އެގޮތަށް. ދެން އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ ، މިތާނގައި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ބޮޑަށް މި
ފާހަގަކުރެވެނީ، ފަތުރުވެރިކަމުގެ ވިޔަފާރި. އެ ވިޔަފާރި ކުރާ ބޭރުގެ ކުންފުނިތަކެއް އެބަ އުޅޭ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަ އިފާނަން
މިހާރު ސްރީލަންކާގެ އެއިޓް ކަންސްޕެންސީ, ޖޯން ކީލްސް. އެ ތަންތަނަކީ އެ ތާނގައި ލިސްޓުކޮށްފައިވާ ކުންފުނިތައް.
އެ މީހުން ޑިވިޑެންޑް ބަހާނީ މިތާކު ނޫން. އެ މީހުން ޑިވިޑެންޑް ބަހާނީ ސްރީލަންކާގައި. އެހެންވީމާ، މިތާނގައި ކުރާ
ވިޔަފާރިއެއް ގެ ލިބޭ ފައިދާއެއް، އޭގެ ޑިވިޑެންޑް އެ މީހުން ބަހަނީ ލަންކާގައި. ދެން ކިހިނެއްތޯ އެ މީހުން އަތުން ޓެކްސް
ނަގަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނުނަގާ. ނުނަގާ. އަޅުގަނޑު ދެންމެ ބިލުގެ ތަނެއްގައި ވާނެ، މިތަނުން ލިބޭ އެއްޗަކުންނޭ ނަގާނީ. އެއީ ދެންމެ ދެވަނަ
އިޞްލާޙު، ބިލުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ގެނެވުނު އިޞްލާޙު. 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މި އޮތީ ، އަޅުގަނޑު
ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން ދެންމެ ވޯޓަށް އެހީ އެ މާއްދާއަށް. މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެހެން ބުނެފައިވީ ނަމަވެސް،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަގުތީ ގޮތުން ވަޒަންވެރިވެފައިވާ މީހެއްގެ ޖުމުލަ އާމްދަނީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭނީ އެ ފަރާތަކަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ލިބޭ އެއްޗެކޭ . އެހެންވީމާ، ބޭރަށް އެ މީހުންގެ ޑިވިޑެންޑު ގެންގޮސްގެން އެ ނަގާ ޑިވިޑެންޑުން،
ސިލޯނުން އެ މީހުންނަށް ލިބޭ އެއްޗަކުންނެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ޓެކްސެ އް ނުނެގޭނެ. އާދެ! އަޅުގަނޑު މިހާރު މި
ވޯޓަށް އަހަނީ ބިލުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ)ގެ އިޞްލާޙުކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް. އަޅުގނޑު އިދާރީ މޭޒުގައި
އެދޭނަން އިޞްލާޙުކުރެވިފައި ވާ ގޮތް ކިޔައިދެއްވުމަށް.
48

އިދާރީ މޭޒުން އިއްވެވުން:
ބިލުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާއި (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. (ހ)- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރި ވެފައިވާ
ފަރާތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ކުންފުންޏަކުން ލިބޭ ޑިވިޑެންޑް ހިސާބުކުރާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ޖުމުލަ
1 މިލިއަން ރުފިޔާއާ ހަމައަށް. (ށ)- ދިވެހިރާ އްޖޭގައި ވަޒަންވެރިފައިވާ ޕާޓްނަރޝިޕަކުން، އެ ޕާޓްނަރޝިޕްގެ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ޕާޓްނަރުންނަށް ބަހާ ފައިދާ، ހިސާބުކުރާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ޖުމުލަ 1 މިލިއަން
ރުފިޔާއާ ހަމައަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް
ކޮމިޓީގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 37
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 29
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 07
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 36
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 19
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
49

ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މިހާރު ކޮމިޓީގެ އަދަދަކީ؛ 87 މެންބަރުން. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 37
މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 29 މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް 7 މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވި.
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 36. ފާސްވުމަށް
ބޭނުންވަނީ 19 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިޞްލާޙު ފާސްވެއްޖެ. މި އިޞްލާޙު ފާސްވުމާ ގުޅިގެން ދަންނަވާލަން ބޭނުން. މި
އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތީ ދިވެހި ރައް ޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީން. މި އިޞްލާޙަކީ، މި ޕާޓީގެ ސީދާ ؛
ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނުނެގުމަކީ މި ޕާޓީގެ އަސާސީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތް ކަމެއް. އާދެ! ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނުނެގުމަކީ.
އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވާތުފިޔައި ގެ ވިސްނުމަށް ގޮސް ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނަގާ ގޮ ތަށް އިޞްލާޙުގެނެވި، އަދި
އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކާނާތުފިޔައިގެ ވިސްނުން ބޮޑުކަމުން އަދި 7 ވޯޓު އަދި މުޅި މަޖިލީހަށް ބައްލަވައިފިއްޔާ
14 ވަރަކަށް ވޯޓު މިކަމުގައި ހިމެނޭކަމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަވީ ޑިވިޑެންޑު ގެ ގޮތުގައި 1 މިލިއަނަށްވުރެ
ގިނައިން ލިބޭ ލާރި ، 1 މިލިއަނަށްވުރެ މަތީން ލިބޭ އާމްދަނީއޭ ޓެކްސްޓަބަލް އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ހިމެނިގެންދާނީ. ދެން
އެއީ އެންމެ އެދެވޭ ގޮތްކަމުގައި ނުވި ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު، އެއީ
ދޭތެރޭ މެދުގެ ޙައްލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އަދި ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދުވަސްތައް އަދިވެސް ހަމަ ކުރިއަށް އެބައޮތް. އަހަރުތައް ވެސް ކުރިއަށް އެބައޮތް. އަޅުގަނޑު މިހާރު،
އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. އެއީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ހުށަހަޅުއްވާ 4 ވަނަ އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުއްވުމަށް.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބިލުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި އަކުރެއް އިތުކުރުން. ހައުސިންގ ލޯނު އުނިކުރުމުގެ އުސޫލު
ބަޔާންކުރުން. 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)- މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ 4 ގެ ދަށުން ކެޕިޓަލް އެލަވަންސް ރޭޓް ކަނޑައެޅުމުގައި
ގާނޫނު ނަންބަރު 6/81 (މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން ލައިސަންސް ދީފައިވާ ބޭންކުތަކުން ނުވަތަ
ބޭންކު ނޫން މާލީ އިދާރާއަކުން ގެދޮރު އިމާރާތްކުރުމަށް ނަގާފައިވާ ލޯނަކުން ހަދާފައިވާ އިމާރާތެއްގެ ކެޕިޓަލް އެލަވަންސް
ރޭޓް ކަނޑައެޅުމުގައި އެ ލޯނު އަނބުރާ ދެއްކުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ މުއްދަތަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވަންވާނެއެވެ. އަދި މިކަމާ
ގުޅޭ އިތުރު އުސޫލުތައް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާންވާނެއެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެ މާއްދާގެ ކޮމިޓީގެ ވަގުތު ވަނީ ހުޅުވިފަ. ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު.
50

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރައީސް؛ ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން. ރައީސް، މިއީ ވަރަށް ރަނގަޅު
މާއްދާއެއް. ގެއެއް ހަދަން ލޯނެއް ނެގިކަމުގައި ވިޔަސް، އެއަށް ރަނގަޅު ގޮތްތަކެއް މި މާއްދާގެ ދަށުން ހަމަޖެހިގެންދާނެ
އޭރުން. އެހެންވީމާ، އެ ހަދާ އުސޫލުގެ ތެރެއިން ވަރަށް ބޮޑު ލުޔެއް ލިބޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ގަބޫލުކުރަނީ.
އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅި ގޮތަށް މި މާއްދާ ފާސްކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާ ގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ.
ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުން، އެންމެ ހަމަހަމަ އުސޫލެއްގެ ތެރެއިން
ހުށަހެޅިގެން، ފާސްވެ ގެން ގޮއްސިއްޔާމުން ވިޔަފާރީގެ ފުރުޞަތުތައް އެންމެ ހަމަހަމަ އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އޮންނަ ކަމެއް
ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. އެއީ ގެއެއް ހަދަން ލޯނު ނަންގަވާ ފަރާތްތަކަކީ އެއީ ވެސް، މާލޭގައި ގިނައިން
ރިއަލްސްޓޭޓަށް މި ނަންގަވަނީ. ނަންގަވާއިރު އެއީ ވިޔަފާރި އުސޫލުންދާއިރު، ކުންފުނިތަކުން ނަގާ ޓްރޭޑިންގ ލޯނުތަކާއި
އެ އެއްޗެ އްސަށް ވެސް ލޯނުގެ އެމައުންޓް، ޕްރިންސިޕަލް އެމައުންޓަކީ އެ އީ ކެނޑޭ އެއް ޗަ ކަށް ނުވާހިނދު، މިގޮތަށް ގެ
ހެދުމަށް ނޫނިއްޔާ ރިއަލްސްޓޭޓަށް އިންވެސްޓު ކުރުމަށް ނެގޭ އަދަދަކުން ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ކެޕިޓަލް އެލަވަންސް
ކަނޑައެޅުމަކީ ރަނގަޅު ގޮތެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ނުދެކުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް އެ އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރަން. ދެން އެކަމަކު އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑު
އެއްޗެއް، އަދި އިތުރު ކަމެއް ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން. އެއީ މީގެ ކުރީގެ މާއްދާގައި ، ޑިވިޑެންޑު ގެ މާއްދާގައި
ޑިސްކަސް ކުރެވުނުއިރު ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ނޮން-ރެސިޑެންޓް ސްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިފައި ތިބޭ ފަރާތްތައް ރާއްޖޭގައި
51

ވިޔަފާރިކޮށްގެން ޑިވިޑެންޑު ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ގެންދާއިރު ޓެކްސް ނެގޭނެތޯ ސުވާލުކުރެވުނު. ދެން މުޤައްރިރު، އިއްޒަތްތެރި
މުޤައްރިރު ވިދާޅުވީ ، ޓެކްސް ނުނެގޭނެ ވާހަކަ. ޓެކްސް ނެގޭ ގޮތަށް އޮންނަނީ. މި ބިލު އޮތީ ޓެކްސް ނެގޭ ގޮތަށް 10
ވަރަކަށް ޕަސެންޓް. އެހެންވީމާ، އެކަން ސާފުކޮށްލަދޭން ބޭނުންވީ، މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުންކޮށްލީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި މާއްދާއާ ގުޅޭ އިތުރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފައެއް
ނުވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު ވޯޓަށް މި އަހަނީ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕްގެ ލީޑަރު، މެޖޯރިޓީ ލީޑަރުގެ
4 ވަނަ އިޞްލާޙަށް. އިދާރީ މޭޒުން 4 ވަނަ އިޞްލާޙު ކިޔާލަދެއްވުން އެދެން.
އިދާރީ މޭޒުން އިއްވެވުން:
ބިލުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ފަހަތަށް އަންނަނިވި އަކުރު އިތުރުކުރުން. 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)- މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ
4 ގެ ދަށުން ކެޕިޓަލް އެލަވަންސް ރޭޓް ކަނޑައެޅުމުގައި، ގާނޫނު ނަންބަރު 6/81)މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ
ގާނޫނު(ގެ ދަށުން ލައިސަންސް ދީފައިވާ ބޭންކަކުން ނުވަތަ ބޭންކު ނޫން މާލީ އިދާރާޔަކުން ގެދޮރު އިމާރާތްކުރުމަށް
ނަގާފައިވާ ލޯނަކުން ހަދާފައިވާ އިމާރާތެއްގެ ކެޕިޓަލް އެލަވަންސް ރޭޓު ކަނޑައެޅުމުގައި އެ ލޯނު އަނބުރާ ދެއްކުމުން
އެއްބަސްވެފައިވާ މުއްދަތަށް ރި ޢާޔަތްކުރަންވާނޭ. އަދި މިކަމާ ގުޅޭ އިތުރު އުސޫލުތައް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ކަނޑައަޅަން ވާނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، މި މަސައްކަތުގެ
ތެރޭގައި ، ޓެކްސްގެ ބިލުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަންޖެހޭ. ޙަޤީޤަތުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވަރަށް
ގިނަ މެންބަރުން ވަނީ މި ބިލުގެ ތެރެއަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ވެދެވަޑައިގެންފަ. އަދި ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުންނަށް ވަރަށް
ސާފުކޮށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާ މި ދެކެވެނީ ކޮންވާހަކައެއްކަން. މިދިޔަ އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި ޓެކްސްއާ ގުޅޭ ގޮތުން
އަޅުގަނޑުމެނަށް ދެކެވިފައި ހުރި ގިނަ ވާހަކަތަކުގެ ބަހުސްތަކުގަ އި ބައިވެރިވެވަ ޑައިގެންނެވި ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން އިންތިޚާބު ވެސް ވެވަޑައިގެންފައި ތި ތިއްބެވީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަފެނުމުގައި އަދި ކުއްލިއަކަށް
ބަލައިލާ ބޮނޑީގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް، ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ބަލައިލާ ބޭފުޅަކަށް މިއީ ކޯއްޗެއްކަން އެނގިވަޑައިނުގަންފާނެ.
ހަމަ ނަންނުގައްޗެއް އެއީ ބިޗުލެއްގެ ގޮތުގައި ވެސ ފެނިދާނެ. ދެން އެހެންނަމަވެސް ގިނައިން ބަލަހައްޓައިގެން އިނީމާ
އެނގޭނެ، އެއީ ލޫދިފައި ދާ އެއްޗަކަށް ދޭތި ވިޔަސް ވެސް، އެކަތީގައި ކުދި ކުދި ފައިތަކެއް ހުންނަކަން.
52

[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ
ކޮމިޓީގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 39
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 36
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 37
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 19
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. ކޮމިޓީގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 39. ފެންނަ
ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 36. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 1 މެންބަރަކު. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ
މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެ ވަޑައިގެންނެވީ 37 މެންބަރުން. ފާސްވާން ބޭނުންވަނީ 19. ވީމާ، މި އިޞްލާޙު
ފާސްވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރ، ހައުސް މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު؛
ލީޑަރު ބޭނުންވެވަޑައިގަންނަވާ 5 ވަނަ އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުއްވުމަށް.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބިލުގެ 54 ވަނަމާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. މުވައްޒަފުންގެ ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް. ވަޒީފާދޭ
ފަރާތަކަށް މުވައްޒަފަކަށް ފައިސާއިން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް އުޖޫރައެއް ދޭނަމަ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ނުވަތަ އެ
53

ފަރާތުގެ ބަދަލުގައި އުޖޫރަދޭ ފަރާތުން، ކޮންމެ މަހަކު ދޭ އުޖޫރައިން އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިން މުވައްޒަފުންގެ
ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް އުނިކު ރަންވާނޭ. ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކެސް ބިނާކުރެވޭ އުޖޫރައިގެ ބްރެކެޓު؛ މަހެއްގެ މައްޗަށް 60
ހާސް ރުފިޔާ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ކުޑަ އަދަދެއް ވެއްޖެއްޔާ ސުން ޕަސެންޓް. 60 ހާހާއި އެއް ލައްކަ ރުފިޔާއާ ދެމެދު
ނަމަ، 5.5%. އެއް ލައްކަ ރުފިޔާއާއި އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާއާ ނަމަ، 8%. އެއް ލައްކަ ފަންސާސް
ހާސް ރުފިޔާއާއި ދެ ލައްކަ ރުފިޔާ ނަމަ، 12%. ދެ ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑު ވެއްޖެއްޔާމުން 15%.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްރި މެންބަރު.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަ ބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރައީސް؛ މުސާރަދޭ ފަރާތުން މި ނަގަނީ؛ އަޅުގަނޑަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މުސާރަ ދޭ އިރުގައި އަޅުގަނޑުގެ ޓެކްސް
އެ ނަގަނީ އިނގޭތޯ މި ތަނުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑެ އް ނުޖެހޭނެ އަޅުގަނޑަށް ލިބޭ 79 ހާސް ރުފިޔާއިން ޓެކްސް
ދައްކާކަށް. އެހެން ތާކުން އަޅު ގަނޑަށް ލިބޭ ބާކީ ބައި އަޅުގަނޑު ޖެހޭނީ ޓެކްސްއަށް ދައްކަން. އެއީތޯ މީގައި ބުނެފައި
މި އޮންނަ ވާހަކައަކީ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ދެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއީ އެހެން ތާކުން؛ މީގައި ޣަފޫރު އޮންނަ ގޮތަކީ، ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު. މީގައި
މި އޮންނަ ގޮތަކީ، އެއީއޭ އޮތް ގޮތަކީ ބޮޑަށް ހިތަށްގެނައި މަ، ދެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތިޔަ ވިދާޅުވާ ވާހަކައަކީ ،
ވިތްހޯލްޑިންގއަކީ ؛ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތިޔަ ވިދާޅު ވަނީ ހަމަ ގާތްގަނޑަކަށް އެކަހަލަ ގޮތެއްހެން. ދެން ހިނގާ
އަޅުގަނޑުމެން މި މައުޟޫޢުގައި ބަހުސަށް ދިޔައިމާ، މިކަމުގައި އެބަތިއްބެވި އެކައުންޓެންޓުން ވެސް މިތާނގައި. ދާންދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްރެރި މެންބަރު.
ދާންދޫ ދައިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. މިހާރު މީގައި ވަޒީފާގާ އަދާކުރާއިރު އެބަތިބޭ ސިންގަލް ސޯސްގެ އިތުރަށް، ދެތިން
ހަތަރު ވަޒީފާ އަދާކުރާ މީހުން ވެސް. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު މިތާނގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާއިރު، ޓެކްސް ބްރެކަޓަށް އެބަ
ފޯލްވޭ. އެހެންވީމާ، މިތަނުން ހަމަ އެންމެ ސިންގަލް ސޯސް ވެއްޖެ އްޔާ މީތި ހަމަ ރަނގަޅަށް އެޕްލައިވާނެ. އެކަމަކު
54

މިސާލަކަށް އަޅު ގަނޑު އެހެން ދެތިން ތަނެއްގެ ވަޒީފާ އަދާކުރަންޏާ މި މައްސަލަ ޖެހޭނެ. އޭރުން އެބަޖެހޭ އިތުރު ރިޓަރން
އެމެންޑްކުރަން. އެހެންވީމާ، ގާނޫނުގައި މި ކަންތައް މިގޮތަށް އިނީމާ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫވާހެން. އޭގެ
ބަދަލުގައި މިއާ ގުޅޭ ގަވާއިދު ހަދަން، އުސޫލުތައް ހަދަން ގަވާއިދަށް ދޫކޮށްލުން ކަންނޭ ނގެ ބުއްދިވެރީ. އެހެންނޫނީ
ކޮންމެ؛ ހަމަ ދެތިން، މަލްޓި ސޯސްގެ އިންކަމް ލިބޭ މީހުން ޖެހޭނެ އަބަދުއަބަދު އެއްކަލަ ޓެކްސް ރިޓަރން އެމެންޑްކޮށްކޮށް
ތިބެން ޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫ ވާނެހެން މިގޮތަށް މިކަން އޮތީމަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް.
ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ
ތާޢީދު ކުރަން. އެއީ ދެތިންހަތަރު ތަނަކުން މުސާރަ ލިބޭ ބަޔަކު ވެޖެއްޔާމުން އެ މުސާރަ އެއްލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ވެސް
މައްޗަށް އަރައިފާނެ. އެހެންވެއްޖެއްޔާމުން ސާޅީސް ހާސް، ސާޅީސް ހާސް އެކަހަލަ ގޮތަކަށް މުސާރަ ގޮއްސަ އިނިއްޔާމުން
އެއްވެސް ވަޒީފާދޭ ފަރާތަކުން އެގޮތަށް ޓެކްސް ނުނެގި އޭ އޮންނާނީ އެންމެ ފަހުވަގުތުގައި. އެހެންވީމާ، އެ ހުށަހުމަށް
އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ހަމަ ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައި ވެސް މުސާރަދޭއިރު ޓެކްސް ކަނޑާނެ އިނގޭތޯ.
ދެން އެ މީހާގެ ޓެކްސް ޑިކްލެއަރކުރާއިރުގައި އެހެން ތަންތަނުން ލިބޭ ބައިން މަދުވާ ބަ އި އެ މީހާ ޖެހޭނީ ދައްކަން އެ
ފޯލްވާ ކެޓަގަރީއަކުން. އެކަމަކު މުސާރަ ދޭއިރުގައި އެތަނަކުން، އެއް ވަޒީފާއަކުން ޓެކްސް ކަނޑާނެ އިނގޭތޯ. ދެން
ޓެކްސް ނަގާ ފަރާތަކާ ވާހަކަދައްކައިގެން އެޖެސްޓްމެންޓް ހަދަންޖެހޭނީ އަމިއްލައަށް އިނގޭތޯ. އޭރުން މިކަން ވާނީ.
އެހެންނޫނީ ދެން ކޮންމެވެސް މެންބަރަކު ވިދާޅުވިހެން ނުދެއްކުމުގެ ބައި ވެސް ހަމަ ބޮޑުވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، ހަމަ
55

ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ތަނެއްގައި މުސާރަ ދޭއިރު ޓެކްސް އުނިކޮށްފައި ދެނީ. ދެން އިތުރަށް މުސާރަ ލިބެންޏާ އެ ބައި
ޑިކްލެއަރކޮށްފައި ޖެހޭނީ އެ ބައި ޓެކްސް އިތުރަށް ދައްކަންޖެހެންޏާ އެ ބައި ދައްކަން އެ މީހަކު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ.
ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާ އީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއް ޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރަން. ވިތްހޯލްޑިންގ
ޓެކްސް ނެގެންޖެހޭނެ. އެއީ ކުރީގައި މިތާނގައި އިއްޒަތްތެރި ބައެއް މެންބަރުން ފާޅުކުރެއްވި ، ކިހިނެއްތޯއޭ އަހަރު ނިމޭއިރު
އަތުގައި އެއްޗެއް ނެތިއްޔާ ވާނީ؟ އެކަމަށް ޙަ އްލެއް ހޯދުމަށްޓަކައި އޮތް މަގަކީ އެއީ. 10 ތަނުން މުސާރަ ލިބުނަސް،
12 ތަނުން މުސާރަ ލިބުނަސް، ކޮންމެ ޓެކްސް ޕޭޔަރަކު އެ މީހެއްގެ އަމިއްލަ ޓެކްސް ރިޓަރން ހުށަހަޅަންޖެހޭ. އެޔަކަށް
އެމެންޑްމެންޓް ގެންނާކަށްނުޖެހޭނެ. ޓެކްސް ރިޓަރންގައި ބަޔާންކުރީމާ ނިމުނީ. ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް އޮންނާނީ. މަޖީލީހުން
އަދާކުރިމަ ވިތްހޯލްޑްކޮށްފައި ވެއްޖޭ އެ ބައި. ޔުނިވަރސަލުން އަދާކުރީމަ އެބައި ވެއްޖޭ. ކޮންމެވެސް އެހެން ކުންފުންޏަކުން
އަދާކުރީމަ އެ ބައި ވެއްޖޭ. އެނޫން އިތުރު ޖުމުލަ އަދަދުގެ ތެރެއިން އެ ތަންތަނުން ކުރާ ލާރި އެތަނުން ޕޭކުރުމަށްފަހުގައި
ބާކީ އެހެން ސޯސްއަކުން އިންކަމް ލިބޭ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ، އެއާއެކު މުޅި ޖުމުލަ އިންކަމްގެ ތެރެއިން ބާކީ ވިތްހޯލްޑުނުކޮށް
ހުރި ފައިސާ އެ މީހަކު ދައްކަންޖެހޭނެ ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި. އެހެންވީމާ، އެމެންޑްމެންޓެއް ގެންނަންޖެހޭނެ ކަމެއް ނޫން
އެއީ ކީ. ޓޯޓަލް ޓެކްސް ރިޓަރން އޮންނާނީ. 10 ތަނުގައި ވަޒީފާ އަދާކޮށްގެން 10 ތަނުން މުސާރަ ލިބޭ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ
ހަމައެކަނި ޓެކްސް ރިޓާންގައި ބަޔާންކޮށްދޭންޖެހޭނީ، މިވެނި އެވެނި އެވެނި ތަންތަނުން މިވެނި އެވެނި މުސާރައެކޭ ލިބެނީ.
އެހެންވީމާ، އެގޮތުގެ މަތީން އޮންނާނެ ކަމެއް އެއީ. އަދި އެ ވިތްހޯލްޑުކުރާއިރުގައި ކުރެވޭ އަދަދަކީ، އެތައް ތަނަކުން
މުސާރަ ލިބުމުގެ ތެރެއިން، އެހެން ބްރެކެޓަކަށް ފޯލްވާ އާމްދަނީއެއް ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ އެ އާމްދަނީގެ ޑިފަރެންސް އެ
56

މީހަކު ދައްކަންޖެހޭނެ. އެއީ ޓެކްސް ނެގުމުގެ އާއްމު އުސޫލަކުން އެ ކަން ކުރެވޭނެ ގޮތަކީ، ކުރާނެ ގޮތަކީ ވެސް،
ކުރަންޖެހޭނެ ގޮތަކީ ވެސް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިހާރު ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ތިންތަނުން މުސާރަ ލިބެންޏާ އަޅުގަނޑު ބުނަންވީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި، އަޅުގަނޑަށް ލިބެނީ
އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާއޭ. އެހެންވީމާ، އެ ރޭޓުން އަޅުގަނޑުގެ މި އަދަދުގެ 5.5% ކަނޑައިދޭށޭ. އޭރުން
ތިންތަނަށް ދައްކަންވާ ލާރި ވެސް އަޅު ގަނޑަށް މިތަނުން ވެސް ދެއްކޭނެ ޓެކްސްނަގާ ފަރާތަށް. ހަމަ އެގޮތަށް
އެރޭންޖުމަންޓްސް ހެދޭނެ ރައީސް. އެހެންވީމާ، މިއީކީއެއް މައްސަލައެއް ނޫން. މިއީ ހަމަ އޮންނަންޖެހޭ ކަމެއް އިނގޭތޯ.
މިއީ ހަމަ ވަރަށް ފުރިހަމަ އިޞްލާޙެއް ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
82 ވަނަ ސަފުހާގައި، އެއީ ކޮންމެވެސް ތިނެއްގެ (ރ). ދޭއްގެ 3 ގެ. ނިއުމެރިކަލް 2 ގެ ރޯމަން 3 ގެ ތާނައިގެ (ޗ).
ވިތްހޯލްޑިން ޓެކްސް އެއީ 82 ވަނަ ސަފުހާ. ވިތްހޯލްޑިން ޓެކްސް ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ލިބޭ
އާމްދަނީއަކުން އެ ފައިސާ ދައްކާ ފަރާތުން މި ގާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން އުނިކުރަންޖެހޭ ޓެކުހަށޭ. އެއީ ހުށަހެޅުނު
ގޮތް. ދެން މިހާރު އިޞްލާޙުގެ ގޮތުގައި މި ހުށަހެޅުނީ، ވިތް ހޯލްޑިން ޓެކްސް ވެސް ނަގަން ބޭނުންވަނީ ބްރެކެޓުތަކެއްގެ
ތެރޭގައޭ. ވަޒީފާދޭ ފަރާތަކުން މުވައްޒަފަކަށް ފައިސާ ނުވަތަ އެ ނޫންވެސް ގޮތަކަށް އުޖޫރައެއް ދޭނަމަ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން
ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ ބަދަލުގައި އުޖޫރަދޭ ފަރާތުން ކޮންމެ މަހަކު ދޭންޖެހޭ އުޖޫރައިން އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތީން
މުވައްޒަފަކަށް. އިންކަމް ޓެކްސެއް މިއީ ، ވިތްހޯލްޑިން ގ ޓެކްސްގެ ބައެއް މި ގާނޫނުގެ ތެރެއަށް ވަނީ. ދާންދޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔައުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު އަދި ތަންކޮޅެއް ރަނގަޅަށް ބަލައިލައިފިން. ދެން
އަދި މި ބިލުގައި އެބައޮތް މަލްޓިސޯސް އިންކަމް ލިބޭ ފަރާތްތަކާ މެދު ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ މިގޮތަށް
57

މި އިޞްލާޙު އޮތް ގޮތުން އެއްވެސް މައްސަލައެއް ދިމާވާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލެއް ނުކުރަން. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ކުރިން ހުށަހެޅި އިޞްލާޙު އަނބުރާ ގެނައީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަހާނަން މި މާއްދާއާ ގުޅޭ ގޮތުން. އިދާރީ މޭޒުން މާއްދާ ކިޔާލަދެއްވުން އެދެން.
އިދާރީ މޭޒުން އިއްވެ ވުން:
ބިލުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. ވަޒީފާދޭ ފަރާތަކުން މުވަ އްޒަފަކަށް ފައިސާއިން ނުވަތަ
އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް އުޖޫރައެއް ދޭނަމަ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ ބަދަލުގައި އެ އުޖޫރަ ދޭ ފަރާތުން ކޮންމެ
މަހަކު ދޭ އުޖޫރައިން އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތީން މު ވައްޒަފުންގެ ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް އުނިކުރަންވާނެއެވެ. ވިތްހޯލްޑިންގ
ޓްރެކްސް ބިނާކުރެވޭ އުޖޫރައެއްގެ ބްރެކެޓު؛ މަހެއްގެ މައްޗަށް 60 ހާސް ރުފިޔާ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ކުޑަ ޓެކްސް ރޭޓަކީ
ސުމެއް އިންސައްތަ. ފަސްދޮޅަސް ހާސް ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑު ، ނަމަވެސް އެއް ލައްކަ ރުފިޔާ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ކުޑަ
ޓެކްސް ރޭޓަކީ، 5.5 އިންސައްތަ. އެއް ލައްކަ ރުފިޔާ އަށްވުރެ ބޮޑު، ނަމަވެސް އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާ
ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ކުޑަ ޓެކްސް ރޭޓަކީ، 8 އިންސައްތަ. އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑު ، ނަމަވެސް
ދެލައްކަ ރުފިޔާ ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ކުޑަ؛ ޓެކްސް ރޭޓަކީ 12 އިންސައްތަ. ދެ ލައް ކަ ރުފިޔާއަ ށްވުރެ ބޮޑު؛ ޓެކްސް ރޭޓަކީ
15 އިންސައްތަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިދާރީ މޭޒު. މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މި އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ
ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް.
58

ކޮމިޓީގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 38
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 34
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 34
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 18
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. ކޮމިޓީގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 38.
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 34. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް
ވޯޓުނުދެއްވާ މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ ؛ 34. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ
18. ވީމާ، މި އިޞްލާޙު ފާސްވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އެމް.ޑީ.ޕީގެ
ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު، ހައުސް މެޖޯރިޓީ ލީޑަރުގެ އަރިހުން މި އެދެނީ ހަވަނަ އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އެންމެ ފަހުގެ އިޞްލާޙު. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ދެން މިއަދުގެ މަސައްކަތް ނިމޭނެ. 79 ވަނަ
މާއްދާއަށް އަކުރެއް އިތުރުކުރަން. 79 ވަނަ މާއްދާގައި އެބަ އޮވޭ މީގެ ކުރިން (ހ)، (ށ)، (ނ)، (ރ)، (ބ).
އެހެންވީމާ، މި ވާނީ (ޅ) އަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުރަނީ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ؛ މީގެ މާނަކުރުން، މާނަކުރުމަށް އަންނަ
އިޞްލާޙެއް މި އިޞްލާޙަކީ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަގުތީ ގޮތުން ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތްކަމަށް ބުނެވިފައި އެ ވަނީ، މި
މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން އަންނަނިވި
ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާ މީހުންނޭ. -1 ގާނޫނު ނަންބަރު 1/2007 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަން ގާނޫނު)ގެ ދަށުން
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރުމުގެ ހުއްދަލިބިފައިވާ ބިދޭސީއަކަށް ވުން. އަދި -2 ދިވެއްސަކާ އިނދެގެން އުޅޭ މީހަކަށް ނުވުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
59

ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު 6 ވަނަ އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުން އެދެން. ހުށަހަޅުއްވައިފި. 6 ވަނަ އިޞްލާޙު
ހުށަހެޅުއްވިއިރުގައި ބަހުސްގައި ، މީގައި ބަހުސެއް ނެތް. މީގައި އޮތް ބަހުސަކީ ، އަކުރު ތަރުތީބުކުރުމުގެ ބަހުސެއް. އެއީ
އިދާރީ މޭޒުން އަޅުގަނޑަށް ސާފުކޮށްދެނީ، (ހ)(ލ)ގެ ފަހަތަށް ގެންނަންޖެހޭ އިޞްލާޙެއް ކަމަށް ވަނީ. (ހ) (ލ) އަށް
ގެންނަ އިޞްލާޙެއް ނޫން. 6 ވަނަ މާއްދާ ، އެއީ ބިލުގެ 79 މާއްދާގެ (ހ) (ލ)ގެ ފަހަތަށް ކަމަށް އިދާރީ މޭޒުން
ފާހަގަކުރަނީ. އެއީ އެކަން އޮންނަންޖެހޭ ގޮތް ކަމަށް. އާއްމު ގޮތެއްގައި އެ ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރީމާ، (ހ) (ލ) އެއީ 92.
މިހާރު މިއޮތް ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ (ހ) (ލ) ގެއްލިފައި ، އާ (ހ) (ލ) އެއް އަންނަނީ. މިހާރު ވާންޖެހޭ ގޮތަކީ، (ހ)
(ލ) އޮވެފައި ، ދެން (ހ) (ލ) ގެ ފަހަތަށް އަންނަނީ، (ހ) (ތ). (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މާފުކުރައްވާ! (ގ)، (ހ) (ގ).
ހަށަނަރަބަޅަ އަޅުގަނޑަށް އެ ދިޔައީ ގޯސްކޮށް. މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ (ހ) (ލ)ގެ ފަހަތަށް، (ހ)
(ލ)ގެ ފަހަތަށް މި އިޞްލާޙު އަންނަންވީ. ބިލުގެ 79 ވަނަ މާއްދާއަށް އެ އިޞްލާޙު ގެނައުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. ގެންގޮއްސަ އެހެން ނަހައްދަވައްޗޭ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވޯޓުނުލެވޭ
ކަމަށް އެބަވޭ. ބިލުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) (ލ)ގެ ފަހަތަށް، މައްޗަށްގޮޅީ މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛
ހެންވޭރު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން
އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
60

ތާއީދުކުރެއް ވި މެންބަރު: ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله
ކޮމިޓީގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 37
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 36
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 36
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 19
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. ކޮމިޓީގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 37.
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 36 މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ
މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 36 މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 19 ވޯޓު. ވީމާ،
އިޞްލާޙު ފާސްވެއްޖެ. އަޅުގަނޑުމެން އަދި އެއް އިސްލާޙަ ށް، އެއް ވޯޓަށް އަހަންޖެހޭ. އެ ވޯޓަކީ ފުވައްމުލަކު މެދު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ގާނޫނު ނަންބަރު؛ 78 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް އިޞްލާޙެއް އެބައޮތްތޯ. ނެތިއްޔާމުން އަޅުގަނޑު އިޞްލާޙެއް
؟
ހުށަހެޅިދާނެތޯ
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މާއްދާއަކަށް އިޞްލާޙެއް ހުށަހެޅިފައެއްނުވޭ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެދިވަޑައިގަންނަވާ ނަމަ، އިޞްލާޙެއް ހުށަހެޅުއްވޭނެ.
61

ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ޓެކްސް؛ (ށ) ގައި ، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ޓެކްސް ނަގަންފަށާނީ 1 އެޕްރީލު 2020 އިން
ފެށިގެން އެގޮތަށް ބައްލުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު އިޞްލާޙު ހުށަހަޅަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވައިފި. ތާއީދެއް ނޫން، ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ތާއީދުކުރައްވައިފި. އާދެ! ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަ ބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރައީސް؛ ވަކި ދުވަހެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ، 3 މަސްދުވަސް ނޫނީ 90 ދުވަސް ގޮތަށް
ކަނޑައަޅަން. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޭނގޭ މި ބިލު ފާސްވާނެ ދުވަހެއް. އެހެންވީމާ، ފާސްނުވެ އޮތް ބިލަކަށް ޓައިމްލައިނެއް
ދޭންޖެހޭނީ، ދުވަސް ކަނޑައެޅުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން، ވަކި ތާރީޚެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ބަދަލުގައި ދުވަހުން ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ އެ މެންބަރު އެކަމާ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ވިސްނާފައި
90 ދުވަސް ވެއްޖެ އްޔާ ނޫނީ 120 ދުވަސް ވެއްޖެއްޔާ ބިލު ފާސްވެ ތަސްދީގުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން؛ އެގޮތަށް
ހުށަހަޅުއްވާނެ ކަމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިސްނަވާލަންތޯ ޓެކްސް އަހަރުގެ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މިހާރަކަށް؛ އަޅުގަނޑުމެން މި ނަގަން
ފަށާއިރުގައި އެ ޓެކްސް އަހަރުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަވާ ދުވަހެއް އަންނާނެ. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
62

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ޖެނުއަރީ 1 ނޫން ދުވަހެއް ވެއްޖެއްޔާމުން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ބިލު ގާނޫނަކަށް ބަދަލުވެގެން ތަންފީޒުކުރެވޭ
ހިސާބުން ޖެނުއަރީ 1 ނޫން ދުވަހެއް ވެއްޖެއްޔާ މީގެ ސަބަބުން ދިމާވާނެ އަދި އެހެނިހެން ޓެކްސްތަކަށް ދިމާވާނެ
މައްސަލަތައް ވެސް ހުންނާނެ. މިސާލަކަށް މިއާއެއްކޮށް އެބައާދޭ ވިޔަފާރީ ގެ ފައިދާއިން ޓެކްސް ނެގުމާއި އަދި އެހެނިހެން
ވިތްހޯލްޑިންއާ އި އެއާ ގުޅޭ އެހެނިހެން ޓެކްސްތައް. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ އެއްޗެއް ، މިސާލަކަށް 1 އެޕްރީލަށް ބަދަލުވެއްޖެއްޔާ
މުޅި އަހަރުގެ އެއް ކުއާޓަރގައި ޓެކްސް އާމްދަނީ އެއްކޮށް ގެއްލުނީ. އެހެންވެގެން އެއީ އަސްލު އަޅުގަނޑު ވަރަށް
ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑަކަށް އެހެން، އެ ހުށަހެޅުން ކަމަށް ވަންޏާ ތާއީދެއް ނޫން. ދެން އަޅުގަނޑު އަދި ދެންމެ
އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުނު މާއްދާ ރަނގަޅަކަށް ބަލައެއް ނުލެވޭ. އެކަމަކު، އެއީ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު ތާއީދެއް ނޫން
ހަމައެކަނި އިންކަމް ޓެކްސް ވެއްޖެއްޔާ ދެން އެ ފުރުޞަތު އެބައޮތް. ގިނަ މެންބަރުން ހަމަ ވިސްނަވާފައި އެއަށް ގޮތެއް
ނިންމެވީމަ ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުން ވެސް، ވާހަކަދައްކަމުން ވެސް ، މަޝްވަރާކުރަމުން ވެސް މި
ދެންނެވީ އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން. މީގައި އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން އެއީ ޑިއުޓީ ނެގުން ހުއްޓައިލާ
ވާހަކަ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެނަށް މީގެތެރެއިން މާނަނުކުރެވޭނެ ކަމަށް. މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ގާނޫނުގެ ދަށަށް މިހާރު ރާއްޖޭގައި ކޮންސެލިޑޭޓެޑް ގާނޫނެއް މި އޮތީ ހުރިހާ ޓެކްސެއް
މީގެތެރެއަށް އަންނަ ގޮތަށް މުޅި ގާނޫނު ފަރުމާކުރެވިފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، ޓެކްސް؛ ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ކުޑަކޮށް އޮޅުންއަރާވަޑައިގަންނަވަނީ ޓެކްސް އަހަރު މި އޮތީ ކަނޑައަޅާފަ. އޭގެ މާނައަކީ ޖަނަވަރީ 1 ވަނަ ދުވަހު ޓެކްސް
ނަގަން ފަށަނީކީ ނޫން. އެހެންވީމާ، އެއް އަހަރުދުވަސް ފަހުން އާމްދަނީން ވެސް ޓެކްސް ނަގަން މި އަންނަނީ. އެހެންވީމާ،
މިހާރުއްސުރެން ފެށިގެން ކުރިއަށްދާ ޓެކްސްއަށް ވަރަށް ބޮޑު ބުރުލެއް އަރައިފާނެ މިހާރު އޮތް ތާރީޚަށް ބަދަލުގެންނަން
ދިމާވެއްޖެ ނަމަ. އެއީ ޓެކްސް ނަގާ ޕީރިއަޑްތައް މި އުޅެނީ. ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ޤައުމުތަކެއްގައި ވެސް ހުންނާނެ ޓެކްސް
ޕީރިއަޑްތައް. އެހެންވީމަ، މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓެކްސް ޕީރިއަޑަކީ 1 ޖަނަވަރީން 31 ޑިސެންބަރުގެ ނިޔަލަށް. މިހާރު
ވެސް ޓެކްސްނަގަނީ އެހެން. ބީ .ޕީ.ޓީ ވެސް ނަގަނީ އެހެން. ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް ވެސް ނަގަނީ އެހެން. އެހެން ހުރިހާ
ޓެކްސެއް ނަގަނީ އެހެން. ދެން އެ ނަގާ އިރުގައި ވެސް މިސާލަކަށް ޓެކްސް ޔިއަރ ކަލްކިއުލޭޓު ކޮށްފައި ގާނޫނުގައި އެބައޮވޭ
63

މިހާރު ޖޫން 30ގެ ނިޔަލަށް ދައްކަން މި އޮންނަނީ އިނގޭތޯ. އޭގެތެރޭގައި ބައިބަޔަށް ބަހައި ގެން ޓެކްސް ނަގަމުންގެންދާނީ.
އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމެއް އޮންނާނެ. މިސާލަކަށް މި އަހަރު، 2019 ވަނަ އަހަރުގެ ބީ.ޕީ.ޓީ ނަގައި، އޭގެ އެންމެ
ފައިނަލް ޕޭމަންޓް ޕޭކުރަން މި ޖެހެނީ 30 ޖޫން 2020 ގައި. އެހެންވީމާ، މީގެ ދަށުން ވެސް ހަމަ އެގޮތަށް ޖަނަވަރީ 1
އިން ފެށިގެން 31 ޑިސެންބަރު 2020 ގެ ޓެކްސް އަހަރުގެ ޓެކްސްތައް ނަގަން އޮންނާނީ 2021 ވަނަ އަހަރު. އެހެންވީމާ،
އެ އުސޫލުގެ މަތިން ބަލާއިރު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން މީގެތެރެއިން ބައެއް އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރުން
ކަންބޮޑުވެގެން މި އުޅުއްވާ، އެއީ ޖަނަވަރީ މަހުގައި ނޫނީ ފެބުރުވަރީ މަހުގައި ޓެކްސް ނަގަން ފަށާ؛ ޓެކްސް ޔިއަރ، މި
ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚަކީ 1 ޖަނަވަރީ 2020 ކަން އޮތުން ރަނގަޅު. އެހެންނޫނިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު
ވަރަށް ބޮޑެތި މައްސަލަތަކެއް ނިކުމެދާނެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަށް.
ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ، ޓެކްސް ؛ މީގެ 78 ވަނަ މާއްދާގެ ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން، ޓެކްސް ނަގަން ފެށުން،
މީގައި އޮންނަ ގޮތުން ވެއްޖެ އްޔާ (ހ) ގައި މި އޮންނަނީ މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ މި ގާނޫނު ފާސްވެ،
ތަސްދީގުކޮށް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓު ގައި ޝާ އިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނޭ. އެހެން އެކަން ވެއްޖެއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް މި އޮތް ޑިސެންބަރު މަސް ތެރޭގައި ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢު ކުރެވިއްޖެއްޔާ ޖަނަވަރީން ފެށިގެން
މިއަށް ޓެކްސް ނެގެމުންދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ ، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކައަކީ، އެބަޖެހޭ ރައްޔިތުންނަށް
މިކަމަށް ތައްޔާރުވުމަށްޓަކައި ފުރުޞަތު ދޭން. ވަގުތުދޭން. ވަގުތުދިނުމަށްފަހު މީތި އިމްޕްލިމެންޓޭޝަނަށް ދާން. އެއީ
ރައްޔިތުންގެ އަތުން ޓެކްސެ އް ނަގާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންނަށް ތައްޔާރުވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަކީ
ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު .
64

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް އެ ފާހަގަކުރެއްވީ ވަރަށް ރަނގަޅު
ޕޮއިންޓެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިކުޑީގައި މި ވަގުތު އޮތީ އިންކަމް ޓެކްސެއް ކަމަކު ، އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަދައްކަނީ
އިންކަމް ޓެކްސަށް ވިޔަސް، ހުރިހާ ޓެކްސްތަކެއް އެއްވެފައި މިހިރީ. ބީ.ޕީ.ޓީ މިއަށް ވަންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް
އެޕްރީލަށް ލަސްކޮށްފިއްޔާ ބީ.ޕީ.ޓީއެކީ މެދުކެނޑޭ ކަހަލަ ގޮތެއް ދިމާވެ، މުޅި އެތި ހައިޖާނުވާނެ. މިއީ ވަރަށް ބޮޑަށް
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް އެ އިޞްލާޙާ މެދު. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން، އިންކަމް ޓެކްސް ނަގަން ފައްޓާނީ މި ގާނޫނު ތަސްދީގުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނޭ. 90 ދުވަސް
ފަހުންނޭ. އޭގެ މާނައަކީ ބާކީ ހުރި ހުރިހާ ދުވަހެއްގައި ހުރިހާ ޓެކްސެއް ބަރާބަރަށް ހިނގަމުންދާނޭ. އަޅުގަނޑު
އުއްމީދުކުރަން ކޮންމެވެސް ބޭފުޅަކު މިއަށް ތާއީދުކުރައްވާނެ ކަމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހިތުން، ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އެ ވަނީ ވެސް ދާދި އެގޮތަށް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ބަލަނީ ދެ ބޭފުޅުންގެ ހުށަހެޅުން އެއްގޮތްކުރެވި ، ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ފުވައްމުލަކު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރެއްވީ ކަމަށް.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. މިހާރު ހުށަހެޅިފައި މި އޮތީ، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލަށް ފަށާނީ 1
އެޕްރީލުންނޭ. އެހެންވީމާ، މުޅި ބިލަށް މި ކިޔަނީ އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުން. އެހެންވީމާ، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ
ތެރޭގައި މި ހިމެނެނީ، ވަކި ފަރުދުންގެ އަތުން ނެގޭ ޓެކްސްއާއި ، ވިޔަފާރިތަކުން ނެގޭ ޓެކްސްއާއި، އަދި އެހެނިހެން
ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް އާ. މި ހުރިހާ އެއްޗެއް އެއްކޮށް މި ބިލަށް މި ކިޔާ ނަމަކީ އާމްދަނީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އެޕްރީލަށް
65

ބަދަލުކޮށްފިއްޔާ އަޅުގަނޑެއް ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ ދެން މިދެންނެވި އެއްވެސް ޓެކްސެ އް އެއަހަރުގެ ފުރަތަމަ ކުއާޓަރގައި
ނެގޭނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މުޅި ބަޖެޓުގެ ގާތްގަނޑަކަށް ހަތަރު ބައިކުޅަ އެއްބަ އި ގެއްލިގެންދާނެ އާމްދަނީން. އެހެންވީމާ،
އެއީ ރަނގަޅު ގޮތެއް ނޫން. ދެން މިހާރު ވަކިން، ހަމައެކަނި ވަކިވަކި ފަރުދުންގެ އަތުން ނަގާ ޓެކްސްއިން ބަދަލު
ގެންނަންޏާ އެގޮތަށް އެހެން ހުށަހަޅައިގެން ޑޭޓު ބަދަލުކޮށްލުން ރަނގަޅު. އެކަމަކު...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަފެނުމުގައި ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ހުށަހެޅުއްވީ، އާމްދަނީން ނެގޭ ޓެކްސް ނެގަން ފެށޭނެ ތާރީޚަކީ މި ބިލު ތަސްދީގުކުރާތާ 90 ދުވަހުގެ ފަހުންނޭ. ފަރުދުންގެ
އާމްދަނީން. ފަރުދުންގެ އާމްދަނީން ނެގޭ ޓެކްސް ނެގެން ފެށޭނީ މިދެންނެވި ތާރީޚު ން ފެށިގެންނޭ. އަޅުގަނޑަށް
އެއްގޮތަކަށް ވެސް ލަފައެއް ނުކުރެވުނު އެއީކީއެއް ފުރަތަމަ 90 ދުވަހަށް ޓެކްސް ފްރީޒް ދުވަސްކޮޅެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
އަރުވަން އުޅެނީ ކަމަށް. އެ އިޞްލާޙު އޮތީ އެހެން ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި ދެކެނީ. އަދި އިދާރީ މޭޒަށް ވެސް ފެނިފައި
އޮތީ ހަމަ އަޅުގަނޑު މިދެންނެވި ގޮތަށް. މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ހުށަހެޅުއްވި
އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އާދެ! އެއްވެސް އެއްޗަކަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ. މިހާރު ނެގެމުންދާ ޓެކްސް ހަމަ
ނެގޭނެ. ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް ވެސް ނެގޭނެ. ތަސްދީ ގުކުރުމަށްފަހު ޢަމަލުކުރެވެން ފަށާނީ. މި ގާނޫނަށް ހިޖުރަކުރެވޭނީ
މި ތަސްދީގުކުރުމަށްފަހު. އެހެންވީމާ، ޙުސައިން މުޙައްމަދު ހުށަހަޅާފައި އޮތް ތަންކޮޅަކީ އެއީ ގާނޫނުގައިވާ ވަކި ތަންކޮޅެއް.
އެހެންވީމާ، އެއަށް ތާއީދު ކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް މި ދަންނަވާލަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ
ހުށަހެޅުން ތަފްސީލުކޮށް ހުށަހަ ޅައިދިނުމަށް. އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑު އަހާނީ އެ ހުށަހެޅުމަށް ވޯޓު.
ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާ ގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
66

އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑުގެ ވެސް ކަންބޮޑުވުމަކީ
އެއީ. އެހެންވީމާ، އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުން އަޅުގަނޑު އަނބުރާ
ނަގަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މި ދެކެނީ ތިބޭފުޅުންގެ ހުށަހެޅުމުގައި މި ނުކުތާތައް ވާ ކަމަށް. 90 ދުވަސް. އާމްދަނީން ނަގާ ޓެކްސް.
ފަރުދުންގެ އާމްދަނީން ނަގާ ޓެކްސް. މި 2 ނުކުތާ ވާ ކަމަށް. އެ ނުކުތާ އާއެކު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯ ޓުދެއްވުން އެދެން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި ގާނޫނުގައި މިހިރަ އެހެން ހުރިހާ ޓެކްސްތައް ޖަނަވަރީ 1 އިން ޓެކްސް އިޔަރ
ހިނގާނެތޯއާއި ، ހަމައެކަނި ފަރުދުންނަށް މި ލިބޭ ބްރެކެޓު އެކަނިތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އާދެ! ފަރުދުންގެ އާމްދަނީން...
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެކަން ސާފުވާންޖެހޭނެ. ގާނޫނު ތަސްދީގުކޮށްގެން ހަމަ ޖަނަވަރީ 1 އިން ފެށިގެން މި ޓެކްސް އިޔަރ އޮތް ގޮތަށް
ހިނގާނެ ކަމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
67

އާދެ! އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ސާފުކޮށްދިނީ. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ވެސް މި ސާފުކޮށްދެނީ ޓެކްސްގެ މި ބިލުގެ ، އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ
ޖަނަވަރީ 1 ވަނަ ދުވަހުން. އެހެންނަމަވެސް، ބިލުގައިވާ އާމްދަނީން ނަގާ ޓެކްސް، ފަރުދުންގެ އާމްދަނީން ނަގާ ޓެކްސް
ނަގަން ފެށޭނީ ބިލު ތަސްދީގުކޮށް، ޢަމަލުކުރަން ފެށޭތާ 90 ދުވަސް ފަހުންނޭ. ބިލުގައިވާ އެހެން ޓެކްސްތައް އެބަހުރި.
އޭގެތެރޭގައި ވިޔަފާރީގެ ފައިދާއިން ނަގާ ޓެކްސް ވެސް. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު؛ މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މި އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުމަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އަޅުގަނޑު ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓަށް އަލުން އަނބުރާ ވޯޓަށް އެބަ އަހަންޖެހޭ އިނގޭތޯ. އެއީ އަޅުގަނޑަށް ދެންނެވުނުއިރުގައި
މުޅިއެކުންނެއް, އަޅުގަނޑަށް ދެންނެވުނީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގޮތަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވާށޭ. މިހާރު
ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ގޮތް އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ސާފުކޮށް ލިޔެލައިދެނީ. އާދެ! މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގައި މިހާރު ހުސޭނުމެން އިޢުތިރާޟްނުކުރައްވަންޏާ އެ ބޭފު ޅުންގެ ހުށަހެޅުން އެމެންޑްކުރައްވަން އެބަޖެހޭ. މި ގާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަން ފެށޭނެ ހަމަ 1 ޖަނަވަރީން ފެށިގެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އެ އިންނަންވީ ގޮތަށް ލިޔެލާފައި އަޅުގަނޑު މި ގޮވައިލަނީ. އާދެ!
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ވޯޓަށް އަހަނީ، އަޅުގަނޑަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ތިޔަ ވިދާޅުވާ ހުރިހާ
ނުކުތާތައް މީގައި ހިމެނޭ ގޮތަށް އެހޭ ވޯޓެއް. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ޙަޤީޤަތުގައި ފަށްފަށުން ޝުކުރު
ދަންނަވަން. އަދި ޕީ.އެން.ސީގެ ލީޑަރަށާ އެކުގައި ، އަދި ޕީ.އެން.ސީ، ޕީ.ޕީ.އެމް އިއްތިހާދުގެ ލީޑަރަށާ އެކުގަ އި. އެއީ
އާދަމް ޝަރީފް، މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިއަދު މި ތަނުގައި ގިނަ ވަގުތު
ހޭދަކުރައްވަ އި، މި މަސައްކަތް ޖޯޝާ އެކީގައި ނިންމަވާކަމީ އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީން، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުން ވެސް
ބަލައިގަންނާނެ މަސައްކަތެއް. އަދި އޭގެއިތުރުން ހުރިހާ ރައްޔިތުން އެންމެ ބޮޑަށް ފަޚުރުވެރިވާނީ، އެ ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރުން
ތިއްބަވައިގެން އަދި މިހާ ބަހުސް ކުރައްވާތީވެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، މިހާރު އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް މި އަހަނީ (ށ)ގެ
އިޞްލާޙެއް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
68

މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ނަގާ ޓެކްސްތަކުގެ ތެރެއިން ، ފަރުދުންގެ އާމްދަނީން ނަގާ ޓެކްސް ނަގަން ފަށާނީ، މި ގާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 90 ދުވަސް ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެނެވެ. (ނ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ނަގާ އެހެނިހެން
ޓެކްސްތައް ނަގާނީ 1 ޖަނަވަރީ 2020 އިން ފެށިގެނެ ވެ. ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދުދީދީ
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 39
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 36
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 36
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 19
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. ކޮމިޓީގެ އަދަދަކީ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދަކީ؛ 39. ފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވީ 36 މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ މެންބަރަކު ވެސް
ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 36 މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 19 ވޯޓު. ވީ މާ، މި އިޞްލާޙު ފާސްވެއްޖެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
69

މިއީ ފަހު ވޯޓު. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އާމްދަނީން
ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ގެންނެވި އިޞްލާޙުތަކާއެކު ފާސްކުރުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، މިހާރު މިއީ މުޅި
މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ކަމަށް ވާތީވެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިއަދު މި ކޮމިޓީން މި ނިމުނީ. ދެން ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ދެން
އަނެއްކާވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުއްވާނެ. އެ ރިޕޯޓުގައި އޮންނާނެ އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތާއެކު 3
ދުވަސް. އެ އިޞްލާޙުތަކާ އެކުގައި ތަޅުމަށް މި ގެނެވެނީ. ދެން އެއީ ގަވާއިދު އޮތް ގޮތް.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 39
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 37
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 37
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 19
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވާ ، އާމްދަނީން ޓެކްސް
ނެގުމުގެ ބިލު މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ގެންނެވި އިޞްލާޙުތަކާއެކު ފާސްކުރުމާ މެދު ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. ކޮމިޓީގެ
ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ ؛ 39. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ ؛ 37. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ
70

އަދަދަކީ؛ 37. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 19 އެހެންވީމާ، އިޞްލާޙުތަކާ އެކު ކޮމިޓީން ބިލު ފާސްވެއްޖެ. ދެން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮންނާނީ ކޮމިޓީން ނިންމުނު ގޮތް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވުން. އެއަށްފަހު 3 ދުވަސް ފަހުން
އަޅުގަނޑުމެން ބިލު ގެންނާނީ ތަޅުމަށް. ގެނެސް، ބަހުސްކުރުމަށްފަހުގައި ބިލަށް އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓަށް އަހާނީ. والحمد
هل ކޮމިޓީގެ ވަގުތު ވެސް ނިމުނީ.
____
71